

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Kielcach

LKI.410.9.3.2024

Pan
Marcin Lewandowski
Prezes Zarządu
Fundacji Alegoria
plac Kazimierza Wielkiego 5, 33-100 Tarnów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Fundacja Alegoria, plac Kazimierza Wielkiego 5, 33-100 Tarnów, KRS 0000694663 (dalej: Fundacja).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marcin Lewandowski, Prezes Zarządu Fundacji od 26 czerwca 2017 r. (dalej: Prezes).
Zakres przedmiotowy kontroli	Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości (dalej również Fundusz) oraz wykonywanie umów na realizację zadań tego Funduszu dotyczących umowy nr DFS-II.7211.50.2020 z 8 kwietnia 2020 r. i umowy nr DFS.II.7211.134.2020 z 18 września 2020 r.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, które miały związek z kontrolowaną działalnością, w szczególności realizowanymi umowami dotacji.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach
Kontrolerzy	1. Violetta Nowak, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli LKI/65/2024 z dnia 27 maja 2024 r. 2. Dawid Juwa – specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/69/2024 z dnia 28 maja 2024 r. 3. Monika Górniak-Napora, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKI/73/2024 z 26 czerwca 2024 r. (akta kontroli str. 1-6, 10-11, 38-44)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację umowy nr DFS-II.7211.134.2020 zawartej w dniu 18 września 2020 r., polegającej na realizacji zadania pn. Horyzonty, a w przypadku zadania pn. Busol@ ocenia, że było ono wykonywane w znacznej części z naruszeniem postanowień umowy DFS-II.7211.50.2020 zawartej w dniu 8 kwietnia 2020 r.³ Należy przy tym podkreślić, że w związku z brakiem uprawnień Najwyższej Izby Kontroli do zastosowania wszystkich ustawowych kryteriów kontroli, nie dokonano oceny celowości oraz rzetelności realizacji przedsięwzięć w ramach obu projektów⁴.

Kontrola wykazała, że Fundacja nie dysponowała potencjałem merytorycznym i kadrowym do samodzielnej realizacji projektów, których wykonanie zadeklarowała w ramach konkursów organizowanych przez dysponenta Funduszu Sprawiedliwości i zleciła znaczną część swoich zadań innej organizacji pozarządowej - *Fundacji Profeto.pl Sercański Sekretariat na rzecz Nowej Ewangelizacji* (dalej: Fundacja Profeto.pl). W przypadku projektu Horyzonty zlecenie to obejmowało m.in.: utworzenie, redakcję i techniczne utrzymanie portalu Horyzonty.info, koncepcyjne i graficzne opracowanie tego portalu, przygotowanie aplikacji mobilnej Horyzonty na łączną kwotę 2895,3 tys. zł (52% kosztów kwalifikowalnych dotacji z wyłączeniem kosztów administracyjnych), natomiast w przypadku projektu Busol@ m.in.: stworzenie strony internetowej, produkcję i emisję spotów, wynajęcie wozu transmisyjnego na łączną kwotę 2055 tys. zł (ok. 70% kosztów kwalifikowalnych dotacji z wyłączeniem kosztów administracyjnych).

Realizacja umowy nr 134/2020 przebiegała z rażącym naruszeniem zasad gospodarnego wykorzystania środków publicznych, ponieważ Fundacja wydatkowała kwotę wynoszącą co najmniej 1805,9 zł tys. zł na zakup od Fundacji Profeto.pl usług i produktów po cenach znacznie przewyższających ceny rynkowe. Stwierdzono również, że Fundacja nie nabyła praw autorskich do niektórych produktów wytworzonych przez ww. podmiot. NIK negatywnie ocenia nieprzeprowadzenie, wymaganego na podstawie § 6 ust. 2 umowy dotacji, postępowania w celu wyboru wykonawcy usługi polegającej na produkcji i emisji spotów oraz produkcji audiobooków, którego wartość przekraczała 130 tys. zł. Pozostałe nieprawidłowości dotyczące realizacji tego projektu dotyczyły m.in.: zawarcia umowy, w wyniku której zlecono druk i kolportaż publikacji innej Fundacji przed otrzymaniem zgody Dysponenta Funduszu, zleceniu zadania polegającego na utworzeniu portalu internetowego pn. biegi górskie/uliczne *po Horyzont*, bez wymaganej zgody, dokonania płatności na kwotę 40 000 zł z innego rachunku niż wyodrębniony rachunek projektowy oraz braku wskazania na stronie internetowej utworzonej ze środków dotacji, że została ona sfinansowana ze środków Funduszu.

W przypadku projektu Busol@ kontrola wykazała, że Fundacja nie zapewniła odpowiedniej jakości i czasu trwania audycji zrealizowanych w ramach jednego zadania oraz nie sporządziła i nie przekazała instytucjom realizującym zadania z zakresu edukacji i opieki społecznej pakietów edukacyjnych. Nieprawidłowo sporządzono sprawozdania półroczne za I i II półrocze 2021 r., wykazując wyższe niż w rzeczywistości wykonanie wydatków.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dalej odpowiednio: umowa nr 134/2020 i 50/2020.

⁴ Kontrola w Fundacji została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 3 w zw. z art. 5 ust. 3 ustawy o NIK z wykorzystaniem kryteriów legalności i gospodarności.

Stwierdzono także, że w ramach obu zbadanych projektów dokonywano płatności przed formalnym zatwierdzeniem dokumentów stanowiących podstawę do wypłaty (tj. przed dokonaniem formalnej i merytorycznej oceny dowodów księgowych). Sytuacje takie wystąpiły w przypadku nawet 42% analizowanych dokumentów z lat 2021-2023 (projekt Busol@).

Fundacja nie dokonała zwrotu na konto Dysponenta Funduszu niewykorzystanych środków dotacji przeznaczonych na wydatki administracyjne w projekcie Busol@ (12 825,71 zł) i w projekcie Horyzonty 1 103 561,30 zł. Zdaniem NIK, poniesienie wydatków ze środków dotacji na koszty administracyjne wskazane w § 4 ust. 5 umów nr 50/2020 i nr 134/2020 (koszty administracyjne były rozliczane w sposób ryczałtowy i traktowane jako wydatki poniesione), dotyczą jedynie uproszczonego sposobu rozliczania tych kosztów, co nie może oznaczać – w świetle innych postanowień umowy – że wydatek na ten cel może być uznany za kwalifikowalny w sytuacji, gdy faktycznie nie został poniesiony. Należy także wskazać, że dotacja, zgodnie z § 3 ust. 2 umów nr 50/2020 i 134/2020, powinna zostać wykorzystana w określonym czasie.

Fundacja nie sporządziła, zaplanowanych w ofertach stanowiących załączniki do umów nr 50/2020 i 134/2020 tzw. *raportów końcowych*, a także nie zapewniła dostępności całej dokumentacji z realizacji ww. zadań. Powyższe nieprawidłowości pozwalają stwierdzić, że sprawowany nadzór przez Prezesa, który był jednocześnie koordynatorem projektu Busol@, oraz koordynatora projektu Horyzonty był niewystarczający.

W przypadku obu projektów wskaźniki produktów i rezultatów zostały osiągnięte oraz przeprowadzono wszystkie zaplanowane formy działań w terminach określonych w harmonogramie. Kontrola wykazała jednak, że projekt Horyzonty nie został sporządzony w pełni prawidłowo, tj. nie spełniał warunków określonych w wymaganiach konkursu ofert, gdyż nie określono precyzyjnie jego produktów i nie zapewniono przejrzystości i spójności kosztorysu z planowanymi zadaniami. NIK zwróciła także uwagę, że część działań zrealizowanych w ramach projektów, w tym biegi uliczne (projekt Horyzonty), czy też warsztaty krawieckie, spływ Dunajcem czy warsztaty wokalne-dykcyjne dla młodzieży (projekt Busol@) nie miały bezpośredniego związku z tematyką przeciwdziałania przestępczości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Uzyskiwanie dofinansowania ze środków Funduszu Sprawiedliwości oraz wykonywanie umów zawartych z beneficjentami na realizację zadań tego Funduszu

Opis stanu faktycznego

1. Fundacja została ustanowiona aktem notarialnym z 28 czerwca 2017 r.⁵, a osobowość prawną uzyskała 13 września 2017 r. po dokonaniu odpowiedniego wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym – KRS, zgodnie z art. 3 ust. 1 i art. 7 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach⁶. W okresie objętym kontrolą do reprezentowania Fundacji i składania w jej imieniu oświadczeń woli był upoważniony Prezes, a także łącznie obydwaj wiceprezesi Zarządu Fundacji. Powołano Radę Fundacji, która pełniła rolę organu kontroli wewnętrznej. W skład tej Rady wchodziły trzy inne osoby.

(akta kontroli str. 12-44)

2. Cele działania Fundacji zostały określone w § 5 jej statutu⁷. Należało do nich m.in. promowanie dialogu w przestrzeni publicznej, a także nauki, oświaty, edukacji kultury, sztuki; budowanie społeczeństwa obywatelskiego; działalność na rzecz dzieci i młodzieży; uczenie i promowanie postaw prospołecznych, porządku i bezpieczeństwa publicznego; przeciwdziałanie patologiom społecznym, pomoc społeczna; działalność na rzecz integracji, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym; działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa; przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, działalność w zakresie kultu religijnego, formacji religijnej i nauki katolickiej.

Fundacja zamierzała realizować te cele poprzez: organizowanie i finansowanie kursów, obozów, szkoleń, seminariów, wykładów i warsztatów (w kraju i za granicą), organizowanie i finansowanie koncertów, występów, wystaw, wernisaży prac, promocji, prowadzenie działalności informacyjnej i wydawniczej, krzewienie kultury i sztuki katolickiej, pomaganie rodzinom dotkniętym kryzysem, wspieranie organizacji publicznych i pozarządowych działających w obszarze pomocy dzieciom, rodzinie, przekazywanie środków dla kościołów, związków religijnych, kościelnych osób prawnych, a zgodnie ze zmianą do statutu wprowadzoną 8 grudnia 2022 r. także poprzez prowadzenie i organizację szkoleń, warsztatów oraz innych form doskonalenia nauczycieli i nauczycieli akademickich (§ 6 ust. 1 statutu). We wpisie do KRS Fundacji (§ 6 ust. 2 statutu) określono szczegółowy zakres działań (w oparciu Polską Klasyfikację Działalności – PKD), które Fundacja mogła podejmować⁸.

Cele Fundacji i sposoby ich realizacji przewidziane w statucie były w dużej części zbieżne z zadaniami, które mogły być zlecane i finansowane w ramach Funduszu. Zgodnie bowiem z § 42 pkt 1, 3 i 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości⁹, działalność podejmowana lub powierzana przez Dysponenta Funduszu – Ministra Sprawiedliwości (dalej także: Dysponent Funduszu), powinna mieć m.in. na celu przeciwdziałanie przyczynom przestępczości i mogła polegać w szczególności na: organizowaniu oraz

⁵ Fundatorem był ks. bp. A. W.

⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 166.

⁷ Przyjętym 29 czerwca 2017 r. i dwukrotnie zmienionym (31 lipca 2017 r. i 8 grudnia 2022 r.).

⁸ Należały do niej następujące zakresy działalności: PKD.18.11-14.Z; PKD.56.21, 29,30.Z; PKD.58.11-14 i 19.Z; PKD.59.11-14 i 20.Z; PKD.62.01-03.Z; PKD.63.11-12 i 91 i 99; PKF.7021i 22.Z; PKD.72.11, 19,20.Z; PKD.73.11, 12A-D, 20, 30.Z; PKD.74.20,30,90; PKD.77.21,22, 29,33, 39.Z; PKD.85.10,20,31B, 31C; PKD.85.85.32A-C; PKD.85.42.B; PKD.95.22, 24 i 29Z; PKD.47.19.89,91Z.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1605, ze zm.; dalej: rozporządzenie w sprawie Funduszu.

przeprowadzaniu akcji i przedsięwzięć informacyjnych; organizowaniu lub zlecaniu organizacji konferencji i seminariów, a także przygotowaniu drukowaniu i kolportowaniu publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem, zapobieganiu przestępczości oraz pomocy postpenitencjarnej, a podobne cele i działania zostały przewidziane w § 5 ust. 1 pkt 1, 5, 6, 8, 14, 17-19 oraz § 6 ust. 1 pkt a, b i e statutu Fundacji.

(akta kontroli 12-37)

3. W okresie poprzedzającym realizację umów analizowanych w ramach niniejszej kontroli, tj. umów nr 50/2020 i nr 134/2020, Fundacja realizowała (w 2019 r.) trzy zadania o zbliżonym charakterze merytorycznym do badanych umów, tj.:

- projekt *Verbi Valor – wartość słowa*, pilotażowy projekt skierowany do nauczycieli i dyrektorów placówek oświatowych z Tarnowa, mający na celu promocję właściwych postaw i przeciwdziałanie przemocy wśród młodzieży. Działania w ramach tego projektu zostały sfinansowane przez Urząd Miasta Tarnowa (kwota dotacji wyniosła 60 000 zł);
- projekt *świadoMY*, kampania medialna mająca na celu przeciwdziałanie przestępczości wśród dzieci i młodzieży, skierowana była do nauczycieli, wychowawców, rodziców i opiekunów oraz dzieci i młodzieży. W ramach projektu wyprodukowano spoty promocyjne i audycje edukacyjne (wyemitowane w Radiu Profeto.pl). Działania zostały sfinansowane ze środków Funduszu (456 941,17 zł);
- projekt *Joy of Life-radość życia*, kampania informacyjna polegająca na organizowaniu konferencji tematycznych, produkcji i emisji audycji i spotów. Celem kampanii było zapobieganie przestępczości przez promowanie wartości humanistycznych i rodzinnych. Działania zostały sfinansowane ze środków Funduszu (620 040 zł).

(akta kontroli str. 96-98)

4. W ofertach złożonych przez Fundację w ramach V i VII *Otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Fundusz Sprawiedliwości w zakresie przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji* (dalej: V Konkurs i VII Konkurs) przedstawiono zasoby organizacyjne, kadrowe i merytoryczne, którymi dysponowała Fundacja, a mianowicie:

- Fundacja dysponowała pomieszczeniami zlokalizowanymi w centrum Tarnowa (plac Kazimierza Wielkiego 5) o łącznej powierzchni użytkowej 369 m² (w okresie objętym kontrolą lokal, którym zarządzała Kuria Diecezji Tarnowskiej przekazano Fundacji na podstawie umowy użyczenia). Część z tych pomieszczeń przystosowano do wykonywania celów Fundacji, tj. na biuro, sale szkoleniowe (ok. 200 m²) oraz salę konferencyjną (mogącą pomieścić ok. 150 osób)¹⁰;
- Prezes Fundacji zdobył doświadczenie w zakresie koordynowania i nadzorowania projektów¹¹, wiceprezes Fundacji M. Ł. (asystent koordynatora realizacji umowy nr 50/2020) prowadziła wcześniej działalność edukacyjną i miała doświadczenie w zarządzaniu placówkami oświatowymi i w prowadzeniu projektów (w tym w ramach wymienionych wyżej);
- osoby współpracujące z Fundacją: (1) specjalista do spraw promocji K. P.-G. doświadczenie zawodowe w zakresie marketingu i promocji (zatrudniona przy

¹⁰ Na przystosowanie pomieszczeń biurowych przeznaczono m.in. środki uzyskane na podstawie umowy nr 134/2020 w wysokości 37 679,15 zł – rozliczone jako koszty administracyjne.

¹¹ Poza projektami realizowanym w 2019 r. przez Fundację były to: *Akademickie Mistrzostwa Polski Debat Oksfordzkich* (I i II edycja) finansowane przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (w wysokości odpowiednio 250 000 zł i 568 000 zł), *Tarnowska Liga Debatancka*, realizowana od 2012 r. (finansowana przez Urząd Miasta Tarnowa), *Młodzi i odpowiedzialni* (finansowana przez Fundusz dla Organizacji Pozarządowych).

realizacji umowy nr 50/2020)¹², (2) A.P. – osoba z doświadczeniem w realizacji projektów finansowanych ze środków europejskich (koordynator realizacji umowy nr 134/2020)¹³.

Warunki przystąpienia do V i VII Konkursu (określone w § 5 i § 6 ogłoszeń w tej sprawie) nie zawierały wymagań dotyczących doświadczenia kadry realizującej zadania, poza określonymi w § 3 wyłączeniami niektórych osób¹⁴.

(akta kontroli str. 54-69, 3740, 3986-3988)

NIK zwraca uwagę, że w ofercie Fundacja nie wskazała wszystkich osób wykonujących zadania merytoryczne tylko osoby, które planuje zatrudnić lub stwierdzono, że zadania te zostaną zlecone do wykonania.

5. Fundacja złożyła oferty w ramach V i VII Konkursu przed upływem terminu wskazanego w ogłoszeniach konkursowych, tj. odpowiednio do 20 stycznia 2020 r. i do 29 czerwca 2020 r.¹⁵ Dysponent Funduszu nie stwierdził żadnych uchybień formalnych ani merytorycznych tych ofert.

Z upoważnienia Dysponenta Funduszu, Dyrektor Departamentu Funduszu Sprawiedliwości Urszula Dubejko, poinformowała Fundację (pismo z 28 lutego 2020 r.), o przyjęciu oferty Fundacji złożonej w ramach V Konkursu i uzyskaniu finansowania realizacji zadań w niej przedstawionych. Komisja konkursowa w procedurze oceny przyznała projektowi 177 pkt na 208 pkt możliwych. Jednocześnie wskazano, iż konieczna jest drobna korekta oferty, polegająca na zmianie układu graficznego niektórych zapisów (należało przenieść do odrębnej kolumny liczby określające zaplanowane rezultaty). W odniesieniu do wyników VII Konkursu, informacja o przyznaniu dotacji celowej na realizację oferty złożonej przez Fundację została przekazana pismem z 25 sierpnia 2020 r., w którym wskazano tylko, które oferty zostały przyjęte. Fundacja nie dysponowała innymi pismami informującymi o wynikach tego Konkursu w odniesieniu do złożonej oferty.

(akta kontroli str. 70-72, 1842-1843)

Z wyjaśnień złożonych przez Prezesa wynikało, że Fundacja od początku swojego istnienia uzyskuje środki zewnętrzne z różnych źródeł finansowania. W sprawie sposobu uzyskania informacji o możliwości przystąpienia do V i VII Konkursu, Prezes oświadczył: *Dobłą praktyką i stałym nawykiem funkcjonującym w naszej organizacji jest stały monitoring witryn internetowych, które zawierają informację o konkursach. Na poziomie ogólnopolskim śledzimy zatem przykładowo takie adresy www jak: <https://granty.pl/>; <https://fundusze.ngo.pl/aktualne>; <https://www.fundusze.europejskie.gov.pl/>. Poza wyżej wspomnianymi adresami, na bieżąco śledzimy strony internetowe ministerstw i innych instytucji, które ogłaszają konkursy, a których zakres tematyczny spójny jest z celami statutowymi naszej Fundacji. Poza tym raz pozyskując finansowanie z konkretnego źródła, utrzymując bieżący kontakt z pracownikami tej instytucji (Ministerstwa czy Urzędu), pytamy o zbliżające się nabory. Jako pracownicy organizacji pozarządowej, która głównie żyje z grantów, subskrybujemy i/lub należymy do szeregu grup w social mediach, które zreszają podobnych nam a które także są źródłem wiedzy o potencjalnych konkursach, w których możemy brać udział.*

¹² Zajmowała się marketingiem i promocją oferty wydawniczej oraz pozyskiwaniem zleceń poligraficznych dla drukarni i wydawnictw religijnych.

¹³ Osoba ta brała udział w zarządzaniu i działalności doradczej projektami, w tym: ROWES- szansą rozwoju sektora ekonomii społecznej w subregionie II (finansowanie: Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego), KLEKSS BIS Kapitał Ludzki - Edukacyjny Komponent Strategii Szkoły, Projekt Partnerski Vocational Schools & Social Cohesion (program Leonardo da Vinci).

¹⁴ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/v-otwarty-konkurs-ofert-w-zakresie-przeciwdzialania-przyczynom-przestepczosci-na-lata-2020-2023>; www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/vii-otwarty-konkurs-ofert-w-zakresie-przeciwdzialania-przyczynom-przestepczosci-na-lata-2020-2023 [dostęp 30 września 2024 r.].

¹⁵ Ostateczny termin do złożenia oferty był zmieniany dwukrotnie. Pierwsza zmiana dotyczyła przesunięcia terminu z 19 czerwca 2020 r. na 23 czerwca 2020 r., a druga przesunięcia terminu z 23 czerwca na 29 czerwca 2020 r.

6.1.1. Przedmiotem umowy nr 50/2020 z 8 kwietnia 2020 r. była realizacja w latach 2020-2023¹⁶ zadań określonych szczegółowo w złożonej przez Fundację ofercie z 2 marca 2020 r.¹⁷ które miały *łączyć w sobie elementy kampanii informacyjnej z animowaniem uczestników do zmiany postaw*. Celem ogólnym projektu było: *zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej łamania norm życia społecznego wśród bezpośrednich uczestników działań projektowych*¹⁸.

Dysponent udzielił dotacji celowej w wysokości 3 867 000 zł na realizację tej umowy, zaś Fundacja zobowiązała się do współfinansowania w kwocie 40 000 zł.

Działania w ramach projektu Busol@ miały być skierowane do słuchaczy 120 spotów reklamowych, 84 audycji edukacyjnych, odwiedzających stronę internetową z on-linowym *Centrum wiedzy* (co najmniej 120 000 osób) oraz uczestników działań projektowych, tj. co najmniej 21 240 nauczycieli i wychowawców, pedagogów, dzieci i młodzieży oraz rodziców/opiekunów prawnych¹⁹.

Zaplanowane formy działań projektowych (produkty projektu) w każdym z lat 2020-2023 obejmowały:

(1) *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* poprzez:

a) *akcje/przedsięwzięcia realizowane w lokalnych społecznościach (dalej także: minigranty) pod nadzorem Fundacji*. Zaplanowano realizację 80 takich przedsięwzięć (po 20 rocznie), w każdym z nich miało uczestniczyć minimum 20 osób (łącznie 1600 osób), celem ich było zwiększenie aktywności środowisk lokalnych w zakresie kształtowania właściwych postaw obywatelskich i patriotycznych;

b) *spotkania w ramach tzw. Inspiratoriów* – zaplanowano 72 spotkania (po 18 w roku), w każdym spotkaniu powinno uczestniczyć minimum 15 osób (łącznie 1080 nauczycieli, wychowawców, rodziców);

c) *prorowadzenie kampanii medialnej, mającej na celu podniesienie świadomości dotyczącej wolności wyznawania wiary i prześladowania chrześcijan* poprzez: wyprodukowanie corocznie 30 radiowych spotów promocyjnych (30 sek.) i wyemitowanie ich 825 razy na antenie radiowej; wyprodukowanie corocznie 21 audycji tematycznych (jednogodzinnych) i wyemitowanie każdej z nich dwukrotnie, utworzenie strony internetowej projektu Busol@ i prowadzenie jej (wraz z podcastami tematycznymi) oraz promocja projektu w mediach (tj. razem 84 audycje radiowe wyemitowane 168 razy, 120 spotów reklamowych wyemitowanych 3300 razy oraz inne działania promocyjne²⁰);

d) *udzielanie porad prawnych dotyczących problemów, które zgłaszano przez formularz dostępny na stronie internetowej projektu Busol@ (co najmniej 48);*

(2) *organizowanie lub zlecanie organizacji seminariów i konferencji, a mianowicie:*

¹⁶ Tj. w terminie od dnia zawarcia umowy do dnia 31 grudnia 2023 r. (termin realizacji umowy) z zastrzeżeniem, że jeżeli od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia zawarcia niniejszej umowy, realizowano zadania zgodnie z ofertą, to koszty poniesione na realizację tych zadań zostaną uwzględnione przez Dysponenta Funduszu przy rozliczaniu dotacji.

¹⁷ O sumie kontrolnej aeb5-c75b-9abl, która stanowiła modyfikację oferty z 20 stycznia 2020 r. o sumie kontrolnej 5775-d381- 906e (modyfikacja obejmowała korektę graficzną).

¹⁸ W uzasadnieniu wskazano, że na każdego z nas czyhają zagrożenia różnorodnego rodzaju: zagrożenia w obrębie wolności sumienia, wyznania (...) czasy, w których żyjemy są nacechowane demoralizacją, brakiem poczucia bezpieczeństwa w najmniejszej komórce społeczeństwa, jaką jest rodzina. To także czasy, gdzie ludzie mający poprawnie zbudowany kręgosłup moralny oraz właściwe rozumienie świata bardzo często są napiętnowani. Tym samym jest im trudno funkcjonować w środowiskach rodzinnych, zawodowych i społecznych. Jednocześnie, właściwe postawy obywatelskie oraz patriotyczne tworzą zdrowy kręgosłup naszego społeczeństwa.

¹⁹ W dalszej części wystąpienia użycie określenia *rodziców* będzie oznaczało rodziców i opiekunów prawnych.

²⁰ Mające na celu uzyskanie patronatów medialnych: najważniejszych mediów religijnych nad całym projektem lub wybranym wydarzeniami, wybranych mediów prawicowych nad całym projektem, wybranych lokalnych mediów. Nawiązanie współpracy z katechetami, Konferencją Episkopatu Polski oraz Krajowym Duszpasterstwem Młodzieży.

- a) konferencji tematycznych – zaplanowano 16 konferencji (cztery rocznie) dla min. 60 osób każda (łącznie powinno w nich uczestniczyć 960 osób), skierowane do nauczycieli, wychowawców, rodziców;
 - b) seminariów – zaplanowano 60 seminariów (po 15 rocznie), w każdym powinno uczestniczyć min. 20 osób (łącznie 1200 osób), skierowanych do nauczycieli, wychowawców, rodziców i młodzieży;
 - c) *Forum młodzieżowe* – zaplanowano organizację czterech (jedno w roku) dla minimum 2000 osób (łącznie mogło w nich uczestniczyć 8000 osób);
 - d) Festiwal filmowy *Vitae Valor - radość życia* – zaplanowano organizację czterech edycji festiwalu, każda edycja powinna zgromadzić 2100 osób (łącznie 8400 osób).
- Oprócz tych produktów w ofercie, stanowiącej załącznik do umowy wskazano także inne działania:

- w ramach tzw. modułu informacyjno-edukacyjnego, realizowanego jako część zadania pn. *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych*, Fundacja zobowiązała się do przekazania w każdym roku do kluczowych instytucji otoczenia szkoły i rodziny (kuratoria oświaty, urzędy wojewódzkie, powiatowe centra pomocy rodzinie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz ośrodki duszpasterskie) tzw. *pakiету edukacyjnego* zawierającego m.in. audycje tematyczne (we współpracy z wykonawcą ww. audycji). Nagranie i przesłanie takich *audiobooków* przewidziano na listopad w latach 2020-2023 r.;
- opracowania, *pod koniec realizacji projektu*, tzw. *raportu końcowego*, który miał służyć ocenie projektu w kontekście trwałości rezultatów oraz wypracowania rekomendacji na przyszłość w wymiarze merytorycznym jak i w zakresie organizacji i realizacji działań²¹.

(akta kontroli str. 73-209)

Realizacja działań w ramach projektu Busol@ miała pozwolić na osiągnięcie następujących rezultatów:

- (1) *minigranty* i Festiwal filmowy – wzrost świadomości na temat tego jak ważne jest kształtowanie właściwych postaw społecznych, obywatelskich oraz patriotycznych w prewencji zachowań przestępczych – oczekiwany wskaźnik minimum 10 tys. osób uczestniczących w tych wydarzeniach (po zmianach wprowadzonych w 2023 r. do umowy nr 50/2020 zwiększony do 16 tys. osób)²²;
- (2) realizacja *Inspiratoriów* – wzrost motywacji do wprowadzenia zmian w zachowaniach wśród nauczycieli, wychowawców, rodziców (wskaźnik rezultatu 1080 uczestników);
- (3) realizacja seminariów, konferencji i *Forum młodzieżowego* – wzrost wiedzy i świadomości na temat zagrożeń demoralizacją i przestępczością dzieci i młodzieży wśród nauczycieli, wychowawców, rodziców (wskaźnik minimum 10 160 uczestników);
- (4) emisja audycji, spotów, prowadzenie strony internetowej – podniesienie świadomości dotyczącej wolności wyznawania wiary i prześladowania chrześcijan (wskaźnik rezultatu 50 000 słuchaczy radiowych spotów i audycji, odwiedzających stronę internetową projektu, podwyższony przez Fundację do 10 760 000 osób).

(akta kontroli str. 117-188, 471-472)

6.1.2. Umowa nr 50/2020 była sześciokrotnie aneksowana, przy czym aneksy nr 1, 3 i 5 dotyczyły kwestii technicznych. Aneks nr 2 z 23 marca 2021 r. był związany z ograniczeniami wynikającymi z epidemii Covid-19 i obejmował możliwość przeprowadzenia działań (*Inspiratoriów*, konferencji i seminariów) w trybie on-line, a także przesunięcia części kwot przewidzianych na catering na zwiększenie kosztów

²¹ Ramowy plan raportu obejmował: 1. Szanse i zagrożenia - realizacja projektu w kontekście analizy SWOT/TOWS. 2. Co i jak się udało - czyli rzecz o sukcesach. 3. Dwa kroki do przodu, jeden do tyłu - co nam się nie udało. 4. Rekomendacje.

²² Zgodnie z ofertą sposób obliczania poziomu osiągniętych rezultatów był mierzony za pomocą wskaźnika ilościowego określającego liczbę osób uczestniczących w danym wydarzeniu.

przygotowania materiałów konferencyjnych. Aneks nr 4 z 23 marca 2022 r. dopuszczał (na wniosek Fundacji) dodatkowe formy badania jakości realizowanej umowy i monitorowania rezultatów, co było związane z wprowadzeniem hybrydowego lub tylko on-linowego sposobu realizacji działań projektowych²³, rezygnację z cateringu na konferencjach na rzecz dodatkowych materiałów oraz zwiększenie liczby godzin transmisji z Festiwalu filmowego (10 godzin) kosztem zmniejszenia liczby godzin transmisji z *Forum młodzieży*. W aneksie nr 6 z 10 lutego 2023 r. wprowadzono zmiany w ofercie odnośnie spraw analogicznych jak w aneksie nr 4 oraz przesunięcia kwot, zaplanowanych na przygotowania materiałów na seminaria, na zwiększenie wynagrodzenia dla prowadzącego.

W trakcie realizacji projektu wprowadzono także zmiany, które zgodnie z § 17 ust. 2 umowy nr 50/2020 nie wymagały jej aneksowania a jedynie zgłoszenia z wykorzystaniem elektronicznego formularza zmian. Dotyczyło to: (1) dostosowania działań projektowych realizowanych w 2020 r. do ograniczeń wynikających z epidemii Covid-19 (realizacja *Forum młodzieży* w trybie hybrydowym), w konsekwencji czego zrezygnowano z kosztów wynajmu hali i jej nagłośnienia oraz wyżywienia uczestników (w sumie 34 000 zł), zaplanowano także rezygnację z pokrywania kosztów wynagrodzenia osób prowadzących to wydarzenie, a zaoszczędzone środki przeznaczono m.in. na materiały dla uczestników, książki i gadżety oraz zwiększenie wydatków na reklamę, zapowiedzi filmowe itp.; (2) poszerzenia od 2021 r. zespołu projektowego o osobę redagującą stronę internetową projektu; (3) wprowadzenie w 2023 r. podwyższenia oczekiwanego poziomu rezultatów całego projektu Busol@²⁴.

(akta kontroli str. 210-483)

6.1.3. Fundacja nie dysponowała odpowiednim potencjałem kadrowym i merytorycznym do realizacji działań zaplanowanych w ramach projektu Busol@. Skorzystano więc z możliwości przewidzianej § 18 pkt 1 umowy nr 50/2020, zlecając realizację większości zadań (obejmujących 70% wydatków projektowych w ramach Busol@, tj. na kwotę 2 055 000 zł) Fundacji Profeto.pl²⁵, a mianowicie:

– w ramach zadania *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* (1) utworzenie strony internetowej projektu Busol@ wraz z on-linowym *Centrum wiedzy*; (2) wytworzenie spotów reklamowych i audycji tematycznych i ich emisji na antenie radia prowadzonego przez Fundację Profeto.pl tj. radia Profeto.pl²⁶;

– w ramach zadania pn. *organizowanie lub zlecanie organizacji konferencji i seminariów* – wynajęcie wozu transmisyjnego oraz transmisji (w radiu Profeto.pl) *Forum Młodzieżowego* i Festiwalu filmowego *Vitae Valor – radość życia*.

Fundacja uzyskała zgodę Dysponenta Funduszu na zlecenie tych zadań Fundacji Profeto.pl²⁷. Jednak Fundacja nie dysponowała dokumentacją poświadczającą zwrócenie się z takim wnioskiem do Dysponenta Funduszu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

²³ Dokumentację poszerzono o formularze rejestrowe, screeny, statystyki dot. zasięgów w social mediach, a działania mogły być prowadzone z wykorzystaniem platformy Skype, Zoom, Facebooka lub YouTube.

²⁴ Zwiększenie zasięgu akcji i przedsięwzięć wynikające z wprowadzenia hybrydowej lub on-linowej formy ich realizacji oraz sposobów monitorowania rezultatów projektu.

²⁵ Zgodnie z tym paragrafem umowy była możliwość zlecenia części zaplanowanych zadań jednostkom, o których mowa w art. 43 § 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2024 r. poz. 706, ze zm.). Dotyczyło to jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji, z wyłączeniem podmiotów, o których mowa w art. 43 § 15a i 15b tej ustawy. Każdorazowo takie zlecenie wymagało wyrażenia uprzedniej pisemnej zgody przez Dysponenta Funduszu.

²⁶ Dostępne w Internecie (<https://profeto.pl/radio>); na falach FM (radio analogowe) jest słyszalne w Krakowie i okolicach na częstotliwości 92.1 FM oraz w okolicach Limanowej i na Nowosądecku na 100.3 FM; w systemie cyfrowym DAB+ można słuchać radia w: Andrychowie, Bielsku-Białej, Gliwicach, Krakowie, Nowym Sączu, Opolszczyźnie, Rzeszowie, Szczecinie, Tarnowie, Toruniu, Warszawie, Wrocławiu.

²⁷ Pismo Dysponenta z 28 kwietnia 2020 r. (DFS-II.7211.50.2020), z którego treści wynikało, że Fundacja złożyła wniosek w tej sprawie 17 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli str. 493, 1074-1083)

W umowach podpisanych przez Prezesa w dniach 29 kwietnia 2020 r. i 19 stycznia 2021 r. (dotyczących realizacji zadań w 2020 r. i 2021 r.), Fundacja Profeto.pl zobowiązała się do: (1) stworzenia w 2020 r. strony internetowej projektu Busol@ zawierającej bloga w formie pisanej i audiofonicznej (wynagrodzenie za tę usługę miało wynieść 12 000 zł); (2) produkcji w latach 2020-2021 po 30 spotów i emisji tych spotów w liczbie 825 (135 750 zł); (3) wyprodukowania w latach 2020-2021 po 21 audycji radiowych i ich 42 emisji, tj. premierowej i powtórki (294 000 zł); oraz (4) wynajęcia wozu transmisyjnego na *Forum Młodzieży* i Festiwal filmowy w 2020 r. i 2021 r. oraz transmisję z tych wydarzeń (81 000 zł). Kwota wynagrodzenia za ww. usługi wynosiła za 2020 r.: 522 750 zł, a za 2021 r. 510 750 zł.

W ww. umowach nie zawarto postanowień zapewniających, by audycje tematyczne odpowiadały założeniom projektu Busol@ w zakresie długości ich trwania.

Fundacja nie dysponowała pisemnymi umowami zawartymi z Fundacją Profeto.pl na lata 2022-2023, obejmujących zadania analogiczne do określonych w umowie z 2021 r. (wartość ww. usług wyniosła 510 750 zł rocznie), przy czym na 2022 r. i 2023 r. uległa zmianie szczegółowa specyfikacja jednego z zadań²⁸.

Zgodnie z § 9 ust. 10 umowy nr 50/2020, Fundacja była zobowiązana do udostępnienia całości dokumentacji związanej z realizacją projektu Busol@. Konieczność zadbania o sporządzanie i przechowywanie pisemnych umów wynikała także z art. 53 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych²⁹, zgodnie z którym umowa o przeniesienie praw autorskich wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli 1074-1083)

6.1.4. Analiza realizacji przez Fundację działań przewidzianych w ramach umowy nr 50/2020 w kontekście zaplanowanych do osiągnięcia produktów i rezultatów oraz finansowania tych działań, wskazują, że:

- zorganizowano zaplanowaną liczbę 80 *minigrantów* (w każdym roku po 20) oraz cztery edycje (X-XIII) Tarnowskiego Festiwalu Filmowego *Vitae Valor - radość życia* pod hasłami: *Oblicza konfliktu* (w 2020 r.), w 2021 r. – *Oblicza wolności* (w 2021 r.); *Oblicza relacji* (w 2022 r.) i *Oblicza dojrzewania* (w 2023 r.).
- procedura wyboru wykonawców *minigrantów* była zgodna z opisaną w projekcie Busol@, tj. na stronie internetowej Fundacji udostępniono informację o możliwości wnioskowania w sprawie przeprowadzenia tych przedsięwzięć przez grupy nieformalne, stowarzyszenia oraz fundacje z całego kraju. Zaproponowana przez lokalnych animatorów tematyka *minigrantów* podlegała ocenie koordynatora i asystenta koordynatora w zakresie zgodności z celami projektu Busol@ (wybierano inicjatywy nawiązujące do co najmniej jednego z celów projektu³⁰), racjonalności budżetu³¹ oraz odpowiedniego zasięgu, a ich realizacja była monitorowana i rozliczana przez Fundację³². Największa liczba przedsięwzięć zrealizowanych w 2020 r. dotyczyła problematyki zwiększenia świadomości społecznej o skutkach łamania norm życia społecznego, uwrażliwiania na wartość postaw obywatelskich i patriotycznych, dotyczyła także bardzo aktualnego wówczas problemu osamotnienia

²⁸ Opisanego wyżej jako (4), tj. dotyczącego wynajęcia wozu transmisyjnego na Forum Młodzieży i Festiwal filmowy oraz transmisję z tych wydarzeń.

²⁹ Dz.U. z 2025 r. poz. 24.

³⁰ 1. Zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej łamania norm życia społecznego; 2. Promowanie umiejętności radzenia sobie z zachowaniami o charakterze przestępczym; 3. Uwrażliwianie społeczeństwa na wartość postaw obywatelskich i patriotycznych.

³¹ Na każde spotkanie przeznaczono maksymalnie 4000 zł.

³² Na podstawie sprawozdań, które zawierały: dane realizatorów, opis wykonania zadania, osiągnięte rezultaty, zestawienie wydatków, dokumentację finansową (faktury), listy obecności i innej dokumentacji udziału w tych przedsięwzięciach.

w czasie pandemii Covid-19³³. Wśród tematyki *minigrantów* zrealizowanych w 2021 r. najwięcej spotkań związanych było z kształtowaniem postaw młodzieży poprzez zachęcanie do krytycznego myślenia, samodzielnego rozwijania wiedzy i kompetencji, stosowania mediacji w rozwiązywaniu sporów i przedstawienia różnych sposobów rozwiązywania konfliktów (13 spotkań)³⁴; zwalczaniem społecznych skutków epidemii Covid-19 (trzy spotkania) i wspieraniem rodzin (cztery spotkania). W 2022 r. dominowała problematyka związana z przeciwdziałaniem zagrożeniom dla małżeństw i rodzin (10 spotkań)³⁵; kształtowaniem i propagowaniem właściwych postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych (osiem spotkań); poruszano także inne zagadnienia, w tym dotyczące prewencji nawoływania do nienawiści czy znieważania na tle wyznaniowym. W 2023 r. najwięcej *minigrantów* związanych było z budowaniem relacji i radzeniem sobie w sytuacjach konfliktowych (dziewięć spotkań); wzmacnianiu więzi rodzinnej i przeciwdziałaniu zagrożeniom dla małżeństw i rodzin (pięć spotkań)³⁶; przedstawieniu przesłania chrześcijaństwa, wzorców osobowych (sześć spotkań)³⁷;

- festiwale filmowe i wydarzenia towarzyszące nawiązywały do głównego tematu, np. w 2020 r. do trzech wymiarów konfliktu: konfliktu społecznego, konfliktu międzypokoleniowego i konfliktu wewnętrznego³⁸;

- w latach 2020-2023 osiągnięto zaplanowane rezultaty częściowe w odniesieniu do *minigrantów* i Festiwalu filmowego, uczestniczyło w nich bowiem: w 2020 r. – 4846 osób³⁹; w 2021 r. – w *minigrantach* uczestniczyło 998 osób, w projekcjach festiwalowych i imprezach towarzyszących wzięło udział 2952 osób; w 2022 r. odpowiednio – 738 osób i 2547 osób; w 2023 r. – 776 osób i 4263 osób;

- zorganizowano zaplanowaną liczbę 72 *Inspiratoriów* (po 18 w każdym roku). Tematyka spotkań pozwalała zbliżyć się do zaplanowanych rezultatów, którym był wzrost motywacji do wprowadzenia zmian w zachowaniach wśród nauczycieli, wychowawców i rodziców⁴⁰. Osiągnięto zaplanowane rezultaty częściowe tych wydarzeń, gdyż liczba uczestników była wyższa niż zaplanowana (270 osób) i wynosiła w 2020 r. – 315 osób; w 2021 r. – 306 osób⁴¹; w 2022 r. – 302 osoby; w 2023 r. – 328 osób;

- zorganizowano zaplanowaną liczbę 16 konferencji (w każdym roku po cztery); 60 seminariów (w każdym roku po 15) oraz cztery wydarzenia *Forum młodzieżowe* (pod hasłem *Młodzieńcze, tobie mówię WSTAŃ*). Tematyka tych działań koncentrowała się wokół przeciwdziałania niewłaściwym postawom dzieci i młodzieży wobec życia i obowiązków rodzinnych i obywatelskich;

³³ Przykładowe tematy *minigrantów*: Głos młodych – debaty o przyszłości i możliwościach polskiej młodzieży; Młody animator – szkolenia wzmacniające kompetencje u aktywnych społecznie młodych ludzi Rozmowy o edukacji; Czas na rozwój – szkolenia dla młodzieży w temacie krytycznego myślenia.

³⁴ Były to spotkania dotyczące np. Jak mądrze się nie zgadzać; Razem silniejsi, Debata oksfordzka – narzędzie rozwiązywania konfliktów.

³⁵ Przykładowo: Wzmacniamy rodziny, wzmacniamy ojców; Zdrowe relacje – jak budować intymność małżeńską w oparciu o wartości chrześcijańskie?

³⁶ Przykładowo: Zdrowe relacje – jak budować małżeńską intymność w oparciu o wartości chrześcijańskie? Kurs Małżeński – warsztaty komunikacji w małżeństwie, Warsztaty dla mam i córek w Radzynie Podlaskim, Kryzys małżeński jako szansa wzmocnienia więzi między małżonkami, „Odnaleźć nadzieję” – wsparcie rodziców po stracie dziecka.

³⁷ Kurs Alpha dla osadzonych w Zakładzie Karnym w Nowym Wiśniczu, Przeciwdziałanie zachowaniom przestępczym u dzieci przysposobionych, Wywiad i utwór z „Anatolem” – wyjście z nalogu, Alpha w Tarnowie.

³⁸ Zorganizowano debaty on-line, które prowadziły znane osoby ze świata mediów (filmowcy, dziennikarze).

³⁹ W dokumentacji wykazano 3 616 unikalnych użytkowników, którzy obejrzeli filmy w ramach Festiwalu na Facebooku (tylko live) i na YouTube oraz 1230 osób, które uczestniczyły w *minigrantach* np. na platformie ZOOM lub odczytały przesłane nagrania ze spotkań.

⁴⁰ Przykładowe tematy: Empatia, czym jest i jak ją okazywać? Warsztaty pt. Jak wykorzystać swoje mocne strony w konflikcie?

⁴¹ Przy czym w czterech spotkaniach (18 lutego, 23 kwietnia, 5 maja i 13 października 2021 r.) uczestniczyło mniej niż zaplanowane 15 osób.

– osiągnięto zaplanowane rezultaty częściowe konferencji, seminariów i Forum młodzieżowego. W 2020 r. w konferencjach uczestniczyło 206 osób (tj. niewiele mniej niż zaplanowano), w *Forum młodzieżowym* 3762 osób⁴². W 2021 r. udział w konferencjach przekroczył zaplanowaną pierwotnie minimalną liczbę osób, tj. uczestniczyło w nich 191, 245, 52 i 174 osoby (w sumie 662 osób). W seminariach uczestniczyło w sumie 414 osób⁴³. W *Forum młodzieżowym* uczestniczyło 5291 osób⁴⁴. W 2022 r. w konferencjach uczestniczyło w sumie 788 osób, w seminariach – 357 osób, w *Forum młodzieżowym* – 2333 osób. Udział w konferencjach zorganizowanych w 2023 r. potwierdziły 804 osoby, w seminariach – 368 osób, w *Forum młodzieżowym* – 3029 osób.

– radca prawny (świadczący opiekę prawną w ramach projektu) udzielił odpowiedzi na większą niż zaplanowano (48) liczbę pytań i wątpliwości zgłoszonych za pomocą formularza dostępnego na stronie projektu Busol@.

(akta kontroli str. 655-689, 747-748, 798-912, 915-1083)

W 2020 r. utworzono i uruchomiono stronę internetową projektu Busol@ (www.projektbusola.org), która funkcjonowała zgodnie z założeniami projektu, tj. w okresie jego realizacji i po jego zakończeniu. Oględziny tej strony przeprowadzone 28 czerwca 2024 r. pozwoliły stwierdzić dostępność informacji o wszystkich działaniach zrealizowanych w ramach projektu, w tym on-lineowego *Centrum wiedzy* (blog pn. *Między wersami*, podcasty pn. *Busolowe inspiracje*, wywiady z ekspertami pn. *Siedem pytań*) i materiały te zamieszczano przez cały okres realizacji projektu⁴⁵ oraz audycje radiowe nadawane w radiu Profeto.pl. W odniesieniu do działań realizowanych w 2020 r. (w większości on-line) zamieszczono także galerię zdjęć z tych wydarzeń. Strona była opatrzona wymaganą umową nr 50/2020 logotypem Funduszu Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Sprawiedliwości, a także klauzulą: *Współfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości*.

Autorami materiałów były osoby współpracujące z Fundacją (tj. prowadzące także inne działania). Autorką podcastów była M. F. (która na podstawie umowy od 1 stycznia 2021 r. realizowała zadania redaktora strony internetowej projektu Busol@)⁴⁶. Umowy z M.F. na 2021 r. i 2023 r., które były w posiadaniu Fundacji nie zostały podpisane przez realizatora umowy, co Prezes wyjaśnił przeoczeniem.

(akta kontroli str. 640-654, 1096-1111, 3954)

W latach 2020-2023 wyprodukowano 120 spotów radiowych (po 30 w każdym roku). Informowały one o problematyce projektu Busol@ i tematyce kolejnych audycji (w nagraniu spotów uczestniczyli autorzy audycji). Przedstawiane Fundacji *Plany emisji* ww. spotów (od czerwca 2020 r. do grudnia 2023 r.) wskazują na realizację zaplanowanych w umowie 825 emisji rocznie⁴⁷. Zrealizowano także zaplanowaną liczbę godzin transmisji *Forum Młodzieży* i Festiwalu Filmowego. Nagrano 84 audycje tematyczne (21 w każdym roku), które zostały wyemitowane na antenie radia Profeto.pl (premiera) o 20:00⁴⁸ i powtórzone (następnego dnia o 13:00 lub 14:00⁴⁹), tj. w godzinach dobrej słuchalności. Zrealizowano zaplanowaną liczbę emisji. Czas trwania większości (tj. 88%) wybranej do badania próby 42 audycji z lat 2020-2023

⁴² Według danych portalu Youtube transmisja łącznie w dniu jej realizacji miała 2062 wyświetleń. Raport z portalu Facebook wskazuje na aktywność 1700 wyświetleń związanych z odtworzeniem transmisji / filmu.

⁴³ Przy czym w trzech uczestniczyła mniejsza liczba osób niż zaplanowane 20.

⁴⁴ Bezpośrednich uczestników tych spotkań było 404 (formularz rejestracyjny), odtworzyło nagranie lub uczestniczyło on-line odpowiednio 4,2 tys. osób (dane portalu Youtube), 687 osób (portal Facebook).

⁴⁵ Np. *wywiady z ekspertami* od marca 2021 r. do czerwca 2023 r., kolejne artykuły w ramach bloga od czerwca 2020 r. do grudnia 2023 r., podcasty od grudnia 2020 r. do grudnia 2023 r.

⁴⁶ Z wynagrodzeniem w wysokości 1000 zł miesięcznie.

⁴⁷ W 2020 r. od czerwca do grudnia liczba emisji przekroczyła zawartą w umowie liczbę 825 emisji (wynosiła 1007), podobnie w 2021 r. zrealizowano 876 emisji spotów, w 2022 r. – 841, w 2023 r. – 866 emisji.

⁴⁸ W 2020 r. we wtorki, w latach 2021-2023 w piątki.

⁴⁹ Oraz dodatkowo jeden raz o 1:00 lub 2:00 w nocy.

nie był zgodny z minimalnym czasem zaplanowanym w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

NIK zauważyła, że tematyka dużej części tych audycji nie była wprost związana z problemem chrystianofobii (w tym szkół, które może wyrządzić). Dotyczyły bowiem problemów wychowawczych w rodzinie i szkole⁵⁰.

(akta kontroli: 656-748, 930-941, 1063-1072)

Prezes wyjaśnił: (...) *subiektywnie postrzegane wykraczanie przez uczestników w czasie audycji poza przyjęty temat, które często jest po prostu szerszym spojrzeniem na zagadnienie nie jest w ocenie Fundacji wadliwą realizacją działania. Tematyka jakiegokolwiek fobii to zgodnie z definicją słowa „fobia” bardzo szerokie zagadnienie, zaczynające się niechęcią aż po przemoc. Wcześniej jednak niechęć z czegoś się bierze, ma swoje źródło. W tak rozumianym kontekście starliśmy się realizować wszystkie działania projektowe.*

(akta kontroli str. 1411)

6.2.1 Przedmiotem umowy nr 134/2020 była realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przyczynom przestępczości, określonych szczegółowo w złożonej przez Fundację ofercie o sumie kontrolnej 0eb5-10eb-65e7. Projekt był realizowany od 18 września 2020 r. (termin podpisania umowy) do 31 grudnia 2023 r.⁵¹ Realizacja projektu Horyzonty miała na celu zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej przyczyn, skutków i sposobów zapobiegania przestępczości dzięki realizacji następujących celów szczegółowych: poszerzenie świadomości społecznej dotyczącej przestępczości i promocję idei *horyzontalnych* (poprzez organizację 14 konferencji, wydaniu i kolportażu dziesięciu wydawnictw, siedmiu audiobooków, 12 podcastów z ekspertami, 18 seminariów oraz emisji 54 spotów promocyjnych); popularyzacja zdrowego stylu życia oraz integracja środowisk związanych z ideami *horyzontalnymi* (organizacja dziesięciu biegów górskich/ulicznych *Po horyzont*, 18 seminariów dla kobiet *StworzOna*) oraz bezpośrednie wsparcie osób pokrzywdzonych i ich rodzin (organizacja 18 seminariów dla rodziców oraz wdrożenie *Programu Grief to Grace*).

Zaplanowane formy działań projektowych w latach 2020-2023 obejmowały:

- (1) *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych*, w tym:
- utworzenie w 2020 r. portalu *Horyzonty* i aplikacji mobilnej *Horyzonty* (której zadaniem było upowszechnianie treści zamieszczanych na portalu), redakcja i utrzymanie od strony techniczno-informatycznej portalu *Horyzonty* i aplikacji (jeden miesiąc w 2020 r. i 36 miesięcy w latach 2021-2023). Zgodnie z opisem projektu odbiorcami portalu miały być *zarówno osoby dorosłe jak i młodzież poszukująca odpowiedzi na pytania stawiane przez życie*. Za redakcję portalu miało odpowiadać pięciu dziennikarzy, którzy zostali zobowiązani do zamieszczenia w sumie co najmniej dwóch artykułów tygodniowo, tj. minimum 296 artykułów (przy czym w projekcie nie wskazano dokładnej liczby oczekiwanych/zaplanowanych artykułów). Zaplanowano minimum 3,4 mln odsłon portalu w trakcie realizacji projektu;
 - promocję projektu, tj. wyprodukowanie w 2020 r. – 36 spotów i wyemitowanie ich 1080 razy, w latach 2021-2023 – jednego spotu promocyjnego miesięcznie i zapewnienie 90 emisji jego w każdym miesiącu (tj. w latach 2020-2023 w sumie zaplanowano utworzenie 72 spotów, które miały być emitowane 4320 razy). Przedstawiony wyżej plan działań informacyjno-promocyjnych wynikał z opisu działań

⁵⁰ Np. w 2021 tylko siedem audycji odnosiło się wprost do zagadnienia chrystianofobii, pozostałe audycje dotyczyły: przełamywania barier międzypokoleniowych, dialogu, szkoły jako miejsca przetrwania, problemów jakie rodzą się na linii nauczyciel-pedagog-rodzice. W 2022 r. siedem audycji odnosiło się wprost do tych zagadnień, siedem innych dotyczyło szkoły jako miejsca wychowawczego, świetlicy, ośrodków kultury, wolontariatu, pozostałe zaś problemów wychowawczych, terapii psychologiczno-pedagogicznej.

⁵¹ Umowę z dysponentem beneficjent zawarł w 18 września 2020 r. z zastrzeżeniem (§ 1 ust. 5 umowy) wskazującym możliwość rozliczania kosztów od 1 lipca 2020 r.

zaplanowanych w projekcie Horyzonty. Nie był on jednak spójny z kosztorysem tych działań, z którego wynikało, że w 2020 r. zostanie wyprodukowanych tylko 18 spotów, zostaną one wyemitowane 540 razy (str. 26 oferty stanowiącej załącznik o umowy nr 134/2020), zaś w 2021 i 2022 r. wyprodukowanych będzie corocznie 12 spotów, które będą emitowane 720 razy w roku (str. 30 i 34 oferty), a w 2023 r. zaplanowano sfinansowanie produkcji 12 spotów i ich 270 emisji (str. 38 oferty), czyli w sumie kosztorys obejmował produkcję 54 spotów i 2250 emisji. Z kolei w tabeli pn. *Produkty zadania* zamieszczono jeszcze inne dane: liczba spotów 54, liczba emisji 3780. Oferta więc nie była prawidłowo sporządzona i nie spełniała wymagań określonych w warunkach VII Konkursu, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

Liczbę spotów i emisji określono prawidłowo dopiero po zmianach wprowadzonych aneksem nr 1 z 27 kwietnia 2021 r. do umowy nr 134/2020.

- organizację dziesięciu (jednego w 2020 r. i po trzy w latach 2021-2023) biegów górskich/ulicznych pn. *Po horyzont*. Zaplanowano, że we wszystkich biegach weźmie udział co najmniej 5000 osób;
- utworzenie w 2021 r. dwunastu podcastów na bazie książki Jordana Petersona pt. *12 życiowych zasad – antidotum na chaos*;
- wdrożenie od 2021 r. Programu *Grief to Grace* (dalej: *Program GtG*). Opis tego działania (niemal identyczny dla lat 2021-2023) nie pozwalał stwierdzić jakie szczegółowe działania zaplanowano do zrealizowania w poszczególnych latach⁵². W ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 nie określono także produktów i rezultatów tego działania. W ofercie błędnie wskazano daty realizacji tego zadania, tj. od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 (str. 34 i 38 oferty), mimo że w kosztorysie przewidziano wydatki na te działania także w następnych latach, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

NIK zauważyła, że zadanie pn. Wdrożenie *Programu GtG* zaprojektowano jako przedsięwzięcie informacyjne, podczas gdy charakter podejmowanych działań (np. organizacja turnusów terapeutycznych) wskazuje, że celem było bezpośrednie wsparcie osób pokrzywdzonych i ich rodzin, a forma tych działań była zbliżona do seminarium.

Prezes wyjaśnił: (...) *Wcześniej ten program nie był znany w naszym kraju, trzy lata realizacji zadania skoncentrowane były na zbudowaniu relacji z właścicielami programu w USA, zbudowaniu zespołu, który będzie wiarygodny dla właścicieli programu i będzie wiarygodny dla uczestników. Krzywda związana z przemocą, zwłaszcza z przemocą seksualną jest tak druzgocąca i głęboka, że zanim osoby skrzywdzone zdecydują się na udział w programie, który głęboko dotyka traumy przemocy - musi mieć pewność, że to program, któremu może zaufać. Nasze działania związane z programem Grief to Grace miały na celu przede wszystkim zbudowanie wiarygodnej marki programu - wiarygodnej zarówno dla właścicieli praw do programu z USA oraz dla osób skrzywdzonych. W naszej ocenie takie zadanie zawiera niewątpliwie element informacyjny, który jest bardzo istotny. Komisja Konkursowa również nie miała zastrzeżeń do zakwalifikowania ww. Programu w takiej formie jaka została wskazana w ofercie do działań mających na celu organizowaniu oraz przeprowadzaniu akcji i przedsięwzięć informacyjnych (...).*

⁵² W Polsce Program ten nosi nazwę Od Łez do Łaski. W opisie projektowym wskazano jedynie: Program „Grief to Grace” to trwające 5 dni warsztaty terapeutyczne dla osób, które doświadczyły w swoim życiu przemocy. Skierowany jest głównie do osób molestowanych psychicznie i fizycznie. Jest prowadzony od wielu lat w USA z bardzo dobrym skutkiem. Stan obecny w Polsce, jeśli chodzi o ustrukturyzowane wsparcie osób doświadczających przemocy pozostawia wiele do życzenia. Autorzy programu „Grief to Grace” umożliwiają wsparcie w procesie wdrożenia tej formy pracy z osobami pokrzywdzonymi. Wierzymy, że program nie tylko będzie wsparciem dla konkretnych osób, ale także pomoże popularyzować ideę niesienia pomocy osobom, które bardzo często mają poczucie całkowitego opuszczenia.

(akta kontroli str.1905, 1907,1918, 1922, 1926, 1930, 3950-3951)

– produkcja siedmiu audiobooków przekazujących najważniejsze elementy zrealizowanych konferencji *Horyzontalnych*, które miały upowszechniać omawiane tam treści. Jednak w innym miejscu projektu (tabela pn. *Ryzyka realizacji zadania*) wskazano, że zostanie wyprodukowanych 10 audiobooków;

(2) *finansowanie przygotowania, druku oraz kolportażu publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz zapobieganie przestępczości*. Działanie to obejmowało wyprodukowanie i rozpowszechnienie dziesięciu takich publikacji (w 2020 r. jednej i w następnych latach po trzy rocznie). Nie zostały zaplanowane szczegółowe rezultaty, tj. ilu osobom zostaną przekazane ww. publikacje (lub np. ile egzemplarzy zaplanowano wydrukować);

(3) *organizowanie lub zlecanie organizacji konferencji, seminariów*:

– organizacja siedmiu konferencji *Horyzontalnych* (w 2020 r. jednej, w latach 2021-2023 po dwie) oraz siedmiu konferencji *PIO – Powrót i Odnowa* (w 2021 r. – jednej, w 2022 r. pięciu i w 2023 r. jednej). Zaplanowano, że w każdej z tych konferencji weźmie udział co najmniej 50 osób (w sumie wsparcie miało uzyskać min. 700 osób);

– w latach 2021-2023 organizacja 18 seminariów pn. *Horyzont rodziców* (po sześć w każdym roku), tj. weekendowych spotkań/warsztatów dla 10-15 osobowych grup rodziców w celu wzmocnienia i rozbudowy sieci pomocy ofiarom przestępstw oraz zapobiegania przestępczości. W opisie zadania wskazano, że tą formą wsparcia zaplanowano objąć 240 rodziców (80 w każdym roku), natomiast w opisie spodziewanych rezultatów projektu wskazano, że w ramach seminariów skierowanych do nauczycieli, wychowawców, rodziców i młodzieży zorganizowanych będzie 18 konferencji „*Horyzont rodziców*”, na każdej będzie min. 35 osób, łącznie 450 osób (str. 16 oferty);

– organizacja w latach 2021-2023 – 18 seminariów dla kobiet pn. *StworzOna* (sześć w każdym roku). Tematyka tych spotkań miała dotyczyć radzenia sobie z niechcianymi emocjami, budowania poczucia własnej wartości, radzenia sobie w sytuacjach kontaktu przemocą. W opisie spodziewanych rezultatów wskazano jednak, że zostaną przeprowadzone także seminaria pn. *12 życiowych zasad*, tj. łącznie zostanie zorganizowanych 24 seminariów, w jednym seminarium weźmie udział min. 20 osób. Łącznie zatem udział weźmie 480 osób. Seminaria pn. *12 życiowych zasad* nie zostały wykazane w liście produktów, gdzie występuje z kolei pozycja pn. *Podcasty z ekspertami na bazie książki 12 życiowych zasad*.

Organizacja konferencji, seminariów, imprez sportowych (biegi uliczne/górskie) oraz kolportaż publikacji miała przynieść następujące rezultaty: (1) *wzrost wiedzy i świadomości związanej z kształtowaniem właściwych postaw społecznych i prewencji zachowań przestępczych*; (2) *wzrost wiedzy i świadomości na temat zagrożeń demoralizacją i przestępczością dzieci i młodzieży wśród uczestników działań projektowych*, których liczbę określono na 6630 osób (liczba ta wskazuje, że uwzględniono 5000 uczestników biegów ulicznych/górskich, 700 uczestników konferencji, 450 uczestników seminariów *Horyzont rodziców* oraz 480 uczestników seminariów *StworzOna* i seminariów *12 zasad*⁵³).

Natomiast dostęp do portalu *Horyzonty.info*, emisja spotów, udział w imprezach sportowych oraz kolportaż audiobooków miały na celu *upowszechnienie wiedzy związanej z przyczynami przestępczości, koniecznością niesienia pomocy osobom pokrzywdzonym i wykluczeniem społecznym osób opuszczających zakłady karne* (planowany poziom osiągnięcia to 3,5 mln osób – odbiorców tych działań).

(akta kontroli str. 1905, 1907, 1912, 1914-1953, 1976, 1980)

⁵³ Określonych błędnie, gdyż realizowane były wcześniej opisane podcasty.

6.2.2. Umowa nr 134/2020 była pięciokrotnie aneksowana. Aneksy od nr 2 do nr 5 dotyczyły kwestii technicznych (w tym sprawozdawczości i zmiany miejsca realizacji konferencji).

Aneks nr 1 z 27 kwietnia 2021 r. dotyczył wprowadzenia istotnych zmian w ofercie, w tym: (1) zmiany wysokości zaplanowanych kosztów w ramach działania *Po horyzont* biegi górskie/uliczne w 2021 r. (obniżenia kosztów organizacyjnych ze 150 000 zł do 129 000 zł; kosztów promocji tego działania ze 120 000 zł do 78 000 zł; i kosztów wynagrodzeń z 90 000 zł do 54 000 zł); (2) przeznaczenie uzyskanych oszczędności wynoszących 99 000 zł na stworzenie portalu *biegipohoryzont.pl*.

W uzasadnieniu wskazano: *Biorąc pod uwagę zainteresowanie biegami w roku 2020, kiedy dodatkową przeszkodą były obostrzenia związane z pandemią, doszliśmy do wniosku, że warto przeanalizować zaplanowane na rok 2021 koszty związane z organizacją biegu i wygenerować oszczędności, które pomogą nam sprawniej organizować wydarzenia sportowe na szeroką skalę. Oszczędności związane będą z bardziej efektywnym wykorzystaniem naszych zasobów i oszczędnościami wynikającymi z przeszerokowania kosztów. Zaoszczędzoną kwotę przeznaczymy na stworzenie profesjonalnego portalu biegowego wyposażonego we wszystkie funkcjonalności niezbędne do prowadzenia sprawnej rejestracji uczestników oraz bezpiecznego przechowywania danych.*

(3) modyfikacji części merytorycznej oferty poprzez: dokonanie niezbędnych poprawek polegających m.in. na: ujednoliceniu zapisów dotyczących liczby audiobooków zaplanowanych do wyprodukowania (siedem); zmianę liczby spotów z 72 na 54 i liczby emisji spotów z 4320 (lub 3780) na 2250; wskazanie prawidłowych dat wykonania zadania Wdrożenie *Programu GtG* (lata 2021-2023);

(4) sposobu monitorowania rezultatów seminariów *StworzOna* (zamiast list obecności wprowadzono raport z liczby osób oglądających ww. wydarzenie on-line, konieczność organizacji części wydarzeń w tej formie wynikała z obostrzeń w epidemii Covid-19); seminariów *Horyzont rodziców* (zmieniono sposób monitorowania z list obecności na anonimowe ankiety, których wypełniona liczba miała odpowiadać liczbie uczestników), zmieniono także zaplanowane rezultaty cząstkowe w tym zakresie przyjmując, że w każdym wydarzeniu będzie uczestniczyło od 12 do 15 osób (tj. minimum 261 osób). Zmieniono także sposób monitorowania liczby odwiedzin strony *Horyzonty.org* (zamiast licznika odsłon strony wprowadzono sposób monitorowania liczby odwiedzin na podstawie raportu generowanego przez wykonawcę raz na pół roku);

(5) wskazano oczekiwane rezultaty realizacji działania pn. *12 podcastów z ekspertami* (zamiast *Seminarium 12 zasad*) zakładając, że każdy podcast wysłucha minimum 40 osób (rezultat całego działania obejmował 480 osób).

(akta kontroli str. 1957-1958, 2030-2047, 2113-2143)

W trakcie realizacji projektu wprowadzono także zmiany, które zgodnie z § 17 ust. 2 umowy nr 134/2020 nie wymagały jej aneksowania. Zmiany wprowadzone w ten sposób dotyczyły: (1) przeprowadzenia w formie on-line konferencji w 2020 r. i związane z tym zmiany w kosztorysie; (2) zwiększenie oczekiwanego poziomu rezultatów projektu.

NIK zauważyła, że duża część zmian wprowadzonych aneksem nr 1 miała na celu poprawienie usterek i niespójności oferty stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020, która mimo wskazanych wyżej błędów i niespójności została zaakceptowana do dofinansowania przez Dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 2032- 2038, 3063-3092)

6.2.3 Fundacja nie dysponowała odpowiednim potencjałem kadrowym i merytorycznym do realizacji działań zaplanowanych w ramach projektu *Horyzonty*.

Skorzystano więc z możliwości przewidzianej w § 18 pkt 1 umowy nr 134/2020 i zlecono:

– Fundacji Profeto.pl zadania na łączną sumę 2 895 300 zł (52% wydatków projektowych), tj.: (1) stworzenie portalu internetowego Horyzonty⁵⁴ (kwota umowy 300 000 zł); (2) utworzenie aplikacji mobilnej Horyzonty⁵⁵ (kwota umowy 150 000 zł); (3) redakcję, promocję portalu internetowego Horyzonty polegającą na pisaniu i umieszczaniu tekstów, plików audio i video na portalu internetowym (z umowy wynikało, że powinno powstać co najmniej 296 artykułów) oraz (4) utrzymanie, obsługa i rozwój portalu od strony informatyczno-technicznej przez 37 miesięcy (wartość ww. usług według umów – 50 000 zł miesięcznie czyli w sumie 1 850 000 zł); (5) stworzenie portalu biegi górskie/uliczne *Po horyzont* (biegipohoryzont.pl.)⁵⁶ – wartość 99 000 zł; oraz (6) produkcję i emisję spotów reklamowych oraz (7) produkcję audiobooków (w sumie wartość usługi – 496 300 zł). Fundacja złożyła (27 października 2020 r.) wniosek do Dysponenta Funduszu o zgodę na zlecenie zadań określonych w pkt (1)-(4) oraz (6) i (7). Tomasz Mraz, Dyrektor Departamentu Funduszu Sprawiedliwości w piśmie z 24 listopada 2020 r. wyraził zgodę na zlecenie tych zadań. Fundacja powierzyła realizację zadań Fundacji Profeto.pl na podstawie podpisanych umów, przy czym w siedzibie Fundacji dostępne były tylko umowy na lata 2020-2023 dotyczące usług informatycznych, natomiast w odniesieniu do zlecenia produkcji i emisji spotów reklamowych Fundacja dysponowała tylko umową na 2020 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Fundacja nie dysponowała dokumentacją potwierdzającą wyrażenie zgody Dysponenta Funduszu na zlecenie zadania nr (5), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3657-3664, 3687-3691)

– Fundacji Kłos⁵⁷ organizację w 2021 r. konferencji pn. *Powrót i odnowa* (PIO) (wartość umowy 50 000 zł). Prezes złożył wniosek do Dysponenta Funduszu o wyrażenie zgody na zlecenie tego zadania. Fundacja jednak nie dysponowała dokumentem potwierdzającym wyrażenie zgody, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli 3574-3575, 3682-3686)

– Stowarzyszeniu *Alpha Polska* realizację w 2020 r. i w 2021 r. zadania polegającego na przygotowaniu i kolportażu publikacji mających na celu przeciwdziałanie przestępczości, tj. jednej w 2020 r. i jednej w 2021 r. (dwie umowy opiewały na sumę 100 000 zł). Prezes nie potrafił przedstawić dokumentacji związanej ze złożeniem wniosku do Dysponenta Funduszu o zgodę na zlecenie zadań w 2020 r., dysponował jedynie dokumentem pn. *Wniosek o wyrażenie zgody na zlecenie części zadań – uzupełnienie* (z 12 listopada 2020 r.), tj. dokumentem sporządzonym już po podpisaniu umowy na te zadania z Fundacją *Alpha Polska*, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dysponent Funduszu wyraził zgodę na zlecenie tego zadania 24 listopada 2020 r. W 2021 r. Prezes zwrócił się z wnioskiem o uzyskanie zgody na zlecenie tego zadania (25 maja 2021 r.), tj. po

⁵⁴ Koncepcyjnego i graficznego opracowania portalu w języku polskim; powiązania portalu z aktywnymi profilami Projektu na serwisach Twitter, Facebook oraz YouTube; umieszczenia na portalu zakładki Kontakt z odpowiednio skonfigurowanym formularzem kontaktowym; newslettera; w tym formularza rejestracji na newsletter; możliwości zarządzania bazą zarejestrowanych adresów e-mail; możliwości eksportu list mailingowych; responsywnego szablonu portalu poprawnie wyświetlanego na urządzeniach o mniejszej rozdzielczości np. smartfonach; wdrożenia systemów zabezpieczających i zasad bezpieczeństwa zgodnie z wytycznymi umowy nr 134/2020.

⁵⁵ Kompatybilna z urządzeniami funkcjonującymi w systemach operacyjnych Android oraz iOS; powiązana z portalem internetowym Horyzonty wraz z ujednoliceniem stylu i kolorystyki; powinna posiadać wdrożony system zabezpieczający i zasady bezpieczeństwa zgodnie z wytycznymi umowy nr 134/2020.

⁵⁶ Portal miał umożliwiać: zdalną rejestrację na wydarzenie biegi górskie/uliczne *Po horyzont*; otrzymywania newslettera z aktualnymi informacjami w tym dotyczącymi epidemii Covid-19; możliwość obsługi na urządzeniach mobilnych, zamieszczania relacji z wydarzeń na żywo; portal powinien być dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (w tym dla osób niedowidzących w ramach standardu WCAG) i posiadać intuicyjny interfejs.

⁵⁷ KRS 0000568648.

podpisaniu umowy ze Stowarzyszeniem *Alpha Polska*. Fundacja nie dysponowała zgodą na zlecenie tego działania, przedstawiła mail, w którym Dysponent wskazywał, że taka zgoda nie będzie potrzebna.

(akta kontroli str. 3578, 3581-3582, 3645-3664, 3693)

Prezes wyjaśnił: *W roku 2021 otrzymaliśmy wiadomość od opiekunki projektu, p. Justyny Czajkowskiej informującą, że w związku z tym, że publikacja stanowi tylko część zadania – Dysponent Funduszu nie jest zobowiązany do wyrażenia zgody na jego realizację.*

(akta kontroli str. 3571)

6.2.4. Analiza działań zrealizowanych w ramach projektu *Horyzonty* wskazuje, że osiągnięto zaplanowane produkty i rezultaty całościowe projektu, a mianowicie:

a) w 2020 r. utworzono portal internetowy *Horyzonty* (<https://horyzonty.info>) z podstronami (zakładkami tematycznymi), który funkcjonował w okresie realizacji projektu, a także po jego zakończeniu. Na ww. portalu zamieszczono 967 artykułów. Było to więcej niż zaplanowane minimum (286 artykułów), wynikające z umowy z Fundacją Proferto.pl.⁵⁸ Zostały one zgrupowane w następujących kategoriach: profilaktyka – 82 artykuły; młodzież – 43; rodzina – 128; społeczeństwo – 374; szkoła – 170; kultura – 62; kariera – 9; *pełni niepełności* (dotyczące osób z niepełnosprawnościami) – 24 i neuropsychologia – 75 artykułów⁵⁹. W ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 nie określono precyzyjnie spodziewanego zakresu ww. artykułów, wskazano jedynie, że portal będzie stanowił platformę informacyjno-edukacyjną. Artykuły wpisywały się w tak szeroko zarysowane ramy tematyczne;

b) w 2020 r. utworzono aplikację mobilną *Horyzonty*. Jak wykazały oględziny przeprowadzone przez NIK w dniach 3 lipca i 14 października 2024 r., aplikacja ta nie zawsze była możliwa do pobrania (w sklepie *Google play*)⁶⁰.

Prezes wyjaśnił: *W odniesieniu do niedostępności aplikacji horyzonty.info w Google Play w dniu 3 lipca 2024 r. informujemy, że była ona spowodowana wprowadzeniem nowych wymagań przez Google, co wymusiło konieczność dostosowania aplikacji i jej aktualizacji. W efekcie aplikacja była niedostępna w okresie od 13 maja 2024 r. do 12 lipca 2024 r. Aplikacja została usunięta z Google Play 13 maja 2024 r. Po wprowadzeniu niezbędnych zmian, aplikacja została zaktualizowana i ponownie udostępniona 12 lipca 2024 r.*

(akta kontroli str. 3905)

Ponowne oględziny przeprowadzone 25 listopada 2024 r. wykazały, że aplikacja ta była dostępna w *App store* i *Google play*, lecz w sekcji prawa autorskie nie została wskazana Fundacja (widniało tam imię i nazwisko osoby prywatnej).

Średnia miesięczna liczba odsłon portalu *Horyzonty* wynosiła 125 000 (4,6 mln w czasie realizacji projektu);

c) w 2021 r. na portalu *Horyzonty* w zakładce *Video* umieszczono 12 podcastów z ekspertami (przy czym nie były to pliki audiowizualne, a jedynie audialne), w opisie których zawarto informację, że były opracowane na podstawie książki Jordana Petersona pt. *12 życiowych zasad – antidotum na chaos*. Jak wykazały oględziny portalu przeprowadzone przez kontrolerów NIK w dniach 8 i 12 lipca 2024 r. pliki te nie zawsze były możliwe do odtworzenia⁶¹ (co tłumaczono chwilowymi problemami technicznymi). Podcasty te były także transmitowane (są nadal dostępne) na kanale YouTube Fundacji (YTF). Osiągnięto zaplanowane rezultaty tego zadania, tj. co

⁵⁸ Liczbę tę określono na minimum dwa artykuły tygodniowo przez 37 miesięcy.

⁵⁹ Artykuły te były opracowane przez pięciu autorów, tj. P. P. (424 artykuły); A. P. (105 artykułów); K. K. (82 artykuły); T. Ż. (1), A. K. (160) oraz A. (195 artykułów, nie zamieszczono nazwiska autora).

⁶⁰ W terminie pierwszych oględzin aplikacja nie była możliwa do pobrania.

⁶¹ W terminie pierwszych oględzin podcasty nie były dostępne.

najmniej 480 osób obserwujących. Według stanu na 25 listopada 2024 r. liczba wyświetleń poszczególnych podcastów na YTF wyniosła od 140 (XII zasada) do 905 (I zasada);

d) stworzono 54 spoty informujące o problematyce projektu Horyzonty, aktualnych wydarzeniach oraz zagadnieniach poruszanych w ramach konferencji i wydawanych publikacji. Spoty te wyemitowano w radiu Profeto.pl⁶². Przedstawione Fundacji plany emisji ww. spotów (od grudnia 2020 r. do grudnia 2023 r.) wskazują na zrealizowanie zaplanowanych w umowie 2250 emisji⁶³;

d) w 2021 r. utworzono portal *biegipohoryzont.pl* (to adres portalu wskazany w sprawozdaniach składanych Dysponentowi Funduszu), który miał umożliwiać zdalną rejestrację uczestników na wydarzenie biegi górskie/ uliczne *Po horyzont*. Strona ta miała funkcjonować w sposób nieprzerwany od 31 lipca 2021 r. i spełniać szereg warunków określonych w § 3 lit. f umowy z wykonawcą strony, tj. Fundacją Profeto.pl⁶⁴ (w tym powinna być zgodna ze standardami WCAG). Strona ta nie była dostępna w czasie kontroli NIK – jak wynikało z wyjaśnienia złożonego przez koordynatora projektu, została uruchomiona *blźniacza* strona pod adresem *biegipohoryzont.com.pl*, na którą przeniesiono wszystkie informacje ze *starej* nie działającej już strony. Wyjaśnienia te potwierdza opinia biegłego powołanego przez NIK, z której wynikało, że strona *biegipohoryzont.com.pl* została utworzona 7 czerwca 2024 r. (w czasie kontroli NIK), witryna była wykonana w formie prostego bloga. Oględziny przeprowadzone przez NIK 25 listopada 2024 r. wskazały, że zamieszczono na tej stronie opis wydarzeń pn. biegi górskie/uliczne *Po horyzont*.

Prezes wyjaśnił: *Strona biegipohoryzont.pl była dostępna w czasie trwania projektu. Uruchomienie portalu pod adresem biegipohoryzont.com.pl służyło tylko i wyłącznie prezentacji portalu kontrolerowi NIK w trakcie wykonywania jego czynności. Portal pod tym nowym adresem nie był wykorzystywany w ramach realizacji projektu.*

(akta kontroli str. 3544-3549, 3958, 4027-4030)

e) zorganizowano 14 konferencji, w tym:

- cztery konferencje PIO pt. *Psychologiczne konsekwencje przerywania ciąży - terapia i profilaktyka*: jedna w Warszawie powtórzona później on-line, (21 września i 18 grudnia 2021 r.) po jednej w Opolu, Katowicach i Wrocławiu (9 kwietnia 2022 r., 23 kwietnia 2023 r. oraz 7 maja 2022 r.); w konferencjach tych uczestniczyło od 11 do 38 osób (tj. 139 osób, gdyż w pierwszej konferencji uczestniczyło dodatkowo 47 osób on-line);

Prezes wyjaśnił przyczyny konieczności powtórzenia pierwszej konferencji następująco: *Fundacja, z którą podjęliśmy współpracę w zakresie organizacji tej konferencji podjęła starania na miarę swojej wiedzy i umiejętności, aby dotrzeć do bardzo ściśle określonej grupy odbiorców. Oto jakie działania promocyjne podjęto: 1. Zaproszenia skierowane głównie do ruchów i stowarzyszeń działających na zbliżonym polu (poprzez email, telefon) takich jak stowarzyszenia psychologów etc. Zaproszenie poprzez kontakty w Krajowym Ośrodku Duszpasterstwa Rodzin przy KEP. Wyjaśnienie niskiej frekwencji: Sam temat jest bardzo trudny i nie jest łatwo zgromadzić uczestników takiej konferencji, między innymi ze względu na odium jakie powstało w wyniku wysoce destrukcyjnego charakteru sporu wokół politycznych aspektów dopuszczalności*

⁶² Przykładowo spoty wyprodukowane w II półroczu 2022 r. informowały o: konferencjach regionalnych organizowanych w Kielcach i Krośnie; publikacjach wydanych w ramach projektu pt. *Młodzi gniewni. Jak mądrze wspierać młodzież?* oraz *Jestem na tak! Relacje, komunikacja, dobrostan*; konferencjach Horyzontalnych organizowanych w Tarnowie w ramach projektu: *Dezintegracja 2.0* oraz *Woda, burza, ogień, perła na dnie*; seminariach dla rodziców organizowanych w Piwnicznej Zdroju.

⁶³ Zgodnie z aneksem nr 1 do umowy nr 134/2020 liczba emisji w poszczególnych latach powinna wynosić odpowiednio: 540; 720; 720 i 270.

⁶⁴ Wprowadzona aneksem z 28 kwietnia 2021 r. co umowy z 24 listopada 2020 r. z Fundacją Profeto.pl

aborcji. W związku z alarmująco niską liczbą uczestników konferencji zorganizowanej w pierwszym terminie, podjęliśmy starania o zorganizowanie drugiego terminu konferencji - włączając tym razem możliwość uczestniczenia on-line. Jeśli chodzi o promocję wydarzenia organizowanego w drugim terminie, poza mailingiem analogicznym do działań przez wydarzeniem nr 1 podjęto szereg dodatkowych prób dotarcia do większej grupy odbiorców.

(akta kontroli str. 3728-3730)

- trzy inne konferencje zorganizowano w Krośnie, Kielcach i Warszawie⁶⁵, tj. *Pasja i uczucia chronią nas od zepsucia. Profilaktyka przestępczości dzieci i młodzieży* (21 listopada 2022 r.); *Dziecko i nastolatek w świecie nowych technologii, szansa czy zagrożenie?* (9 grudnia 2022 r.); *O traumie u ofiar przemocy seksualnej* (24 listopada 2023 r.). W konferencjach tych uczestniczyło odpowiednio 199, 59 i 206 osób, w tym część on-line (464 osoby);
 - siedem konferencji *Horyzontalnych*, w tym jedna w 2020 r. (on-line) pn. *Horyzonty relacji* (20-22 listopada); dwie w 2021 r. pn. *dezIntegracja, czyli jak budować relacje w nowej rzeczywistości oraz budujemy, jak budować mosty zamiast murów* (odpowiednio 28 września i 3 grudnia); dwie w 2022 r. pn. *Woda, burza, ogień, perła na dnie* "Dezintegracja 2.0. Jak odkrywać sens w kryzysie" (24 września i 6 października) i dwie w 2023 r. *Konstelacje relacji dezIntegracja 3.0 i Budujemy wioski relacji* (16 września i 5 października). W konferencji on-line wzięło udział 705 osób, w pozostałych od 41 do 206 osób (1493 osoby);
- f) wydano siedem audiobooków (większość, tj. sześć z nich w liczbie 200 egzemplarzy), które stanowiły zapis opisanych wyżej konferencji *Horyzontalnych*. Zostały one przekazane do wszystkich urzędów wojewódzkich (16), większości urzędów marszałkowskich (12) oraz większości powiatowych centrów pomocy rodzinie – PCPR (ok. 170). Z konferencji *Horyzonty relacji* sporządzono 160 sztuk audiobooków i rozesłano do ww. instytucji (w tym do 131 PCPR);
- g) zorganizowano 36 seminariów, tj. seminaria pn. *StworzOna* (18), w tym pięć on-line lub hybrydowo, poświęconych radzeniu sobie przez kobiety z niechcianymi emocjami, budowaniu poczucia własnej wartości⁶⁶ oraz 18 seminariów *Horyzont rodziców*, w których uczestniczyło od pięciu do 14 osób (w sumie 168 osób), w seminariach *StworzOna* uczestniczyło od 11 do 24 osób, dodatkowo on-line zanotowano od 250 do 1000 odsłon wydarzeń prowadzonych on-line, nagranie jednego z seminariów jest nadal dostępne na kanale YTF. Rezultat cząstkowy zaplanowany w ofercie, stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 (zmieniony aneksem nr 1) dotyczący liczby uczestników w seminariach *Horyzont rodziców* (216 osób) nie został więc osiągnięty. Z wyjaśnienia złożonego przez koordynatora projektu *Horyzonty* wynikało, że skupiono się na osiągnięciu rezultatu całego zadania, co zostało dotrzymane;
- h) przeprowadzono dziesięć biegów górskich/ulicznych *Po horyzont* w różnych kategoriach biegowych (na dłuższym dystansie 10-23 km, krótszych dla dzieci, nordic walking, półmaraton, rajd), a mianowicie:
- w 2020 r. z uwagi na ograniczenia wynikające z epidemii Covid-19 przeprowadzono zaplanowany bieg *wirtualnie*, tj. był on realizowany od 12-15 grudnia 2020 r. Każdy z uczestników biegu pokonywał trasę samodzielnie. Po

⁶⁵ Konferencje te w ofercie były także nazwane konferencjami PIO, zmianę tematyki wprowadzono aneksem nr 5, co opisano we wcześniejszej części *Wystąpienia pokontrolnego*.

⁶⁶ Tematy seminariów: Świat uczuć i emocji; Poczucie winy; Lęk; Zazdrość, Złość, Rozczarowanie, Pasja w biznesie, Pasja w zawodzie położnej, Pasja w tańcu, Pasja w tworzeniu społeczności przytulam.pl, Pasja w działalności społecznej, Pasja w powołaniu, Inspiracja (life coach), Inspiracja: Instruktorka szwajcarskiej metody CANTIENICA®, Inspiracja: Godność kobiety; Inspiracja: certyfikowana kolorystka i stylistka; Inspiracja: metoda INER; Inspiracja: psychodietetyka.

ukończonym biegu uczestnik miał obowiązek przesłać zapis przebiegu trasy organizatorom (zgłosiło się 500 uczestników);

- w 2021 r. zorganizowano trzy biegi w: Lipnicy Murowanej (10 lipca) Wierchosławicach (31 lipca) i na Turbaczu (2 października), w biegach wzięło udział odpowiednio: 600, 655 i 552 uczestników, w tym w marszach nordic walking: 100, 104, 113 uczestników; w ramach dwóch ostatnich biegów zorganizowano także półmaraton, w których wzięło udział odpowiednio 182 i 148 osób. W opisie tego działania realizowanego w 2021 r. dostępnym na stronie internetowej biegipohoryzont.com.pl wskazano: *Myśląc o organizacji, naszej pierwszej edycji biegów, wytyczyliśmy sobie odważne cele. Jednym z nich była chęć ich organizacji w pięknych miejscach i niezwykłych okolicznościach przyrody. Wszystko po to, aby była to okazja nie tylko do wybiegania kilometrów, ale również do czegoś więcej. Dla nas, to więcej, oznacza poszukiwanie piękna oraz podkreślenie, że nasz region może stać się nie tylko areną, na której połączymy aktywność fizyczną, ale również to odkrywanie jego przyrody, zabytków, podkreślanie unikatowości miejsc w których rozgrywane są biegi;*
- w 2022 r. zorganizowano trzy biegi: Burzyn (4 i 5 czerwca); Wierchosławice (27 i 28 sierpnia) i Turbacz (1 i 2 października), w biegach wzięło udział odpowiednio: 1003, 901 i 610 uczestników, w ramach dwóch ostatnich biegów zorganizowano także półmaraton, w których wzięło udział odpowiednio 263 i 148 osób. W opisie pierwszego z biegów, zamieszczonym na stronie internetowej, wskazano: *w Burzynie u podnóża Brzanki będziemy mieć świetną okazję, aby przez dwa dni pobyc razem i złapać trochę oddechu i wytchnienia. Rozgrywane właśnie tutaj biegi będą świetną okazją do poznania tych terenów a także, co dla nas bardzo ważne, będzie formą edukacji. Jako organizatorzy zachęcamy zatem nie tylko do aktywności fizycznej, ale także do edukacji i kontemplacji piękna tych terenów. Dla nas organizacja biegów to właśnie połączenie tych dwóch aspektów: ruchu i edukacji. To także filozofia bycia zakorzenionym w przyrodzie i ciągle odkrywanie piękna naszego regionu.*
- w 2023 r. zorganizowano trzy biegi: Burzyn (4 czerwca); Wierchosławice (27 sierpnia) i Nowy Targ (30 września i 1 października 2023 r.), w biegach wzięło udział odpowiednio: 589, 518 i 577 uczestników.

W tym zadaniu osiągnięto zaplanowane rezultaty, tj. udział co najmniej 5000 uczestników we wszystkich biegach (za miernik oceny przyjęto tzw. listy startowe, które sporządzono na podstawie zgłoszeń do biegów). Analiza dokumentacji biegów wskazuje, że skupiono się głównie na aspekcie sportowym tych wydarzeń, co szerzej opisano w dalszej części *Wystąpienia pokontrolnego*;

i) wydano zaplanowaną liczbę publikacji i wydawnictw związanych z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem (dziesięć):

- w 2020 r. *12 Perel. Wydanie specjalne* (w nakładzie 17 000 egzemplarzy)⁶⁷;
- w 2021 r. trzy pozycje: *Patrz w górę. Rozmowy o nowym życiu* (nakład 7450 egzemplarzy); *Restart. 9 dni do nowego życia* (8000)⁶⁸; *Mosty zamiast murów. O budowaniu porozumienia* (6000)⁶⁹;
- w 2022 r. *Młodzi gniewni. Jak mądrze wspierać młodzież?* (nakład 4700 egzemplarzy), *Jestem na tak! Relacje, komunikacja, dobrostan* (4800); *Ojciec - misja życia* (6000);

⁶⁷ Celem publikacji było m.in. wsparcie osób ze środowisk, w których istnieje największe ryzyko podejmowania działań przestępczych.

⁶⁸ Publikacja autorstwa księży D.M i P.M. Publikacja skierowana była do osób młodych oraz wychowawców i miała na celu budowanie świadomości o wartości życia i braniu odpowiedzialności za budowanie życia opartego na wartościach.

⁶⁹ Publikacja składa się z rozdziałów, które dotyczą problematyki porozumienia z nastolatkiem, wspierania osób w kryzysie, w tym szczególnie osób z trudnych środowisk.

- w 2023 r. *Stawiamy na relację. Dzieci, rodzice i świat wirtualny O co nam naprawdę chodzi?* (nakład 5000 egzemplarzy); *Przewodnik po porozumieniu w konfliktach* (5000); *Wyzwania współczesnego rodzicielstwa - droga ku dojrzałości dziecka* (4500).

Publikacje zostały przesłane do instytucji, których dobór zależał od treści pozycji. Przykładowo *12 Pereł. Wydanie specjalne* przesłano m.in. do 89 zakładów karnych z terenu całej Polski oraz innych ośrodków, instytucji, stowarzyszeń i fundacji wspierających osoby pozostające w trudnej sytuacji życiowej. Publikacja pt. *Restart. 9 dni do nowego życia* przesłano do 465 parafii, zakładów poprawczych i schronisk młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, seminariów duchownych, diecezjalnych wydziałów młodzieżowych. Publikacja pt. *Mosty zamiast murów. O budowaniu porozumienia*, została przekazana do 380 poradni psychologiczno-pedagogicznych, bibliotek pedagogicznych, szkół.

(akta kontroli str. 2264-2268, 2592- 3549, 3884-3886, 3906, 3921-3942)

Z wyjaśnień złożonych przez Prezesa odnośnie wyboru tematyki tych publikacji wynikało, że Fundacji zależało na pozycjach zachęcających młodych ludzi do wprowadzenia jakościowych zmian w życiu, wskazujących możliwości porozumienia międzypokoleniowego, stanowiących wsparcie młodych ludzi podejmujących ważne decyzje życiowe i funkcjonujących w świecie mediów, a także podnoszących problematykę ukształtowania młodego dorosłego w dojrzałości osobistej i społecznej.

(akta kontroli str. 3729)

W ramach zadania pn. Wdrożenie *Programu GtG* (nie zostały w nim zaplanowane indywidualnie rezultaty działań), corocznie zaplanowano koszty na działania organizacyjne i wynagrodzenia (50 000 zł), w tym:

- w 2021 r. podjęto działania związane z przetłumaczeniem Programu (pierwotnie sporządzone tłumaczenie wymagało dodatkowej korekty pod kątem poprawności teologicznej) oraz rozpoczęto konsultacje z psychologami/ terapeutami, którzy mogliby prowadzić terapię;
- w 2022 r. kontynuowano sporządzanie przewodnika i dziennika uczestnika, zorganizowano trzy spotkania, w tym szkoleniowe dla prowadzących Program, na które zaproszono osobę prowadzącą ten program w USA. Opracowano także stronę internetową *Programu GtG* (<https://griefftoGrace.pl/>), na której zamieszczono ogólne informacje dotyczące istoty *Programu*. Strona ta funkcjonowała w czasie realizacji projektu, a także po jego zakończeniu. Przeprowadzone przez kontrolerów NIK w dniu 25 listopada 2024 r. oględziny strony, wykazały, że nie zamieszczono wymaganej umową nr 134/2020 klauzuli informacyjnej dotyczącej finansowania zadania ze środków dotacji celowej (*Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości*), co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- w 2023 r. zorganizowano sesję dla osób dotkniętych przemocą, tj. tygodniowe spotkanie (od 31 stycznia do 5 lutego) dla osób dotkniętych traumą przemocy, w sesji uczestniczyło 20 osób, w tym 10 prowadzących.

(akta kontroli str. 2295-2296, 3989-3994)

7.1. Zgodnie z ofertą, stanowiącą załącznik do umów nr 50/2020 oraz nr 134/2020 produkty projektu Busol@ i Horyzonty miały zachować trwałość poprzez:

- zapewnienie zmiany świadomości i wzrost wiedzy wśród odbiorców, co powinno przyczynić się do uwrażliwienia społeczeństwa i zmiany postaw;
- upowszechnienia rezultatów projektu oraz dalszego oddziaływania niektórych produktów projektu, tj. strony internetowej, na której będą dostępne m.in. audycje, teksty bloga i podcastów wyprodukowane dzięki dofinansowaniu;
- możliwość kontynuacji niektórych działań, w tym aktualizacji strony internetowej, prowadzenia następnych edycji festiwalu filmowego *Vitae Valor* – radość życia i Forów Młodzieżowych (projekt Busol@), organizowania konferencji, imprez

sportowych (projekt Horyzonty), co zostało uzależnione od uzyskania finansowania np. ze źródeł samorządowych.

Zespół projektowy ponadto zobowiązał się do dokonywania bieżącej ewaluacji projektu w aspekcie trwałości jego rezultatów oraz opracowania (wcześniej opisanego) *raportu końcowego*.

(akta kontroli str. 73-209, 1860-1956)

W ramach projektu Busol@ zostały osiągnięte wskaźniki produktu i wskaźniki rezultatu, mimo że duża część działań projektowych była realizowana w okresie ograniczeń związanych z epidemią Covid-19. Nadal funkcjonuje strona internetowa www.projektbusola.org, na której dostępne są audycje, podcasty, blog, sprawozdania ze spotkań, Festiwalu Filmowego *Vitae valor - radość życia*, duża część materiałów konferencyjnych została opracowana w wersji elektronicznej.

W dniach 14-17 listopada 2024 r. przeprowadzono kolejną XIV edycję Festiwalu filmowego *Vitae valor - radość życia* pn. *Oblicza nadziei*⁷⁰.

Nie zostało jednak zrealizowane działanie polegające na opracowaniu i rozesłaniu *pakietów edukacyjnych*, zawierających audycje, co mogłoby przyczynić się do utrwalenia efektów projektu, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Mimo zakończenia działań projektowych nie został sporządzony *raport końcowy*, którego opracowanie założono w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020 co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 73-209, 874-891, 915-922, 1096-1111, 1912, 3979)

7.2. W ramach projektu Horyzonty uzyskano zaplanowane produkty i rezultaty (poza jednym rezultatem częściowym). Nadal funkcjonuje portal internetowy <https://horyzonty.info/>, na którym dostępne były artykuły i podcasty, jednak (czasowe) nieprawidłowe działanie plików video, niedostępność aplikacji mobilnej, należy ocenić jako czynniki wpływające na obniżenie trwałości rezultatów projektu Horyzonty.

Kontynuowany jest *Program GtG* i nadal dostępna jest strona tego *Programu*, na której zamieszczono informację o możliwości rejestracji na kolejne spotkania/sesje. Jak wynika z oświadczenia złożonego przez Prezesa, w 2024 r. zrealizowano trzy edycje spotkań, a w 2025 r. planowane są następne (Fundacja uzyskała dofinansowanie zewnętrzne do tych działań).

Mimo zakończenia działań projektowych nie został sporządzony *raport końcowy*, którego opracowanie założono w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*

(akta kontroli str. 3549, 3564, 3978)

8. Zadania zrealizowane w ramach umowy nr 50/2020 miały na celu przeciwdziałanie przyczynom przestępczości poprzez m.in.: (1) podejmowanie przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i informacyjnym, w tym dotyczących przyczyn i uwarunkowań przestępczości oraz jej zapobiegania; (2) upowszechnianie wiedzy na temat praw osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów, w szczególności mediacji w sprawach rodzinnych, nieletnich i karnych, (3) działania wspierające rodziny zagrożone dysfunkcyjnością, w szczególności w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień oraz współuzależnień i rozwiązywania konfliktów w rodzinie. Mieściły się więc w celu Funduszu określonym w art. 43 § 8 pkt 4 Kodeksu karnego wykonawczego, poprzez realizację działań określonych w lit. b, f i g tego przepisu oraz § 42 pkt 1 i 5 rozporządzenia w sprawie Funduszu.

Zadania realizowane w ramach projektu Busol@ mieściły się w celach określonych w V Konkursie, tj. zrealizowano działania, które dotyczyły:

⁷⁰ <https://vffestival.pl/> [dostęp 29 listopada 2024 r.].

- prewencji przestępstw przeciwko wolności sumienia i wyznania, stosowania przemocy, gróźb bezprawnych na tle przynależności wyznaniowej, dyskryminacji na tle przynależności wyznaniowej, w tym w stosunkach pracy, działalności gospodarczej, edukacji i szkolnictwie wyższym; przeciwdziałania naruszeniom wolności sumienia i religii, przekonań religijnych lub wyznania; upowszechniania wiedzy z zakresu prześladowań chrześcijan w Polsce i na świecie, prewencji nawoływania do nienawiści czy znieważania na tle wyznaniowym (poprzez podjęcie problemu chrystianofobii w audycjach tematycznych, konferencjach i Forum Młodzieży);
- kształtowania i propagowania postaw społecznych, obywatelskich, patriotycznych, przeciwdziałania zagrożeniom dla małżeństw i rodzin, w tym przeciwdziałanie propagowaniu zachowań sprzyjających demoralizacji dzieci i młodzieży (poprzez organizację akcji Aktywny obywatel – *minigranty*, Inspiratoria. Festiwal filmowy).

Cel główny Horyzontów określony w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 określono w sposób następujący: *Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej przyczyn, skutków i sposobów zapobiegania przestępczości. wśród uczestników działań projektowych.* Cele szczegółowe dotyczyły: (1) poszerzenia świadomości społecznej dotyczącej przestępczości poprzez wdrożenie portalu internetowego; (2) promocji idei *horyzontalnych*, tj. przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, resocjalizacji oraz prewencji (poprzez organizację konferencji, produkcji i kolportażu wydawnictw, podcastów z ekspertami, seminariów); (3) popularyzacji zdrowego – w sferze fizycznej i psychicznej – stylu życia oraz integracji środowisk związanych z ideami *horyzontalnymi* poprzez organizację biegów ulicznych/górskich *Po horyzont* oraz seminariów dla kobiet; (4) bezpośrednie wsparcie osób pokrzywdzonych i ich rodzin poprzez organizację seminariów dla rodziców oraz wdrożenie Programu GtG.

Opisane działania mieściły się w celach Funduszu określonych w art. 43 § 8 pkt 1 i 4 Kodeksu karnego wykonawczego, poprzez realizację działań określonych w lit. a, b, f i g pkt 4 oraz § 42 pkt 1, 3 i 5 rozporządzenia w sprawie Funduszu, przy czym związek organizacji biegów górskich/ulicznych *po Horyzont* z tymi celami wymagał dodatkowego uzasadnienia. W ofercie, stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020 wskazano, że od lat obserwuje się duże zainteresowanie aktywnym spędzaniem wolnego czasu, w tym bieganiem, a co za tym idzie biegi organizowane przez Fundację mogą skupić dużą grupę osób preferujących taki sport. Stworzyć to mogło, zdaniem Fundacji, możliwość upowszechnienia, wśród uczestników imprez biegowych, wiedzy dotyczącej przyczyn przestępczości, konieczności niesienia pomocy osobom pokrzywdzonym oraz pomocy postpenitencjarnej.

(akta kontroli str. 93-209, 1844-1956)

NIK zauważył, że biegi górskie/uliczne *Po horyzont*, stanowiące element projektu Horyzonty nie wpisywały się bezpośrednio w cele Funduszu. Działanie to było skierowane głównie do grupy osób świadomych znaczenia aktywnego stylu życia, a element informacyjno-edukacyjny odnoszący się do celów Funduszu nie stanowił istotnej części tych wydarzeń sportowych.

Prezes wyjaśnił, że realizacja głównego celu projektu Horyzonty dotyczącego przeciwdziałania przyczynom przestępczości osiągnięty został poprzez: *realizację weekendowych warsztatów pn. Seminaria rodziców, skierowanych do rodziców, mających na celu poprawę komunikacji, a także leczenie traumy związanej z podejmowaniem bardzo trudnych życiowych decyzji np. aborcji; organizację spotkań dla kobiet pn. Stworzona - spotkania dla kobiet z ekspertami i ekspertkami z dziedziny psychologii, komunikacji, duchowości, ciała - mające na celu wyposażenie kobiet wiedzę i umiejętności związane ze zdrowym stylem życia; organizacja biegów „Po Horyzont”. Każdy bieg „Po Horyzont” realizowany jest w oparciu o myśl przewodnią, promującą zdrowie psychiczne i funkcjonowanie bez przemocy. Jesteśmy przekonani*

- patrząc na zaangażowanie zarówno organizatorów biegów jak i uczestników - że idea łączenia zdrowego stylu życia (biegi) z budowaniem zdrowych relacji (na imprezy biegowe przyjeżdżały całe rodziny, było to święto relacji, przyjaźni, zdrowego stylu życia) opartych na komunikacji bez przemocy i budowanie świadomości społecznej w obszarze zdrowego społeczeństwa, które nie daje przestrzeni na przemoc została zrealizowana podczas wszystkich 10 i stała się inspiracją dla wielu do dziś (w każdym biegu uczestniczyło średnio 500 osób.

(akta kontroli str.3727-3728)

9. Zgodnie z § 7 ust. 4 umowy nr 50/2020 Fundacja zobowiązała się do przygotowania uszczegółowionego planu promocji na kolejne lata realizacji projektu Busol@. Plan i harmonogram jego realizacji został przedstawiony jako element oferty, stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020. Plany promocji na lata 2020-2023 zawierały tylko pozycje w grupie opisanej jako promocja radiowa, tj. spoty promocyjne (produkcja i emisja) oraz audycje radiowe (produkcja i emisja), przewidziano także zatrudnienie specjalisty do spraw promocji, do którego zadań należało promowanie działań projektowych, współpraca z mediami w celu promowania projektu. Planowano uzyskać patronaty medialne najważniejszych mediów religijnych oraz wybranych mediów prawicowych nad całym projektem lub nad wybranymi wydarzeniami. Publikacja materiałów redakcyjnych w mediach ogólnopolskich na temat projektu wraz z informacją o planowanych wydarzeniach, wywiady z przedstawicielami projektu w ogólnopolskich mediach religijnych i prawicowych miały także na celu szersze rozpowszechnienie projektu. Jak wcześniej opisano osiągnięto rezultaty działań informacyjno-promocyjnych realizowanych w ramach projektu, dodatkowo przegląd mediów, w których pojawiły się artykuły lub krótkie informacje o projekcie wskazują na nawiązanie planowanej współpracy⁷¹.

W odniesieniu do projektu Horyzonty, zarówno warunkach VII Konkursu jak i w umowie nr 134/2020 nie zawarto wymogu przedstawienia szczegółowego planu promocji oraz uzyskania akceptacji opiekuna projektu.

(akta kontroli str. 73-94, 1112-1126, 1844-1884)

10. Fundacja zobowiązała się do przekazania pieniężnego współfinansowania przedmiotu umowy w wysokości 40 000 zł, tj. po 10 000 w każdym z lat 2020-2023 (§ 2 ust. 6 umowy nr 50/2020). Fundacja dokonała wpłaty na wyodrębniony rachunek, służący do rozliczenia projektu Busol@ w wymaganej wysokości.

(akta kontroli str. 1132-1193, 1195-1258)

11. Zgodnie z § 2 ust. 9 umowy nr 50/2020 Dysponent Funduszu przekazał na rachunek Fundacji dotację na realizację zadań w 2020 r. w ramach projektu Busol@ w trzech transzach⁷². Po spełnieniu przez Fundację wymaganych warunków określonych w § 2 ust. 3-5 umowy (dotyczących złożenia sprawozdań częściowych i ich rozliczenia i zatwierdzenia przez Dysponenta Funduszu oraz podpisaniu przewidzianych w tych przepisach umów finansowych) została przekazana dotacja na realizację zadań w latach 2021-2023 corocznie w czterech transzach (po 241 687,50 zł). W sumie kwota przekazanej dotacji wyniosła 3 867 000 zł.

Zgodnie z umową nr 134/2020 Fundacja otrzymała od Dysponenta Funduszu w latach 2020-2023 dotację celową w łącznej kwocie 7 435 100 zł. Środki w 2020 r. przekazano w terminie 7 dni od dnia podpisania umowy (1 122 200 zł), a następne transze dotacji celowej były przekazywane pod warunkiem rozliczenia i zatwierdzenia

⁷¹ Dotyczyło to m.in. mediów: Nasz Dziennik, Niedziela, Gość Niedzielny, Przewodnik Katolicki, Idziemy, Civitas Christiana, Polonia Christiana, Codzienna Gazeta Polska, Radio Maryja, Radio Plus, Radio dla Ciebie, Radio Wnet, Radio Warszawa, TVP Info/Kościół z bliska, TV Trwam (serwisy), TVP Info (serwisy), TV Republika, gosc.pl, wiara.pl, profeto.pl, misyjne.pl.

⁷² W terminie do 14 dni od podpisania umowy finansowej (241 687,50 zł), a następne do 30 czerwca i 30 września w wysokości odpowiednio 483 375 i 241 687,50 zł.

przez Dysponenta Funduszu sprawozdania półrocznego z wykonania umowy za poprzednie półrocze w wysokości 539 200 zł w 2021 r., 531 700 zł w 2022 r. oraz 507 325 zł w 2023 r. w terminach określonych w umowie⁷³.

(akta kontroli str. 73-93, 1132-1193, 1195-1258, 2310, 2319, 2330, 2358, 2369, 2394, 2408, 2432)

12.1. W ramach realizacji umowy nr 50/2020 Fundacja ponosiła wydatki wyłącznie na działania zaplanowane w projekcie Busol@, tj. przewidziane w opisie i kosztorysie, wydatki te były udokumentowane i ponoszono je w okresie realizacji wskazanym w umowie.

Na zadanie pn. *organizowanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* wydatkowano:

- do 31 grudnia 2020 r. – 573 409,93 zł. Zaplanowaną w kosztorysie kwotę (572 750 zł) przekroczono o 659,93 zł, co wynikało z konieczności poniesienia wyższych kosztów na wynagrodzenie osób prowadzących jeden z *minigrantów* i jedno *Inspiratorium* (środki te przesunięto z innego zadania)⁷⁴;
- do 31 grudnia 2021 r. – 563 721,55 zł, tj. mniej niż plan, który wynosił (563 750 zł). Nie wydatkowano całej zaplanowanej kwoty na organizację *minigrantów*, wysokość niewykorzystanej dotacji wyniosła 28,45 zł. Przy czym w sprawozdawczości składanej do Dysponenta Funduszu podano inną kwotę wydatków w tym roku, tj. 564 082,15 zł co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;
- do 31 grudnia 2022 r. – 563 747,64 zł, tj. mniej niż zaplanowana kwota wynosząca (563 750 zł). Wydatkowano mniej na organizację *minigrantów*;
- do 31 grudnia 2023 r. – 563 734,34 zł, tj. mniej niż zaplanowano (563 750 zł), gdyż wydatkowano mniej niż zaplanowano na organizację *minigrantów*.

Poniesiono wydatki w zaplanowanej wysokości i tylko na działania związane z realizacją tego zadania, a mianowicie:

a) *minigranty* (tj. przedsięwzięcia/ akcje pn. *Świadomy obywatel*⁷⁵). Wydatki nie przekroczyły zaplanowanych kwot za organizację każdego z nich i dotyczyły: (1) wynagrodzenia dla osób prowadzących (od 1250 zł do 2000 zł), koordynatorów działań (od 500 zł do 900 zł) dokumentowane na podstawie rachunków do umów o dzieło, (2) faktur za wynajęcie sali na zajęcia (700 zł do 2800 zł); (3) faktur za zakup materiałów biurowych (od 100 zł do 350 zł), (4) faktur za catering lub poczęstunek, (5) faktur za zakup materiałów merytorycznych do zajęć (400 zł - 880 zł)⁷⁶; (6) wynagrodzenia osób odpowiedzialnych za obsługę techniczną spotkań (np. oprawę muzyczną) oraz (7) innych nietypowych wydatków związanych z organizacją ww. przedsięwzięć (np. opłata za spływ Dunajcem). Wydatki na te działania mieściły się w zaplanowanych przez Fundację kategoriach, dokumentacja wydatków oraz sprawozdania z realizacji tych działań były sprawdzane i zatwierdzane.

Tematyka ww. *minigrantów* została omówiona we wcześniejszej części wystąpienia. Opis części z tych działań budził wątpliwości co do tego, czy były one bezpośrednio związane z założonymi celami i efektywnie zrealizowane. Do projektów tych należały:

- *Obronić swoje Westerplatte*, polegające na zorganizowaniu weekendowego wyjazdu dla młodzieży. Miejsmem spotkania było Centrum Ruchu Światło - Życie w Krościenku nad Dunajcem, w ramach tego spotkania zorganizowano spływ Dunajcem dla uczestników⁷⁷;

⁷³ Tj. 21.01.2021 r.; 31.03.2021 r.; 30.06.2021 r.; 29.09.2021 r.; 13.01.2022 r.; 22.03.2022 r.; 07.06.2022 r.; 23.09.2022 r.; 9.01.2023 r.; 31.03.2023 r.; 31.05.2023 r. i 26.09.2023 r.

⁷⁴ Ww. zwiększenie to dodatkowe składniki plac. Środki pochodziły z oszczędności w organizacji konferencji i seminarium (1460,10 zł)

⁷⁵ Akcje te miały na celu poprawę jakości funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, zachęcanie do zrzeszania się, brania odpowiedzialności za swoją Małą i Dużą Ojczyznę oraz promowanie patriotyzmu.

⁷⁶ Np. książki Kurs Alpha, Karykatury Chrześcijaństwa

⁷⁷ Zorganizowany przez Siostry Służebniczki z Dębicy.

- *Blog Dyskurs*, akcja ta polegała na utworzeniu blogu, który miał inspirować do dyskusji na ważne tematy, jednak od czasu jego utworzenia w 2021 r. blog nie był aktualizowany i nie zwiększyła się liczba odsłon i osób obserwujących⁷⁸;
- *Kobiecość – program wsparcia kobiet żyjących w środowisku, w którym normy społeczne nie są normą* (polegający na zorganizowaniu warsztatów krawieckich dla kobiet z Bytomia);
- *Razem silniejsi*, w ramach tego *minigrantu* przeprowadzono warsztaty wokalnodykcyjne dla młodzieży i opracowano misterium, które było później prezentowane w sąsiednich parafiach, zorganizowano także pielgrzymkę do Częstochowy;
- *Św. Urszula Ledóchowska wzorem człowieczeństwa*; inicjatywa zakładała aktywizację dzieci młodzieży poprzez zapoznanie się z postawą, która może być punktem odniesienia, wzorem św. Urszuli Ledóchowskiej – jako symbolu postawy obywatelskiej i patriotycznej;
- *Koncert Spotkanie przy Herbatce*, warsztaty wokalno-muzyczne i koncert wychowanków specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego wraz z dorosłymi muzykami amatorami.

(akta kontroli str. 874-891, 915-922)

Prezes wyjaśnił przyczyny realizacji wyżej opisanych typów akcji/przedsięwzięć w ramach projektu Busol@: (...) Podtytułem całości zadania „Obronić swoje Westerplatte” było „Wolni, bo prawdziwi”, co znajdowało swoje odzwierciedlenie w postawie organizatorów i towarzyszeniu uczestnikom działań, tak aby ci szanowali innych, ich wolności i „prawdziwość” w kluczu pluralizmu (wolności do różnorodności). To wszystko z kolei wprost nawiązuje do budowy świadomego, zdrowo funkcjonującego społeczeństwa obywatelskiego. (...) Autorzy pomysłu, „Blog Dyskurs” wtedy student i doktorant, uzasadniając swój pomysł argumentowali: „Konkretnym celem, który sobie stawiamy, jest uwrażliwienie odbiorców bloga na niedozwolone rodzaje argumentacji, takie jak argumenty ad personam, nieuprawnione generalizacje i zbytnie uproszczenia. (...) Co do zasady także, pomysł ten został zrealizowany, powstały naszym zdaniem bardzo ciekawe teksty i przestrzeń w Internecie. Przestrzeń ta jest wciąż aktywna, teksty wciąż w niej funkcjonują, autorom udało się nawet namówić na tekst profesora z UAM Poznań. Należy wskazać, iż pomimo zauważonego braku rozwoju bloga, nie zniknął on, autorzy wciąż utrzymują witrynę internetową a mogliby tego nie robić, tym samym czyniąc go niedostępnym dla użytkowników. Jako animatorzy tzw. „Małych grantów” przyznajemy (...), iż nie każdy z tych „grantów” wykazał się oczekiwaną przez nas trwałością i spektakularnymi efektami. Część z nich po prostu została zrealizowana, przyniosła swoje efekty, wpisując się w realizację projektu Busol@ i na tym zakończyły się, nie uzyskując innego finansowania. Co nie naszym zdaniem nie umniejsza ich wartości i osiągnięcia konkretnych rezultatów. (...)

„Kobiecość” (...) Opisane przez inicjatorki okoliczności i wspólne rozmowy z nami, zaowocowały pomysłem, który w ogóle umożliwił i zachęcił uczestniczki do przyjęcia na zajęcia. Bez zaspokojenia podstawowych potrzeb, człowiek nie myśli bowiem o potrzebach wyższego rzędu. Stąd pomysł inicjatorek, aby warsztaty krawieckie były pretekstem do wykładu / pogadanki z psychologiem i próbą pomyślenia o swoich potrzebach i godności kobiety w ogóle. Wszystko to we współpracy z MOPR Bytom. To z kolei prowadzi do tworzenia więzi i wiary w siebie (samodecydowania), które są podstawą budowy społeczeństwa obywatelskiego. „Razem silniejsi” Projekt był realizowany w roku „po-Covidowym” czyli w 2021. (...). Pandemia wywołała istotne zmiany w naszym codziennym życiu, specjaliści udzielający wsparcia sygnalizują, że częściej dotyka nas smutek, lęki, negatywne myśli, trudne emocje czy problemy ze snem. Poprzez nasze działania chcemy oderwać dzieci, młodzież i całe rodziny od

⁷⁸ <https://dyskurs.net.pl/> (<https://www.facebook.com/Dyskurs.blog/ok>. 76 osób obserwujących)

skupiania się na tych trudnościach, a zaprosić do spotkania, aktywności, relacji. W tym celu użyto narzędzi: zajęć edukacyjno-teatralnych i wycieczki. Projekt ten miał charakter integracyjno- edukacyjny a jego zadaniem było niesienia pomocy dzieciom, które były uczestnikami, tak aby je zintegrować (...) „Św. Urszula Ledóchowska wzorem człowieczeństwa” Jak przeczytaliśmy we wniosku a potem, kiedy animowaliśmy tą inicjatywę pomysłem inicjatorów było pokazanie postaci historycznej, autorytetu związanego z Polską. Projekt polegał na zapoznaniu młodzieży z postacią Św. Urszuli, w tym z jej szeroką działalnością pedagogiczno-wychowawczą oraz działalnością patriotyczną. (...). Wszystko to naszym zdaniem wpisuje się w poprawę jakości funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego, brania odpowiedzialności za swoją Małą i Dużą Ojczyznę oraz promowanie patriotyzmu. Koncert „Spotkanie przy Herbatce” (...) był kontynuacją wcześniej zrealizowanych działań, także wspartych przez nas w formie mini-grantu, ukierunkowanych na dzieci z niepełnosprawnościami związanymi ze specjalnym ośrodkiem szkolno-wychowawczym (...). Projekt miał przede wszystkim przełamać stereotyp związany z niepełnosprawnością danej osoby i jej rzekomym brakiem prowadzenia głębszego „życia wewnętrznego” związanego z takimi wartościami jako duchowość czy patriotyzm. Niniejszy pomysł wiązał się z „połączeniem światów” i wspólnym ich działaniem, co było w wymiarze lokalnym niesamowitym wydarzeniem animacyjnym.

(akta kontroli str. 1403-1404)

b) wydatki na organizowanie *Inspiratoriów* dotyczyły tylko wynagrodzenia osób prowadzących (nie przekroczono zaplanowanego limitu), dokumentowane były na podstawie rachunków i rachunków do umów o dzieło. Spotkania te (skierowane do nauczycieli, wychowawców i rodziców) prowadziły osoby z wykształceniem pedagogicznym i psychologicznym⁷⁹;

c) akcja medialna⁸⁰, wydatki dotyczyły:

- utworzenia strony internetowej projektbusola.org (12 000 zł zrealizowana przez Fundację Profeto.pl oraz 1000 zł miesięcznie na obsługę redakcyjną tej strony), wydatki były zgodne z zaplanowanymi w kosztorysie, strona internetowa funkcjonuje poprawnie, zawiera wszystkie zaplanowane treści;

- wynagrodzenia dla specjalisty od spraw promocji (zgodnie z kosztorysem), do zadań tych zatrudniono osobę z odpowiednim doświadczeniem⁸¹, osoba ta odpowiadała za realizację planu promocji, składała półroczne sprawozdania z jego realizacji;

- produkcja audycji, spotów informacyjno-reklamowych i ich emisja na antenie radia Profeto.pl zgodnie z umową w latach 2021-2023 po 429 750 zł (82,6% wydatków na to zadanie) – płatność na podstawie faktur (Fundacja Profeto.pl).

Wyjaśniając powód wyboru katolickiego radia Profeto.pl do przekazywania informacji związanych z przeciwdziałaniem chrystianofobii, mimo że potencjalnych słuchaczy tej stacji problem ten może dotyczyć w mniejszym zakresie niż innych, Prezes wyjaśnił: *Problem chrystianofobii jest złożony i w znacznej mierze polaryzujący społeczeństwo w Polsce. Szukając partnera w realizacji ww. działań, biorąc pod uwagę powyższe, kierowaliśmy się dwoma kryteriami: ilościowym i jakościowym. (...) Kryterium*

⁷⁹ Psycholożka, certyfikowana psychoterapeutka Polskiego Towarzystwa Terapii Poznawczej i Behawioralnej; magister psychologii SWPS, specjalistka profilaktyki społecznej i resocjalizacji, praktyk *Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach*; magister pedagogiki specjalista resocjalizacji i profilaktyki społecznej, mediator w sprawach oświatowych i rówieśniczych; magister pedagogiki studia podyplomowe Porozumienia bez Przemocy wg Marshalla Rosenberga Collegium Civitas; magister pedagogiki ukończone Studium Socjoterapii i Psychoterapii Młodzieży; magister psychologii, psychoterapeutka w nurcie Poznawczo-Behawioralnym, magister filologii polskiej, trenerka komunikacji empatycznej, logopeda, mediatorka w nurcie Kręgów Naprawczych; magister zarządzania, Certyfikowana Trenerka Formuły Geniuszu® - Talenty, magister pedagogiki, certyfikowana Trenerka Kids Entertainer Course (Animacja zabaw dziecięcych).

⁸⁰ Mająca na celu podniesienie świadomości dotyczącej wolności wyznawania wiary i prześladowania chrześcijan.

⁸¹ APG Studio Agencja Promocji i Marketingu K. P.- G., agencja specjalizuje się w marketingu religijnym, czyli promocji kultury chrześcijańskiej, współpracą z wydawnictwami

ilościowe: Dokonując wyboru, szukaliśmy instytucji, która zdolna będzie wykonać opisane w pytaniu działania. Kierowaliśmy się zatem dbałością o wykonalność Oferty i wskaźników na poziomie wskazanych w Ofercie właśnie. Radio Profeto to wymaganie spełniało. Co więcej, w trakcie realizacji projektu, rozwój Radia i jego zasięgów spowodował, iż zmieniliśmy Ofertę i opisane w niej wskaźniki (...). Kryterium jakościowe. Koordynator projektu Busol@, (...), jest osobą, która od blisko 20 lat realizuje projekty finansowane z tzw. zewnętrznych źródeł finansowania (...) Ukończył także Ogólnopolską Szkołę Ewangelizatorów [OSE] organizowaną przez Zespół ds. Nowej Ewangelizacji Komisji Episkopatu Polski. Posiadając taką wiedzę ekspercką dostrzegamy ogromną trudność w realizacji projektów, których zadaniem jest próba zmiany świadomości czy wiedzy związanej z wartościami. (...) Szukaliśmy medium, które rozumie problem a jednocześnie jest ogólnopolskie i niespostrzegane jako z definicji radykalne, czyli widzące problem chrystianofobii jednostronnie. (...) Według naszej wiedzy i doświadczenia (...) Profeto jest „blisko środka” przekazu medialnego i taki wykonawca był w tym kontekście potrzebny.

(akta kontroli str. 1406-1407)

Na zadanie pn. *organizowanie lub zlecanie organizacji konferencji, seminariów* wydatkowano: do 31 grudnia lat 2020-2023 odpowiednio: 171 539,87 zł; 167 750 zł; 173 000 zł; 173 000 zł (na każdy rok zaplanowano 173 000 zł), tj.:

– wydatki na organizację seminariów⁸² dotyczyły tylko wynagrodzenia osób prowadzących (nie przekroczono zaplanowanego limitu) dokumentowane były na podstawie rachunków i rachunków do umów o dzieło. Spotkania te prowadziły najczęściej osoby z wykształceniem i doświadczeniem pedagogicznym;

– wydatki na organizację konferencji obejmowały wynagrodzenie osób prowadzących (nie przekroczono zaplanowanego limitu). Konferencje prowadzili pracownicy naukowcy, psychologowie, pedagodzy, trenerzy⁸³.

Na sporządzenie materiałów konferencyjnych wydatkowano 2000 zł, mimo że większość konferencji (80%, tj. 13 z 16) odbywała się on-line lub hybrydowo⁸⁴. Analiza przedstawionych materiałów wskazuje, że treści merytoryczne dotyczące przedmiotu konferencji zostały dodatkowo opracowane przez studio graficzne w atrakcyjnej i czytelnej formie.

Z wyjaśnień Prezesa wynikało, że podjęto decyzję o przygotowaniu materiałów konferencyjnych w wersji elektronicznej i udostępnieniu ich w Internecie, gdyż takie działanie zapewniało szerszy oddźwięk działań projektowych, a materiały te mogły być także później wykorzystywane.

(akta kontroli str. 1407-1408)

Tematyka dwóch konferencji zorganizowanych w 2022 r. (*Odpowiedzialność za Kościół - apostołstwo świeckich* oraz *Trudno z Tobą wytrzymać. Jak unikać pułapek i zbudować udany związek*) nie wskazywała na to, że pozwolą one na osiągnięcie zaplanowanych rezultatów, tj. przyrost wiedzy i świadomości na temat zagrożeń demoralizacją i przestępczością dzieci i młodzieży u nauczycieli, wychowawców, rodziców.

⁸² Celem tych spotkań skierowanych do nauczycieli/ wychowawców i rodziców było uświadomienia zagrożeń demoralizacją i przestępczością dzieci i młodzieży.

⁸³ Naukowcy (prof. akademicki), księża (kapłan diecezji tarnowskiej), psychoterapeuci, psychologowie, pedagodzy (dr psychologii, terapeuta dzieci i młodzieży; magister teologii, ukończone studia podyplomowe *Komunikacja konstruktywna w edukacji, organizacjach i w biznesie*; trenerka z obszaru empatii, komunikacji i rozwoju osobistego; rekomendowana przez Polskie Towarzystwo Psychologiczne; psychoterapeutka; doświadczony pedagog, mediator społeczny, tutor; dr nauk medycznych; psychologka specjalizująca się w pomocy rodzinom, psycholog, certyfikowany trener diagnozującego organizacje, zespoły oraz indywidualny potencjał pracowników; magister pedagogiki prekursora i trenerka Pozytywnej Dyscypliny; trenerka, coach kryzysowy, edukatorka rodziców i wczesnego dzieciństwa, autorka programów szkoleniowych w zakresie budowania odporności psychicznej i psychologii rodzicielstwa).

⁸⁴ Pierwotnie zaplanowano tylko 1000 zł na materiały konferencyjne i 1000 zł na catering, z którego zrezygnowano i przeniesiono ww. kwoty na przygotowanie ww. materiałów.

Prezes wyjaśnił: Konferencja pt.: "Odpowiedzialność za Kościół - apostołstwo świeckich" organizowana we współpracy z Katolickim Stowarzyszeniem Wychowawców była skierowana i uczestniczyli w niej nauczyciele, wychowawcy oraz rodzice dzieci objętych procesem edukacyjnym. Z racji na charakter organizacji, temat konferencji był pojęciowo hermetyczny, jednak tematyka wprost dotyczyła problemów triady: nauczyciel - rodzic - dziecko. (...) Z kolei konferencja pt.: "Trudno z Tobą wytrzymać ... Jak uniknąć pułapek i zbudować udany związek?" skierowana była szczególnie do rodziców, którzy pozostają w związkach i tym samym mają możliwość poprzez zdrowy, udany związek budować właściwe postawy u swoich dzieci, które chronią je przed wchodzeniem w środowiska o charakterze demoralizującym. (...) związek, który wpada w pułapki np. kłótni, nierealnych wzajemnych oczekiwań itp. może powodować, że młody człowiek będzie szukał środowiska, które da mu uwagę, ale każe za nią "zapłacić" np. postawami sprzecznymi z prawem typu: kradzieże, naruszenie mienia, uzależnienia itp.

(akta kontroli str.1400)

– wydatki na organizację Forum młodzieży⁸⁵ obejmowały: koszty wynajmu hali Arena Jaskółka Tarnów (20 000 zł, w tym 10 000 finansowane z wkładu własnego Fundacji); koszty nagłośnienia hali, koszty wyżywienia uczestników, materiałów, koszty wynagrodzenia prowadzących tylko w latach 2021-2023⁸⁶, wynajęcie wozu transmisyjnego i transmisja z Forum (45 000 zł w 2020 r. i 2021 r.; 21 000 zł w 2022 r. i 2023 r.). Wydatki te były zgodne z kosztorysem (zmiana od 2022 r. polegała na zmniejszeniu liczby godzin transmisji z Forum) i poniesione na podstawie wystawionych faktur. W 2020 r. z uwagi na ograniczenia spowodowane epidemią Covid-19 zmodyfikowano rozkład ww. wydatków⁸⁷;

– w ramach projektu sfinansowano tylko część wydatków na organizację Festiwalu filmowego *Vitae valor* w wysokości 44 000 zł w latach 2020-2021 i 68 000 zł w latach 2022-2023 (tj. wynajem wozu transmisyjnego, transmisja, wynagrodzenie dla kierownika artystycznego, dyrektora zarządzającego i dziennikarza prowadzącego) na podstawie wystawionych faktur. Pozostałe koszty związane z wynajęciem sal, opłatą za możliwość przedstawienia filmów na Festiwalu, honorarium dla zaproszonych gości i prelegentów finansowano z innych środków, w tym uzyskanych od sponsorów tych wydarzeń (m.in. samorządu wojewódzkiego, dużych zakładów produkcyjnych i indywidualnych sponsorów).

12.2. W ramach projektu Horyzonty Fundacja w latach 2020-2023 otrzymała od dysponenta łącznie kwotę 7 435 100 zł z czego wydatkowała na działania projektowe (bez uwzględnienia kosztów administracyjnych, które wynosiły w sumie 1 818 000 zł) kwotę 5 617 100 zł, tj. w kolejnych latach:

- do 31 grudnia 2020 r. – 858 200 zł; w tym na zadania (1) *organizowanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* – 708 200 zł; (2) *finansowanie i przygotowanie do druku oraz kolportażu wydawnictw* – 50 000 zł; (3) *organizowanie lub zlecanie konferencji i seminariów* – 100 000 zł – poniesione wydatki były zgodne z kosztorysem i przeznaczone wyłącznie na działania opisane w projekcie;

⁸⁵ Celem było kształtowanie postaw etycznych i obywatelskich młodzieży. Wydarzenie zaplanowano dla 2 000 osób.

⁸⁶ W latach 2021-2023 autor materiałów prowadził Forum. Np. w 2022 r. na potrzeby Forum została stworzona publikacja pt. „Kryzysy i trudności – jak się nie zgubić w pędzącym świecie”, napisana przez p. A. R. - doktor teologii moralnej, absolwentkę teologii ze specjalnością edukacja medialna i dziennikarstwo, autorkę kanału na Youtube "Prawie moralny". Ponadto w latach 2021-2023 konferencję z zakresu duchowości wygłosił na Forum bp. A. W., biskup pomocniczy Diecezji Tarnowskiej oraz Szef Zespołu ds. Nowej Ewangelizacji Konferencji Episkopatu Polski.

⁸⁷ Głównie dotyczyły one kosztów multimedialnych np. wyprodukowanie czterech filmów, reportaży ze spotkań, promocja medialna, produkcja filmu video itp.

- do 31 grudnia 2021 r. – 1 628 800 zł; w tym odpowiednio: (1) 1 152 800 zł; (2) 150 000 zł; (3) 326 000 zł – wszystkie wydatki zgodne z kosztorysem i poniesione na działania opisane w projekcie;
- do 31 grudnia 2022 r. – 1 598 800 zł; w tym odpowiednio: (1) 1 122 485,12 zł (zaplanowano na te działania 1 122 800 zł); (2) 150 000 zł; (3) 326 314,88 zł (zaplanowano – 326 000 zł) – działania zgodne z kosztorysem, przy czym zgodnie z umową nastąpiło przesunięcie niewielkich kwot (314,88 zł) między zadaniami;
- do 31 grudnia 2023 r. – 1 531 300 zł, w tym odpowiednio: (1) 1 063 812,90 (zaplanowano 1 055 300 zł); (2) 150 000 zł; (3) 317 487,10 zł (zaplanowano 326 000 zł) wydatki poniesiono na działania zgodne z kosztorysem, przy czym nastąpiło przesunięcie kwoty 8512,90 zł między zadaniami.

Wszystkie wydatki były udokumentowane. Wydatki dotyczące *organizowania akcji i przedsięwzięć informacyjnych* (portal internetowy Horyzonty.info, tj. stworzenie portalu, redakcja, utrzymanie aplikacji mobilna *Po horyzont*, redakcja i promocja portalu, produkcja i emisja spotów promujących projekt, stworzenie strony internetowej biegipohoryzont.pl oraz organizacja biegów górskich/ulicznych *Po horyzont*) zostały poniesione w wysokości zaplanowanej w kosztorysie, tj. 4 047 298,02. W ramach zadania pn. *finansowanie i przygotowanie do druku oraz kolportażu wydawnictw* wydatkowano 500 000 zł, tj. kwotę zgodną z zaplanowaną w kosztorysie. Wydatki w ramach realizacji zadania pn. *organizowanie lub zlecenie konferencji i seminariów* (tj. organizacja konferencji, seminariów, wydawanie audiobooków) wynosiły 1 069 801,98 zł.

(akta kontroli str. 3506-3518, 3989-3994)

Na potrzeby kontroli zostały sporządzone dwie opinie przez biegłego z dziedziny informatyki.

Pierwsza z nich (opracowana 26 września 2024 r.) dotyczyła: podania szacunkowej wartości usług informatycznych i usług redakcyjnych zleconych Fundacji Profeto.pl na podstawie umowy z 24 listopada 2020 r. oraz aneksu do tej umowy z 28 kwietnia 2021 r. Poddano analizie dokumentację multimedialną oraz informatyczną portalu internetowego <https://horyzonty.info>; <https://biegipohoryzont.com.pl>, aplikacji mobilnej Horyzonty udostępnionej kontrolerom NIK przez Fundację. W odniesieniu do portalu Horyzonty.info były to kody źródłowe przekazane przez Fundację (na podstawie protokołu pobrania danych z 24 września 2024 r.), natomiast w odniesieniu do portalu biegipohoryzont.pl ocenione zostały dostępne dane archiwalne oraz aplikacja biegipohoryzont.com.pl, która według oświadczenia koordynatora projektu Horyzonty z dnia 14 czerwca 2024 r. była aktualnym adresem strony projektowej.

(akta kontroli str. 3462-3463, 3701)

Z opinii tej wynikało m.in., że szacowane koszty realizacji poszczególnych działań były następujące (określone w kwotach brutto według cen z 2024 r.):

(1) w odniesieniu do Horyzonty.info (stworzenie utrzymanie i obsługa, redakcja i promocja, uruchomienie, wdrożenie i wypełnienie treścią):

- koszt zakupu domeny wynosił od 30 zł do 60 zł, w 2024 r. kontynuacja korzystania z ww. domeny to koszt do 90 zł rocznie; koszt utrzymania serwera www. w zależności od rodzaju 50 zł (najlepiej dopasowany do strony tzw. hosting współdzielony) nawet do 600 zł miesięcznie (serwer dedykowany). Koszt certyfikatu SSL mógł wynosić od 250 zł do 450 zł rocznie. W sumie domeny, hosting i certyfikaty to koszt od 300 zł do 1500 zł rocznie;
- koszt stworzenia i zaprojektowania witryny horyzonty.info (biegły stwierdził, że jest to prosta strona informacyjna z podstawowym układem i wieloma podstronami) to koszt od 1000 zł do 10 000 zł. Dodatkowe wtyczki mogły kosztować od 50 zł do 500 zł rocznie;

- stworzenie treści strony 500-2000 zł;
- utrzymanie i aktualizacja strony od 200 zł do 2000 zł rocznie;
- SEO i marketing od 300 zł do 1500 zł miesięcznie, administracja strony 500 zł miesięcznie;
- *copywriter* (autor tekstów) 2000 zł miesięcznie,
- (2) w odniesieniu do aplikacji mobilnej Horyzonty:
 - koszt wykonania aplikacji mobilnej 2000 zł do 20 000 zł;
 - koszt utrzymania od 2000 zł do 5000 zł rocznie;
 - koszt dodania do sklepu *Play* 100 zł (opłata jednorazowa), koszt dodania do sklepu *App Store*: 400 zł rocznie;
- (3) w odniesieniu do aktualnie dostępnego portalu internetowego *biegipohoryzont.com.pl*: projekt strony – 1500 zł; domena za jeden rok – 6,14 zł; SSL – 0,06 zł za rok, hosting biznes do domeny – 12,30 zł za rok.

(akta kontroli str. 3856-3887)

Druga opinia (sporządzona 28 października i poszerzona 8 listopada 2024 r.), dotyczyła (1) analizy danych archiwalnych (<https://www.biegipohoryzont.pl>) oraz (2) aktualnych (<https://www.biegipohoryzont.com.pl>) jednego z działań realizowanych w ramach projektu Horyzonty, tj. portalu internetowego *Po horyzont* biegi górskie/uliczne. Z opinii tej wynikało, że witryna (1) nie działała, co wynika m.in. z tego, że nie zostało utworzone poprawne przekierowanie na tę stronę (nie była dostępna po wpisaniu adresu www.biegipohoryzont.pl), nie była także dodana do najbardziej popularnych wyszukiwarek. Podgląd udostępniony przez program Web Archive wskazywał, czasowy brak dostępu do strony, np. 9 grudnia 2022 r. i 20 czerwca 2024 r. Strona została *reaktywowana* 18 czerwca 2024 r., na stronie jednak wykryto zagrożenie wirusowe (Malware⁸⁸).

Strona internetowa funkcjonująca pod adresem www.biegipohoryzont.com.pl to strona utworzona 7 czerwca 2024 r. (domena została wykupiona na rok przez osobę prywatną) jako blog z wykorzystaniem gotowych szablonów. Nie została dodana do najbardziej popularnych przeglądarek. Zawiera odnośniki *Aktualności*, *Biegi*, *Dla Biegaczy*, *Kontakty*. Otagowanie zamieszczonych tam informacji zawiera wsteczne daty (np. z 2021 r. i 2023 r.). W poszerzonej opinii biegły wyjaśnił, iż data utworzenia domeny biegipohoryzont.pl według narzędzia *Whois history* (dalej: WHOIS - narzędzia te pozwalają przeanalizować czy i kiedy domena zmieniała właściciela) to data 19 maja 2021 r. (zgodnie z umową strona miała funkcjonować od 31 lipca 2021 r.) oraz 18 czerwca 2024 r. Biegły wyjaśnił: *Data rejestracji WHOIS (18 czerwca 2024 r.) odnosi się do obecnej rejestracji domeny. Natomiast wcześniejsze migawki w Wayback Machine sugerują, że domena była używana już w przeszłości. Różnica wynika prawdopodobnie z wygaśnięcia domeny lub transferu do innego rejestratora.*

(akta kontroli str. 3701, 3921-3942, 4036-4060, 4039-4048)

Ja wynika z przedstawionych wyżej opinii, niektóre z wydatków na działania realizowane w ramach projektu Horyzonty zostały poniesione niegospodarnie i zgodnie z § 3 ust. 9 pkt b umowy nr 134/2020 wydatki te należy uznać za niekwalifikowalne.

Mianowicie dotyczyło to:

1) wydatkowania kwoty 1 805 900 zł (brutto) przekraczającej ceny rynkowe, na usługi informatyczne (zlecone Fundacji Profeto.pl, za które zapłacono 2 165 000 zł) w ramach realizacji zadania projektowego pn. *organizowanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych*, tj.:

- na koncepcyjne i graficzne opracowanie portalu internetowego Horyzonty.info wydatkowano 300 000 zł podczas gdy ceny rynkowe wykonania takiej usługi (brutto),

⁸⁸ Malware to termin określający wszelkiego rodzaju złośliwe oprogramowanie, takie jak trojany. Zaprojektowane, aby uszkodzić dane lub urządzenia, albo przejąć nad nim kontrolę (<https://www.mcafee.com/pl-pl/antivirus/malware.html>).

zgodnie z opinią biegłego powołanego przez NIK, wynosiły maksymalnie 13 500 zł (wydatkowano 286 500 zł więcej);

- na koncepcyjne i graficzne opracowanie aplikacji mobilnej Horyzonty wydatkowano 150 000 zł, podczas gdy rynkowe ceny takiej usługi (brutto), zgodnie z opinią biegłego, wynosiły maksymalnie 25 500 zł (wydatkowano 124 500 zł więcej);
- zawyżonego w stosunku do realiów rynkowych kosztów poniesionych na redakcję i techniczne utrzymanie portalu Horyzonty.info oraz na utrzymanie, obsługę i rozwój od strony informatyczno-technicznej ww. portalu internetowego. Na działania te wydatkowano 50 000 zł miesięcznie przez 37 miesięcy (1 850 000 zł), podczas gdy ceny rynkowe takiej usługi (brutto), zgodnie z opinią biegłego, wynosiły maksymalnie 12 300 zł miesięcznie (wydatkowano o 1 394 900 zł więcej), co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

2) wydatkowania 99 000 zł brutto za stworzenie strony biegipohoryzont.pl (późniejsza nazwa biegipohoryzont.com.pl, a cena rynkowa wykonania utworzenia i utrzymania strony wynosiła brutto ok. 1518,50 zł). Wydatek ten poniesiono niezgodnie z umową nr 134/2020, gdyż Fundacja nie miała zgody Dysponenta Funduszu na zlecenie tego zadania, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2310-2432, 3489-3503, 3576, 3581, 3645, 3651, 3661, 3665, 4393-4394)

Stwierdzono także, że niektóre wydatki związane z realizacją programu Horyzonty w zakresie działania wdrożenie *Programu GtG* zostały poniesione niezgodnie z warunkami opisanymi w umowie, tj. w § 3 ust. 9 lit. a i f, stąd należy je uznać za wydatki niekwalifikowalne (w sumie 11 836,90 zł). Dotyczyło to:

(1) kosztów poniesionych na stworzenie strony internetowej *Programu GtG* <https://griegtogracy.pl/> (faktura 76/12/2022 z 28 grudnia 2022 r. na kwotę 3690 zł). Przy realizacji tej strony nie dopełniono obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 1 umowy nr 134/2020, zgodnie z którym wykonawca, realizując zadania składające się na przedmiot umowy, zobowiązuje się do zamieszczenia na stronie internetowej dotyczącej realizowanego zadania w jednej zakładce zawierającej informacje o zadaniu klauzuli: *Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości*, taka klauzula powinna być także zamieszczona na wszystkich materiałach;

(2) wydatkowania środków na zakupy, które nie zostały zaplanowane w kosztorysie jako niezbędne do realizacji projektu i powinny być poniesione w ramach kosztów administracyjnych (zgodnie z § 3 ust. 2 umowy nr 134/2020) – dotyczyło to kosztów zakupu: telefonu z ładowarką (zakupionego w celu umożliwienia zapisów uczestników na zajęcia w ramach *Programu GtG*) – kwota 1977,90 zł; laptopa wraz z akcesoriami i oprogramowaniem – 5920 zł i rutera – 249 zł. Opisane to zostało w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 3907-3919, 3982-3983, 4031-4034)

13. Wydatki przewidziane w ramach Projektu Busol@ ponoszono z rachunku bankowego wyodrębnionego do obsługi umowy dotacji (w latach 2020-2023 kwota obciążeń i uznań wynikała tylko z realizacji zadań projektowych). W czterech przypadkach dokonano płatności na konto projektowe u Dysponenta Funduszu. Dotyczyło to:

- zwrotu dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem oraz odsetek od tej kwoty (przelew z 16 września 2021 r. w wysokości 2224 zł);
- uregulowania kary wynikającej z nieterminowego przesłania informacji kwartalnej w 2020 r. (przelew z 31 maja 2021 r. w wysokości 362,53 zł).

Z uwagi na to, że nieterminowe przesłanie informacji kwartalnej miało miejsce przed okresem objętym kontrolą, NIK odstępuje od sformułowania nieprawidłowości w tym zakresie;

- zwrotu odsetek od dotacji wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem w 2021 r. (przelew z 11 sierpnia 2022 r. w wysokości 29 zł).

Analiza poniesionych wydatków w ramach projektu Horyzonty wykazała, że płatności dokonywano z wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi dotacji, poza jedną płatnością na kwotę 40 000 zł, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(73-93, 1132-1193, 1195-1258, 2310-2432)

14. W ramach projektów Busol@ i Horyzonty prowadzono wyodrębnioną ewidencję księgową wydatkowania środków dotacji. W okresie objętym kontrolą zadania te realizowało Biuro Rachunkowe *Consulto*⁸⁹, *CREDO* Biuro Rachunkowe⁹⁰ oraz prowadzący działalność gospodarczą D.K.⁹¹ W ramach obsługi księgowo-finansowej obu projektów prowadzona była pełna księgowość⁹². W Fundacji przyjęto także *Politykę rachunkowości*⁹³.

(akta kontroli str. 1429-1506)

15. Analiza 652 dokumentów księgowych (związanych z realizacją zadań projektowych faktur, rachunków do umów zlecenia/o dzieło), tj.: 502 dokumentów dotyczących projektu Busol@⁹⁴ (wszystkie z lat 2021-2023) i 150 dotyczących projektu Horyzonty (badanie na próbie⁹⁵) wykazała, że spełniały one wymagania określone w art. 21 i 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁹⁶.

Stwierdzono braki formalne dotyczące 1/3 analizowanych dokumentów. Mimo że zgodnie z § 5 ust. 5 umów nr 50/2020 i 134/2020 wszystkie dokumenty powinny być opisane w sposób trwały na odwrocie dowodu księgowego, opis części dokumentów był dokonany na odrębnych kartach dopiętych zszywkami. Dotyczyło to:

- w przypadku projektu Busol@ - łącznie 174 (35%) badanych dokumentów księgowych, na łączną kwotę 742 619,80 zł⁹⁷;
- w przypadku projektu Horyzonty – 55 (37%) dokumentów księgowych na łączną kwotę 1 114 957,59 zł⁹⁸.

Ponadto niektóre dokumenty księgowe nie były opatrzone pieczęcią księgową (zawierały tylko odręczny podpis), mimo że *Wzór opisu dokumentu finansowo-księgowego* stanowiący załącznik nr 5 do umów nr 50/2020 i 134/2020 wskazywał na wymóg pieczętowania tych dokumentów. W przypadku projektu Busol@ dotyczyło to 320 dokumentów (opiewających na łączną kwotę 1 465 270,69 zł⁹⁹), w badanej dokumentacji projektu Horyzonty takiej pieczęci nie posiadało 90 dokumentów księgowych (opiewających na łączną kwotę 1 739 318,72 zł¹⁰⁰).

(akta kontroli str. 1500, 1508-1567, 3566)

⁸⁹ Na podstawie umowy o współpracy zawartej 8 grudnia 2017 r., wraz z aneksem obowiązującym od dnia 1 stycznia 2020 r. oraz umowy obsługi Programu Busol@ zawartej w dniu 4 maja 2020 r.

⁹⁰ Na podstawie umowy o świadczenie usług księgowych zawartej w dniu 17 października 2020 r. dotyczącej prowadzenia spraw finansowych projektu „Horyzonty”.

⁹¹ Na podstawie umowy o świadczenie usług zawartej w dniu 15 listopada 2021 r. (wraz z aneksem 2 lutego 2023 r.) i umowy zawartej w dniu 3 stycznia 2022 r. dotyczących m.in. prowadzenia spraw finansowych obu projektów.

⁹² Pełna księgowość wiąże się z m.in. z prowadzeniem ksiąg rachunkowych, a tym samym z ewidencjonowaniem obrotów i sald dla księgi głównej oraz ksiąg pomocniczych (konta analityczne).

⁹³ Przyjęta uchwałą nr 1/2018 Zarządu Fundacji Alegoria z siedzibą w Tarnowie nr KRS 0000694663 w sprawie przyjęcia polityki rachunkowości i wprowadzoną z dniem 2 stycznia 2018 r.

⁹⁴ 164 dokumenty księgowe z 2021 r., 178 - z 2022 r. i 160 – z 2023 r.

⁹⁵ 49 dokumentów z roku 2021, 51 z 2022 r. i 50 dokumentów z 2023 r.

⁹⁶ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. Zastosowanie zasad rachunkowości wynikało z umowy dotacyjnej.

⁹⁷ Wszystkie, 164 dokumenty księgowe z 2021 r. (łączna kwota 733 021,35 zł), cztery ze 178 z 2022 r. (na łączną kwotę 4 598,45 zł) i sześć ze 160 z 2023 r. (na łączną kwotę 5 000 zł).

⁹⁸ Wszystkie – 49 z 2021 r. (na łączną kwotę 997 957,60 zł) i sześć z 51 z 2022 r. (na łączną kwotę 116 999,99 zł).

⁹⁹ 160 ze 164 dokumentów księgowych z 2021 r. i 160 (wszystkie) z 2023 r.

¹⁰⁰ 41 z 49 w 2021 r. (na łączną kwotę 871 657,60 zł) i 49 z 50 z 2023 r. (na łączną kwotę 867 661,12 zł).

Odnosnie braku pieczęci księgowej Prezes wyjaśnił: *W trakcie realizacji projektów korzystaliśmy z usług Biura Rachunkowego Consuto, które wyznaczyło do obsługi projektów Busola oraz Horyzonty jedną z zatrudnionych tam osób (...). Pani K. nie posiadała swojej funkcyjnej pieczętki, dlatego przyjęliśmy zasadę, w której zamiast pieczętki wpisywaliśmy funkcję jaką ta osoba pełniła w projekcie (a Pani K. w projekcie była księgową). Dysponent Funduszu Sprawiedliwości akceptował tę formę opisu faktur nigdy nie wnosząc zastrzeżeń.*

(akta kontroli str. 3566)

W przypadku 237 dowodów księgowych¹⁰¹ potwierdzenia wydatku zgodnie z umową, sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz nadania numeru ewidencyjnego dokonano po dacie płatności, tj. niezgodnie z postanowieniami umów nr 50/2020 i 134/2020, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1500,1508-1567, 3566)

16. Fundacja wykorzystała możliwość przewidzianą w § 1 ust. 5 umów nr 50/2020 i 134/2020 wskazującą, że jeżeli odpowiednio: od 1 lutego 2020 r. i od 1 lipca 2020 do dnia zawarcia tych umów, Fundacja realizowała zadania zgodnie z ofertą, to koszty poniesione przez wykonawcę na realizację tych zadań zostaną uwzględnione przez Dysponenta Funduszu przy rozliczaniu dotacji. W związku z tym w projekcie Busol@ dokonano przeksięgowania środków na wydatki administracyjne za luty i marzec 2020 r. łącznie w kwocie 42 000 zł, a w projekcie Horyzonty dokonano przeksięgowania środków na wydatki administracyjne za lipiec i sierpień w sumie 88 000 zł.

(akta kontroli str. 1052-1062,1429-1506, 1572-1599)

Prezes wyjaśnił: *Zgodnie z zapisami umów: - dnia 8 kwietnia 2020, projekt Busol@, - z dnia 18 września 2020 roku, projekt Horyzonty, tj. § 4 pkt 5 ww. umów wykonawca raz w miesiącu zobowiązany jest rozliczyć wysokość 1/6 kosztów administracyjnych w Projekcie Horyzonty oraz 1/11 w Projekcie BUSOL@ określonych w danym roku kalendarzowym. Po podpisaniu umowy Wykonawcy przysługuje prawo do refundacji kosztów administracyjnych w wysokości odpowiedniej do ilości miesięcy, w których realizował zadanie. W związku z realizacją zadań projektowych Fundacja Alegoria, zgodnie z umowami, dokonała przeksięgowania wydatków. Ponadto należy wskazać, iż tak w projekcie Busol@ jak i Horyzonty, umowy o których mowa, w §1 pkt 5 oraz §3 pkt 2a, wskazują na zasadność ponoszenia kosztów odpowiednio od 1 lutego 2020 (projekt Busol@) i od 1 lipca 2020 (projekt Horyzonty).*

(akta kontroli str. 3898)

W okresie objętym kontrolą na wydatki administracyjne w programie Busol@ przeznaczono łącznie 950 808,80 zł, w tym:

- w 2020 r. przeksięgowano na konto Fundacji 231 000 zł na wydatki administracyjne, do rozliczenia pozostało 230 808,80 zł (Fundacja zwróciła Dysponentowi środki przewidziane na ww. wydatki w wysokości 191,20 zł);
- w latach 2021-2023 przeksięgowano po 240 000 zł w każdym roku i nie dokonywano zwrotów.

(akta kontroli str. 1052-1062,1303-1313,1588-1599)

W okresie objętym kontrolą na wydatki administracyjne w programie Horyzonty przeznaczono łącznie 1 818 000 zł, w tym:

- w 2020 r. - 264 000 zł¹⁰², nie dokonywano zwrotów;
- w 2021 r. - 528 000 zł, nie dokonywano zwrotów;
- w 2022 r. - 528 000 zł, nie dokonywano zwrotów;

¹⁰¹ 204 w projekcie Busola i 33 w projekcie Horyzonty.

¹⁰² Kwota przeksięgowana na konto Fundacji została, w porozumieniu z Dysponentem Funduszu pomniejszona o opłaty bankowe i wyniosła 257 237,51 zł

- w 2023 r - 498 000 zł, nie dokonywano zwrotów.

(akta kontroli str. 1570, 1572-1587, 2550-2591)

W obu projektach poniesione koszty nie przekroczyły wysokości 25% wartości kosztów kwalifikowalnych realizacji przedmiotów umowy dotyczących projektu Busol@ i Horyzonty, tj. wartości dopuszczalnej § 4 ust. 1 umów nr 50/2020 i 134/2020, a mianowicie:

- w projekcie Busol@ wydatki na koszty administracyjne stanowiły 23,7% wydatków kwalifikowalnych w 2020 r.; 24,7% w 2021 r. i po 24,6% w 2022 r. i 2023 r.;
- w projekcie Horyzonty wydatki te wyniosły 23,6% w 2020 r.; 21,6% w 2021 r.; 24,8% w 2022 r. i 24,6% w 2023 r.

(akta kontroli str. 1572-1599)

W projekcie Busol@ udokumentowane przez Fundację wydatki w ramach kosztów administracyjnych wyniosły 937 983,09 zł, tj. 98,65% przeznaczonych na ten cel, w tym w kategoriach wymienionych w umowie nr 50/2020 dotyczyły one:

- koordynacji projektu i realizacji zadań asystenta koordynatora w łącznej wysokości 800 100 zł, tj. 83,5% całości wydatków (131 500 zł w 2020 r.; 212 600 zł w 2021 r.; 216 000 zł w 2022 r. i 240 000 zł w 2023 r.),
- obsługi finansowej projektu w łącznej wysokości 5500 zł (4000 zł w 2020 r., 1500 zł w 2021 r.),
- obsługi prawnej projektu w łącznej kwocie 10 627,20 zł (4132,80 zł w 2020 r.; 6494,40 zł w 2021 r.),
- usług programistycznych i reklamowych 3616,20 zł;
- wydatków bieżących (w tym opłat za: wodę, kanalizację, energię elektryczną, wywóz śmieci oraz paliwo, abonamentu za Internet i ZOOM¹⁰³ i dzierżawę urządzenia SHARP MX2651, usługi sprzątania, opłat bankowych i pocztowych) w łącznej wysokości 72 929,88 zł (34 041,59 zł w 2020 r., 34 460,29 zł w 2021 r.; 4428 zł w 2022 r.),
- innych działań, w tym m.in: związanych bezpośrednio lub pośrednio z realizacją projektu (np. koszty organizacji oraz przeprowadzania akcji i przedsięwzięć informacyjnych) – łącznie 45 209,81 zł (23 221,28 zł w 2020 r., 16 141,93 zł w 2021 r., 5846,60 zł w 2022 r.).

(akta kontroli str. 1588-1599)

Odnosnie przeznaczenia na działania projektowe środków przewidzianych na koszty administracyjne Prezes wyjaśnił: *na etapie aplikowania o środki jako grantobiorca, nie przewidzieliśmy wspomnianych (...) kosztów w zadaniu „Organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych”. Stąd w trakcie realizacji nie było możliwości ich finansowania. Tak dokumentacja konkursowa jak i późniejsza korespondencja z Dysponentem Funduszu pozwalała na traktowanie kosztów administracyjnych, jako katalogu otwartego kosztów związanych z realizacją działań projektowych.*

(akta kontroli str. 3898)

W projekcie Horyzonty Fundacja udokumentowała wydatki w ramach kosztów administracyjnych na kwotę 714 438,70 zł, tj. 39,2% środków przeznaczonych na ten cel, w tym w kategoriach wymienionych w umowie nr 134/2020 wydatki te dotyczyły:

- koordynacji projektu – 106 868 zł (7662 zł w 2020 r., 30 650 zł w 2021 r., 31 440 zł w 2022 r., 37 116 zł w 2023 r.);
- usług księgowych – 76 078,31 zł (2100 zł w 2020 r., 8846,10 zł w 2021 r., 36 096,91 zł w 2022 r., 29 035,30 zł w 2023 r.);

¹⁰³ Zoom - aplikacja nie tylko do nawiązywania audio i wideo połączeń, ale również współpracy na tablicy czy też wymiany wiadomości i plików na czacie pomiędzy uczestnikami. Pozwala on na prostą obsługę wieloosobowych spotkań bez biegłej znajomości narzędzia.

- usług prawnych – 43 542 zł (10 922,40 zł w 2021 r., 18 462,30 zł w 2022 r., 14 157,30 zł w 2023 r.);
- zadań administracyjnych – 185 160 zł (4500 zł w 2020 r., 21 000 zł w 2021 r., 71 000 zł w 2022 r., 88 660 zł w 2023 r.);
- wydatków bieżących – 143 123,97 zł (w tym m.in. opłat opłata za Internat, gaz energię elektryczną, wodę, kanalizację, zakup znaczków, wywóz śmieci, usług sprzątanía (16 425,28 zł w 2021 r.; 59 817,63 zł w 2022 r., 66 881,06 w 2023 r.);
- innych działań – 159 666,42 zł (10 821,96 zł w 2020 r., 32 881,59 zł w 2021 r., 67 761,87 zł w 2022 r., 48 201 zł w 2023 r.).

(akta kontroli str. 1572-1587)

Ze środków dotacji przyznanej w latach 2020-2023 na koszty administracyjne w projekcie Busol@ Fundacja nie dokonała zwrotu kwoty 12 825,71 zł, a w projekcie Horyzonty 1 103 561,30 zł. W sumie Fundacja nie zwróciła Dysponentowi Funduszu niewydatkowanej na ten cel część dotacji w łącznej kwocie 1 116 578,21 zł, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1572-1599)

17. W Fundacji przyjęto *Procedurę realizacji projektu Busol@* i *Procedurę realizacji projektu Horyzonty* zawierające: opis ww. projektów i zaplanowanych w ich ramach działań, osoby odpowiedzialne za ich realizację oraz niektóre wymagania wynikające z umów nr 50/2020 i 134/2020. W dokumentach tych wskazano tylko konieczność stosowania § 6 ww. umów, tj. zachowania zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości przy dokonywaniu zamówień. Nie określono innych wewnętrznych procedur wewnętrznych w tej sprawie.

(akta kontroli 721-746, 2241-2263, 3740)

Zgodnie z umowami nr 50/2020 i 134/2020 (§ 6 ust. 2) podmioty wydające środki pochodzące z dotacji, miały obowiązek stosowania zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do zamówień i konkursów, których wartość jest równa lub większa aniżeli wyrażona w złotych równowartość kwoty 30 000 euro netto.

17. 1. W projekcie Busol@ (umowa nr 50/2020) zlecono Fundacji Profeto.pl zadanie polegające na wyprodukowaniu i wyemitowaniu spotów i audycji tematycznych na antenie radia Profeto.pl w latach 2020-2023 (co szerzej opisano we wcześniejszej części wystąpienia). Szacunkowa wartość zamówienia w dacie zawarcia umowy nr 50/2020 wynosiła 1 719 000 zł (tj. powyżej równowartości 30 000 euro). Na realizację tego zadania wydankowano w każdym z lat 2020-2023 po 429 750 zł, w tym: 96 000 na produkcję spotów i audycji i 333 750 zł na emisję ww. spotów i audycji.

Fundacja nie dysponowała dokumentacją potwierdzającą stosowanie zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, do czego była zobowiązana umowa nr 50/2020.

(akta kontroli str. 787, 901, 1074-1083, 1259-1288)

NIK zauważa, że wybór wykonawcy tego zadania został określony już przed realizacją projektu Busol@, gdyż w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020 w części *Ramy czasowe poszczególnych wydarzeń na 2020 r.*, wskazano, że w marcu 2020 r. planowana jest emisja cyklu audycji w Radio Profeto, które mają na celu informować o projekcie i jego poszczególnych elementach zaplanowanych na cały rok. Działania redakcyjne na antenie zostaną wzmocnione spotami reklamowymi na antenie radiowej. Dysponent Funduszu nie wskazał konieczności dokonania korekty tego zapisu. Należy zaznaczyć, iż zamówienie to nie dotyczyło wysoko specjalistycznego zadania, które mogłaby zrealizować ograniczona grupa wykonawców.

(akta kontroli str. 119, 131)

Prezes wyjaśnił: *Założeniem projektu zgodnie z opisem znajdującym się w ofercie była promocja projektu w formie spotów promocyjnych trwających 30 sekund, które*

udostępniane miały być w rozgłoszeniach Lokalnych o zasięgu nie większym niż zasięg województwa. W tym celu weryfikowaliśmy rozgłoszenie lokalne o oczekiwanym przez nas zasięgu oraz staraliśmy się wybrać te, które odpowiadały naszym działaniom. Podkreślić należy, iż założona w projekcie ilość emitowanych spotów była wysoka i należało wybrać podmiot, który bez problemów zrealizowałby takie działanie. Profeto należało to takich podmiotów oraz zgodnie z informacją udostępnioną na ich stronie internetowej, która była przez nas weryfikowana na etapie wyboru Wykonawcy. Podjęliśmy działania zmierzające do wyboru wykonawcy tego działania zgodnie z zapisami umowy oraz zgodnie z ofertą.

Dodatkowo wskazuję, iż weryfikowaliśmy oferty następujących podmiotów:

- a. Profeto,
- b. RDN Małopolska,
- c. Radio Kraków.

W chwili obecnej nie jesteśmy w stanie udzielić odpowiedzi na pytanie, dlaczego nie przygotowaliśmy protokołu rozeznania rynku. Podkreślamy jednak, iż podjęliśmy działania, aby wybrać wykonawcę zgodnie z zasadami określonymi powyżej.

(akta kontroli str. 3956)

NIK ocenia negatywnie niedokumentowanie stosowania zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do ww. zamówienia, z uwagi jednak na brak możliwości zastosowania rzetelności jako kryterium oceny działalności Fundacji, odstępuje od sformułowania nieprawidłowości w tej sprawie.

17.2.1. W projekcie Horyzonty (umowa nr 134/2020) zlecono Fundacji Profeto.pl wyprodukowanie w latach 2020-2023 spotów promujących projekt Horyzonty, emisję spotów na antenie radio Profeto.pl oraz produkcję i dystrybucję audiobooka (co szerzej opisano we wcześniejszej części wystąpienia). Na realizację tego zadania zaplanowano (i wydatkowano) następujące kwoty (brutto):

- w 2020 r. – 138 200 zł (w tym 81 000 zł emisja spotów, 7200 zł produkcja spotów, 50 000 zł produkcja i dystrybucja audiobooków);
- w 2021 r. i 2022 r. po 212 800 zł (w tym odpowiednio: 109 600 zł, 3200 zł i 100 000 zł);
- w 2023 r. – 145 300 zł (w tym odpowiednio: 40 500 zł, 4800 zł i 100 000 zł).

(akta kontroli str. 3506-3543)

Realizując przedmiot umowy 134/2020 w opisanym wyżej zakresie Fundacja nie przeprowadziła działań w celu zachowania zasad równego traktowania wykonawców, uczciwej konkurencyjności i przejrzystości, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

17.2.2. Przedmiotem drugiego zamówienia w ramach projektu Horyzonty było stworzenie aplikacji mobilnej oraz portalu internetowego Horyzont.info i jego późniejsza redakcja i promocja. Fundacja przy realizacji tego zamówienia podjęła działania w celu wyboru wykonawcy w trybie konkurencyjnym (zapytanie ofertowe).

W tym celu zrealizowano następujące działania:

- zamieszczono ogłoszenie (1 października 2020 r.) na stronie internetowej Fundacji, w którym określono zakres oczekiwanych usług oraz udostępniono *Formularz Oferty* zawierający opis zadania wynikający z założeń projektu Horyzonty, które miało polegać na: (1) koncepcyjnym i graficznym opracowaniu w języku polskim portalu internetowego Horyzonty oraz techniczne (informatyczne i graficzne) wykonanie zgodnie ze standardami, uruchomienie, wdrożenie i uzupełnienie go treścią; (2) koncepcyjne i graficzne opracowanie aplikacji mobilnej Horyzonty oraz techniczne (informatyczne i graficzne) wykonanie tej aplikacji zgodnie ze standardami, uruchomienie i wdrożenie, wypełnienie treścią, powiązanie z portalem Horyzonty; (3) redakcja i promocja portalu (jeden miesiąc w 2020 r. i po 12 miesięcy w latach 2021-2023, tj. pisanie i umieszczanie tekstów,

plików audio i video, przy czym w każdym tygodniu powinny pojawić się minimum dwa artykuły); (4) utrzymania portalu i rozwój od strony informatyczno-technicznej. *Formularz Oferty* wymagał przytoczenia co najmniej trzech przykładów zrealizowanych usług o podobnym charakterze;

- w ogłoszeniu tym nie wskazano oferentom niektórych wymagań zawartych w umowie nr 134/2020, tj. konieczności zatrudnienia pięciu osób o odpowiednich kwalifikacjach, pozwalających na stworzenia *portalu jako przestrzeni rozwoju, dialogu, dobrej myśli oraz zapewniającego pomoc i wsparcie*, mimo tego wymagano złożenia oświadczenia, że podmioty te dysponują osobami i zasobami technicznymi zdolnymi do wykonania zamówienia;
- przekazano zaproszenie do złożenia oferty trzem wykonawcom¹⁰⁴;
- określono terminy składania ofert (1-9 października 2020 r.), na adres mailowy Prezesa lub do Fundacji;
- powołano dwuosobową komisję do wyboru wykonawcy w składzie: przewodniczący komisji (Prezes) i członek – koordynator projektu Horyzonty (A.P.);
- określono tylko jedno kryterium oceny ofert, tj. koszt wykonania usługi;
- dokonano analizy otrzymanych ofert (cztery), które były złożone terminowo i na wymaganych formularzach, tj. trzy oferty od wykonawców, do których skierowano zapytania i jednego dodatkowego oferenta¹⁰⁵;
- przeprowadzono analizę kompletności ofert i oferowanych cen usług. Wyboru dostawcy usługi dokonała tylko jedna osoba, tj. przewodniczący komisji, o czym świadczy fakt, że protokół z postępowania został podpisany przez przewodniczącego (Prezesa). Z protokołu tego wynika, że najniższa oferta w kwocie 2 340 813 zł (oferent Fundacja Profeto.pl) otrzymała 100 pkt, pozostałe 2 565 000 – 91,26 pkt (KK); 2 481 000 zł – 94,35 (M s.j.) i 3 031 950 zł 77,20 (T.);
- na ocenę nie miało wpływu dotychczasowe doświadczenie oferentów. Wybrany wykonawca tj. Fundacja Profeto.pl posiadała doświadczenie w realizacji dwóch dużych projektów (o wartości 190 tys. zł i 110 tys. zł), przy czym były to projekty informatyczne wykonane na własne potrzeby;
- Prezes podjął negocjacje cenowe z Fundacją Profeto.pl (13 października 2020 r.), w wyniku których nastąpiło obniżenie ceny oferty do 2 300 000 zł (maksymalny poziom dostępnych środków na te zadania ramach projektu Horyzonty).

(akta kontroli str. 3583-3644)

Prezes wyjaśnił: *Komisja była dwuosobowa - protokół został przygotowany w obecności dwóch osób - na dzień dzisiejszy ciężko jest nam wskazać, dlaczego brak jest podpisu drugiego członka na protokole. Zapewne było to nasze przeoczenie podczas prac komisji. Drugi członek komisji jest gotów potwierdzić swoje uczestnictwo we wszystkich etapach pracy komisji.* Prezes wyjaśnił także: *Zapytanie ofertowe zostało przygotowane zgodnie z wszelką posiadaną przez nas wiedzą oraz zgodnie z wymaganiami, które według nas odpowiadały ofercie oraz stawianym przez nas wymaganiom. Przed wysłaniem zapytania kontaktowaliśmy się z podmiotami telefonicznie/ na stronach internetowych weryfikowaliśmy potencjał kadrowy i portfolio, wstępnie kwalifikując potencjalnych wykonawców, którym zamierzaliśmy wysłać oferty. Tym samym potencjał kadrowy był zweryfikowany przez Fundację.*

(akta kontroli str. 3955)

Prezes złożył wyjaśnienia dotyczące procedury wyboru firm, do których skierowano zapytania ofertowe i swojego doświadczenia w opracowaniu programów i kosztorysów działań: *Zdobyłem (...) doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie z wielu źródeł finansowania, będąc ekspertem zasiadającym*

¹⁰⁴ Fundacji Profeto.pl, K. Kocemba KK Software, firmie Tukano Software House sp. z o. o.

¹⁰⁵ Małega s.j. ul. Łanowa 10 30-725 Kraków.

w komisjach konkursowych (współpracując w tym zakresie z tzw. Operatorami, Grantodawcami na poziomie rządowym, samorządowym, prywatnym i pozarządowym). (...). Doświadczenie to powoduje, że jako koordynator projektów mam szeroką bazę osób i instytucji którzy się sprawdzili we współpracy, będąc profesjonalistami i rzetelnymi współpracownikami. Każdorazowo zatem, kiedy w realizowanym przeze mnie projekcie potrzebuję współpracy w zakresie, w którym nie dysponuję zasobami własnymi, a wymaga tego zasada równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, po ogłoszeniu do publicznej wiadomości informacji o tej potrzebie, informuję także sprawdzonych partnerów, iż mogą zgłosić swoją ofertę. Jeśli złożą ofertę, która zagwarantuje wymagane w danym projekcie warunki, są transparentnie wybierani. Tak też było w przypadku oferty do zamówienia wykonania portalu internetowego oraz aplikacji mobilnej. Spośród instytucji, które zgłosiły swój udział, dwie znałem wcześniej, mając doświadczenie rzetelnej współpracy. Ostatecznie zatem należy wskazać, że upublicznienie zapytania ofertowego stanowiło jedną z metod wyłonienia przez nas Wykonawcy wykonania portalu internetowego oraz aplikacji mobilnej. Poza tym skierowaliśmy telefoniczną informację do znanych nam podmiotów działających w branży o jego opublikowaniu wraz z informacją o możliwości składania ofert.

(akta kontroli str. 3726-3732)

NIK zauważa, że przyjęcie ceny jako jedynego kryterium wyboru wykonawcy usługi, obejmującej m.in. merytoryczne prace dziennikarskie wpisujące się w cele projektu Horyzonty (w tym: pisanie i umieszczanie tekstów, pików video i plików audio), mogło nie zapewnić właściwego wyboru podwykonawcy.

Fundacja nie dokonała protokolarnego odbioru ww. usług i produktów, mimo że w umowach z Fundacją Profeto.pl zostało to przewidziane. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 2 umowy z dnia 24 listopada 2020 r. zawartej przez Prezesa z Fundacją Profeto.pl, zapłata za usługi informatyczne wymienione w lit. a, b umowy i lit. e wprowadzonej aneksem z dnia 28 kwietnia 2021 r. do ww. umowy (tj. portalu internetowego Horyzonty.info, aplikacji mobilnej oraz strony begipohoryzont.pl) powinna nastąpić po ich wykonaniu i odbiorze przez Fundację. Odbiór ten powinien być potwierdzony protokołem odbioru wykonanych ww. usług, co miało gwarantować odpowiednią jakość tych usług i przeniesienie praw autorskich na Fundację.

NIK zauważa, że ponieważ zgodnie z § 4 ust. 1 ww. umowy przyjęto, że wraz z protokolarnym odbiorem przedmiotu umowy przez zamawiającego autorskie prawa majątkowe do przedmiotu umowy oraz wyłączne prawo wykonywania praw zależnych, w rozumieniu art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, wykonawca przeniesie na zamawiającego, protokoły takie należało sporządzać.

(akta kontroli str. 3558-3560, 3671)

Prezes wyjaśnił: Fundacja Profeto.pl – Sercański Sekretariat Na Rzecz Nowej Ewangelizacji na podstawie umowy z dnia 24 listopada 2020 roku aneksowanej w dniu 28 kwietnia 2021 roku wykonała na rzecz Fundacji Alegoria portal internetowy „Horyzonty”, aplikację mobilną „Horyzonty” oraz portal internetowy „Po horyzont”.

(akta kontroli str. 3564)

NIK stwierdziła, że w aplikacji mobilnej horyzonty.info wskazano Pana M.O. jako właściciela praw autorskich, natomiast niespełnienie wymagań określonych w § 3 lit. f umowy z Fundacją Profeto.pl dotyczących dostępności cyfrowej, tj. standardu WCAG strony są skutami opisanego wyżej zaniechania.

(akta kontroli str. 3906, 4027-4030)

Prezes wyjaśnił: Odnosnie przyczyny wskazania w Appstore jako dewelopera Pana M (...) O (...) wskazuję, iż zgodnie z wyjaśnieniami osoby zajmującej się tematyką IT przyczyną takiego stanu rzeczy jest fakt, iż postawione to zostało na serwerze

Fundacji Profeto oraz są to dane zapisane w aplikacji. Z uwagi na powyższe podejmujemy kroki aby doprowadzić informacje w Appstore zgodną ze stanem faktycznym.

W sprawie niezachowania dostępności cyfrowej dla osób niedowidzących Prezes wyjaśnił: warto przede wszystkim wskazać, iż żaden zapis umowy z dnia 18 września 2020 roku nie nakładał na nas obowiązku dostosowania produktów powstałych w ramach realizacji umowy do wytycznych WCAG 2. Zapisy takie nie znalazły się również w wymogach Ogłoszenia o konkursie (...)

(akta kontroli str. 3958, 4380)

NIK stwierdza, że stosowanie standardu WCAG w odniesieniu do przedmiotowej strony internetowej było przewidziane w aneksie do umowy z Fundacją Profeto.pl z 24 listopada 2020 r., podpisanym przez Prezesa 28 kwietnia 2021 r. (w dodanym aneksem ppkt f do § 3 ust. 1 umowy, w siódmym tiret).

(akta kontroli str. 3691)

18. Fundacja terminowo przekazywała, w okresie objętym kontrolą (lata 2021-2023), kwartalne informacje o wykorzystaniu środków dotacji, wyciągi z wyodrębnionego rachunku bankowego do obsługi umowy dotacji, sprawozdania z wykorzystania dotacji¹⁰⁶, wymaganą przez Dysponenta Funduszu dokumentację finansowo-księgową. Ww. sprawozdania i informacje kwartalne były składane za pomocą elektronicznego systemu składania sprawozdań¹⁰⁷ oraz operatora pocztowego do Ministerstwa Sprawiedliwości.

Prezes wyjaśnił: Bez zatwierdzenia złożonych przez nas sprawozdań nie było możliwe otrzymanie dofinansowania na kolejny okres. Wyjaśnił również: Na rozliczenie całości projektu składają się informacje kwartalne oraz sprawozdania półroczne, które nasza Fundacja wysyłała Dysponentowi Funduszu (...). Złożone przez nas informacje kwartalne i sprawozdania półroczne zostały zaakceptowane, poza tymi dotyczącymi ostatniego półrocza 2023. Od tego czasu otrzymujemy korespondencję, w której Dysponent za każdym razem przedłuża termin przyjęcia wspomnianego sprawozdania, a tym samym rozliczenia projektów.

(akta kontroli str. 1820-1837, 3743-3758)

19. W terminie określonym w § 12 pkt 1 umowy nr 50/2020 dokonywano zwrotu niewykorzystanej dotacji za lata 2020-2023. Za 2020 r. nie została wykorzystana kwota 991,40 zł, którą przekazano na konto Ministerstwa w dniu 15 stycznia 2021 r. (w tym 191,20 zł niekwalifikowanego kosztu); za 2021 r. przelewem z 14 stycznia 2022 r. przekazano w sumie 5278,45 zł; za 2022 r. przelew z 30 grudnia 2022 r. (2,36 zł); za 2023 r. przelew z grudnia 2023 r. (0,66 zł)¹⁰⁸. W ramach projektu Horyzonty nie było sytuacji wymagającej zwrotu niewykorzystanych środków

(akta kontroli str. 787, 901, 929, 1132-1258)

Projekty Busol@ i Horyzonty nie zostały jeszcze ostatecznie rozliczone. Prezes wyjaśnił: Aktualnie co miesiąc dostajemy informację o niezakończeniu sprawy i przedłużeniu postępowania.

21. Umowy nr 50/2020 i 134/2020 nie zobowiązywały Fundacji do przeprowadzania corocznej zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań.

W ramach tych projektów prowadzono wewnętrzną ocenę osiągania zaplanowanych rezultatów. W odniesieniu do projektu Busol@ sporządzano raporty z monitorowania rezultatów projektu, w ramach których przedstawiano wyniki ankiet uczestników Inspirańców, Seminariów i konferencji. Z wykorzystaniem ankiet badano opinię

¹⁰⁶ Tj. w terminach określonych w § 11 pkt 1-3 umów nr 50/2020 i 134/2020.

¹⁰⁷ Początkowo był to system witkoc.pl, następnie <https://afs.ms.gov.pl/site/login> (data dostępu 15 lipca 2024 r.).

¹⁰⁸ Za 2022 r. i 2023 r. nie zostały wykorzystane w tej wysokości środki na organizowanie i przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych (minigranty).

odnośnie uzyskania przyrostu wiedzy i świadomości uczestników projektu na temat niepożądanych zachowań dzieci i młodzieży, sposobach przeciwdziałania oraz czy uczestnicy brali pod uwagę możliwość udziału w kolejnych spotkaniach w celu pogłębienia tej wiedzy. Analiza przykładowych raportów zbiorczych z I i II półrocza 2022 r. wskazała, że w opinii odpowiednio 88% i 85% uczestników ww. spotkań przyczyniły się one pogłębienia wiedzy na temat poruszanych problemów.

(akta kontroli str. 798-810)

W projekcie Horyzonty przeprowadzano także badania ankietowe uczestników seminariów i konferencji. Uczestnicy mogli wskazać na interesujące ich aspekty jakie zostały poruszone oraz zaproponować tematykę kolejnych spotkań.

(akta kontroli str. 4286-4379)

20.1 W ramach projektu Busol@, Dysponent Funduszu wdrożył postępowanie administracyjne w sprawie wydatkowania dotacji niezgodnie z wymaganiami umowy dotyczące:

- zlecenia przeprowadzenia dwóch *Inspiratoriów* przez Fundację *Przestrzeń* bez wymaganej zgody Dysponenta (co było wymagane § 18 ust. 1 umowy nr 50/2020) i wydatkowania kwoty 2000 zł (zapłata faktura VAT nr w/8/2020 z 15 grudnia 2020 r.). Dysponent w związku z tym uznał ww. wydatek jako niekwalifikowany. Decyzją z 28 września 2021 r. postępowanie administracyjne zostało umorzone, na podstawie art. 105 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego, ponieważ Fundacja dokonała zwrotu dotacji na konto Dysponenta (16 września 2021 r. w wysokości 2224 zł);
- przekroczenia o 360,60 zł zaplanowanych w kosztorysie wydatków na organizację dwóch *Inspiratoriów*. Decyzją z 14 września 2022 r. postępowanie zostało umorzone, na podstawie art. 105 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, ponieważ Fundacja dokonała zwrotu dotacji na konto Dysponenta (11 sierpnia 2022 r. w wysokości 389,60 zł);

(akta kontroli str. 610-617)

20.2. W odniesieniu do realizacji projektu Horyzonty, Dysponent Funduszu prowadził następujące postępowania administracyjne w sprawie wydatkowania dotacji niezgodnie z wymaganiami umowy nr 134/2020:

- dokonanie przez Fundację płatności po zakończeniu 2020 r. za działania prowadzone w trakcie tego roku. Dysponent uznał ww. wydatek za niekwalifikowany. (455 zł). Decyzją z 19 lipca 2021 r. postępowanie zostało umorzone, na podstawie art. 105 §1 Kodeksu postępowania administracyjnego, ponieważ Fundacja dokonała zwrotu ww. dotacji na konto Dysponenta;
- przekroczenia w II półroczu jednej z pozycji kosztowych (o 20 groszy), decyzją z 16 grudnia 2022 r. ww. postępowanie zostało umorzone (Fundacja zwróciła ww. kwotę 15 listopada 2022 r.).

(akta kontroli str. 2153-2160)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Fundacja niegospodarnie i niezgodnie z postanowieniami § 3 ust. 3 lit. a oraz § 3 ust. 9 lit. a i b umowy dotacji nr 134/2020 wydatkowała środki z dotacji w kwocie co najmniej 1 805 900 zł (brutto).

Prezes nie zastosował przy projektowaniu oferty (stanowiącej załącznik do umowy nr 134/2020) zasady oszczędnego planowania kosztów usług informatycznych i redakcyjnych, a następnie niegospodarnie wydatkował środki publiczne, tj. zlecił Fundacji Profeto.pl usługi informatyczne i sfinansował ze środków dotacji koszty ich wykonania w wysokości znacznie przekraczającej (co najmniej o 1 805 900 zł brutto) ceny rynkowe, ponieważ zaplanował i wydatkował:

- a) na koncepcyjne, graficzne i informatyczne opracowanie portalu internetowego Horyzonty.info kwotę 300 000 zł, podczas gdy ceny rynkowe wykonania takiej usługi (brutto), zgodnie z opinią biegłego, wnosily maksymalnie 13 500 zł (wydatkowano 286 500 zł więcej). Należy zaznaczyć, że opracowanie analogicznego portalu w projekcie Busol@ zrealizowano za kwotę 12 000 zł;
- b) na koncepcyjne i graficzne opracowanie aplikacji mobilnej Horyzonty kwotę 150 000 zł, podczas gdy rynkowe ceny takiej usługi (brutto), zgodnie z opinią biegłego, wnosily maksymalnie 25 500 zł (wydatkowano 124 500 zł więcej);
- c) na redakcję i techniczne utrzymanie portalu Horyzonty.info oraz na utrzymanie, obsługę i rozwój od strony informatyczno-technicznej ww. portalu internetowego – kwotę 50 000 zł miesięcznie przez 37 miesięcy (w sumie 1 850 000 zł brutto), podczas gdy ceny rynkowe takiej usługi (brutto), zgodnie z opinią biegłego, wnosily maksymalnie 12 300 zł miesięcznie (wydatkowano o 1 394 900 zł więcej). Przewymiarowanie tych kosztów potwierdzają dodatkowo faktury wystawione przez podzleceniodawców zatrudnionych przez Fundację Profeto.pl (np. Studio Medialne P.P.)¹⁰⁹. Należy także zaznaczyć, że koszty utrzymania i redakcji strony internetowej realizowanej w ramach projektu Busol@ (zawierającej m.in. blog) wnosily 1000 zł miesięcznie;

(akta kontroli str. 2310-2432, 3489-3503, 3576, 3581, 3645, 3651, 3661, 3665, 3872, 3880, 3883, 4407-4409)

Prezes, odnosząc się do powyższych zagadnień, wyjaśnił: *Oferta składana była ponad 4 lata temu dlatego też ciężko nam w chwili obecnej wskazać podstawy wpisania takich kwot. Zapewniamy jednak, że ceny te były weryfikowane za pośrednictwem ustaleń telefonicznych oraz uprzednich doświadczeń. Jednocześnie pragniemy wskazać, iż celem wyłonienia wykonawcy usług, które objęte były opinią biegłego, przygotowano przez nas zapytanie ofertowe, udostępnione na stronie internetowej Fundacji Alegoria. Ostatecznie w drodze takiego postępowania wybrany został wykonawca. Oferta wybranego wykonawcy nie była jedyną złożoną ofertą – pozostałe oferty były zbliżone cenowo do oferty wybranego wykonawcy. Zatem stanowi to potwierdzenie, iż cena za usługę była ceną rynkową. Całość dokumentacji w tej sprawie udostępniliśmy osobom nas kontrolującym w ramach niniejszej kontroli.*

Przedstawiona powyżej argumentacja nie znajduje odzwierciedlenia w dowodach zebranych w toku kontroli. Sporządzona niezależnie od kontrolerów NIK, opinia biegłego z zakresu informatyki jednoznacznie wykazała, że zaplanowane i poniesione przez Fundację wydatki w rażący sposób odbiegały od cen rynkowych. Powyższe świadczy o nieprawidłowym przeprowadzeniu analizy rynku w zakresie kosztów usług informatycznych w ramach projektu Horyzonty, a także niewłaściwym przeprowadzeniu w tym zakresie rozpytania ofertowego, które nie wykazało tak istotnych różnic cenowych. Przyczyną niegospodarnego wydatkowania środków publicznych było również niewystarczające przygotowanie Fundacji do realizacji zadań finansowanych z Funduszu Sprawiedliwości i zlecenie ich znacznej (projekt Horyzonty) lub też nawet dominującej części (projekt Busol@) Fundacji Profeto.pl. Fundacja ta, jak wskazano powyżej, wystąpiła w roli pośrednika, zlecając usługi kolejnym podmiotom i inkasując z tego tytułu marżę, która nie była wydatkiem niezbędnym dla realizacji zadań objętych umową dotacji.

(akta kontrol str. 4396-4409)

Działania takie pozostawały więc w sprzeczności z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r.o finansach publicznych¹¹⁰, zgodnie z którym wydatki publiczne

¹⁰⁹ Wykonawca co najmniej 44% (424 z 967) artykułów w ramach projektu Horyzonty.

¹¹⁰ Dz. U. z 2024 r. poz.1530, ze zm.

powinny być dokonywane m.in. w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Do dokonywania wydatków w sposób oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów zobowiązywał Fundację także § 3 ust. 3 umowy nr 134/2020.

(akta kontroli str. 3903-3905, 3961)

2. Fundacja nie zapewniła dostępności w siedzibie całości dokumentacji związanej z realizacją umowy nr 50/2020 i 134/2020, co było niezgodne z § 9 ust. 10 tych umów. Dotyczyło to:

- a) wniosku złożonego do Dysponenta Funduszu o wyrażenie zgody na zlecenie zadania w ramach projektu Busol@ Fundacji Profeto.pl;
- b) umów z Fundacją Profeto.pl na 2022 i 2023 r. dotyczących realizacji zadania pn. *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych* w latach 2022-2023 w ramach projektu Busol@;
- c) wniosku Fundacji, o zlecenie zadania polegającego na przygotowaniu, wydruku i kolportażu publikacji Stowarzyszeniu *Alpha Polska*;
- d) wniosku o zlecenie usług informatycznych i redakcyjnych Fundacji Profeto.pl na lata 2020-2023 w ramach projektu Horyzonty;
- e) umów na lata 2021-2023 z Fundacją Profeto.pl na realizację działań polegających na produkcji spotów promujących projekt Horyzonty oraz ich emisji w latach 2021-2023;
- f) zgody Dysponenta Funduszu na zlecenie zadania polegającego na organizacji przez Stowarzyszenie Kłos konferencji PIO w ramach projektu Horyzonty;

(akta kontroli str. 1063-1083, 1259-1288, 3574-3575, 3682-3686, 3578, 3581-3582, 3693, 3578, 3657-3664, 3687-3689)

Prezes w złożonych wyjaśnieniach (29 lipca i 15 października 2024 r.) odnośnie niedostępności umów odnoszących się do realizacji projektu Busol@ i Horyzonty wyjaśnił: *Fundacja Alegoria na moment redagowania niniejszej odpowiedzi nie jest w posiadaniu podpisanych egzemplarzy umów. Niemniej wskazać należy, że Fundacja Alegoria podpisała swoje egzemplarze i przekazała Fundacji Profeto.pl - Sercański Sekretariat Na Rzecz Nowej Ewangelizacji na skutek niedopatrzenia nie doszło do przekazania podpisanych egzemplarzy do Fundacji Alegoria, co winno być formalnością. Niezwłocznie podjęte zostaną wysiłki celem wyegzekwowania tych dokumentów.* Prezes wyjaśnił także: *Na dzień przygotowywania niniejszego pisma, przedłożenie stosownych dokumentów jest niemożliwe do wykonania. Z informacji otrzymanych od osób kontaktowych w Fundacji Profeto.pl wynika, iż nie są oni w posiadaniu jakichkolwiek dokumentów dotyczących realizowanych przez nich działań. Dokumenty te zostały zatrzymane przez m.in. Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Prokuraturę, z uwagi na co Fundacja Profeto.pl nie jest w stanie przekazać nam stosownych dokumentów, gdyż sama nie jest w ich posiadaniu.*

W odniesieniu do brakującego wniosku o udzielenie zgody na zlecenie działań Fundacji Profeto.pl, opisanych w pkt a) Prezes wyjaśnił: *Dokument wysłany elektronicznie nie został wydrukowany lub zachowany w formie elektronicznej, co stanowi błąd pracownika Fundacji.*

Prezes nie potrafił wyjaśnić przyczyn niemożności przedstawienia dokumentów opisanych w pkt c), d) i f), tj. wniosków złożonych do Dysponenta Funduszu w sprawie zlecenia zadań lub ich części innym podmiotom w ramach projektu Horyzonty, wskazał jedynie, że nie odnaleziono tych dokumentów w siedzibie Fundacji.

NIK stwierdziła, że zgoda na zlecenie zadania polegającego na organizacji przez Stowarzyszenie Kłos konferencji PIO w ramach projektu Horyzonty była dostępna u Dysponenta Funduszu.

(akta kontroli str. 1402, 1410, 3571, 3574, 3897-3898, 4395)

3. Prezes nie podjął działań wymaganych art. 53 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, zgodnie z którym umowa o przeniesienie praw autorskich wymaga zachowania formy pisemnej pod rygorem nieważności, a w efekcie nie zapewnił przeniesienia na Fundację praw autorskich do 42 audycji i 96 spotów reklamowych wyprodukowanych przez Fundację Profeto.pl., do czego był zobowiązany umowami nr 50/2020 i 134/2020.

Zgodnie z § 5 ust. 1 umów nr 50/2020 i nr 134/2020, jeżeli w związku z realizacją zadań składających się na przedmiot umowy powstanie utwór/utwory w rozumieniu art. 1 ustawy o prawach autorskich, Fundacja została zobowiązana, by w ramach dotacji i do końca realizacji ww. umów (tj. do 31 grudnia 2023 r.) nabyć całość praw autorskich do tych utworów, w tym z wyłącznym prawem nieograniczonego terytorialnie i czasowego wykonywania zależnych praw autorskich.

Niezgodnie z postanowieniami umów nr 50/2020 i 134/2020 Prezes nie zapewnił przeniesienia praw autorskich do następujących utworów:

- 60 spotów promujących projekt Busol@ w latach 2022-2023 i 42 audycji zrealizowanych przez Fundację Profeto.pl w ramach tego projektu, dotyczących problemu chrystianofobii, gdyż Fundacja nie dysponowała umowami na realizację tych utworów i przeniesienie tych praw. Fakt niedysponowania przez Fundację tymi umowami wynikał zdaniem Prezesa z zaniedbań formalnych;
- 36 spotów promujących projekt Horyzonty w latach 2021-2023, gdyż Fundacja nie posiadała umów na realizację tych utworów i przeniesienie tych praw, co wynikało zdaniem Prezesa z zaniedbań formalnych.

(akta kontroli str. 73-100, 1860-1960, 3571, 3897-3898)

Prezes wyjaśnił także: *Przedmioty umowy zostały przekazane Fundacji Alegoria po ich wykonaniu oraz aktualnie Fundacja Alegoria jest jedynym podmiotem dysponującym tymi przedmiotami umowy. Fundacja Profeto wraz z przekazaniem przedmiotów umowy dokonała przeniesienia praw autorskich zgodnie z § 4 umowy. Zapłata została wykonana z uwagi na przekazanie przedmiotu umowy oraz przeniesienie praw autorskich zatem brak było podstaw do odmowy zapłaty. (...)*

(akta kontroli str. 3564)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż Fundacja nie dysponowała umowami podpisanymi przez Fundację Profeto.pl.

4. Prezes zawarł 28 października 2020 r. umowę (nr 1/10/2020/MS) ze Stowarzyszeniem *Alpha Polska* dotyczącą zlecenia w 2020 r. realizacji zadania polegającego na przygotowaniu do druku i kolportażu publikacji związanej z prawami osób pokrzywdzonych przestępstwem oraz zapobieganiem przestępczości pt. *12 pereł. Wydanie specjalne*, przed uzyskaniem zgody Dysponenta Funduszu na takie zlecenie, co było wymagane § 18 ust. 1 umowy nr 134/2020.

Zgodnie z tym postanowieniem umowy, Dysponent Funduszu dopuszcza możliwość zlecenia przez wykonawcę realizacji niektórych lub wszystkich zadań składających się na przedmiot umowy jednostkom niezaliczanym do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, jednak każdorazowo takie zlecenie wymaga wyrażenia uprzedniej pisemnej zgody przez Dysponenta. W celu uzyskania zgody wykonawca jest zobowiązany do złożenia do Dysponenta Funduszu wniosku wraz z uzasadnieniem konieczności zlecenia danego zadania lub jego części. Dysponent wyraził zgodę na ww. działania w piśmie z 24 listopada 2020 r. Z wyjaśnień złożonych przez Prezesa wynikało, że podpisano ww. umowę mając zapewnienie, że zgoda zostanie wydana.

(akta kontroli str. 610-613, 3576 -3578, 3651)

5. Niezgodnie z postanowieniami umowy nr 134/2020 Prezes zlecił (na podstawie aneksu z 28 kwietnia 2021 r. do umowy z 25 listopada 2020 r.) Fundacji Profeto.pl opracowanie portalu internetowego *Biegi po horyzont* i utrzymanie jej funkcjonalności w latach 2021-2023 (kwota wynagrodzenia – 99 000 zł), mimo że nie posiadał zgody Dysponenta Funduszu, co było wymagane § 18 ust. 1 ww. umowy.

(akta kontroli str. 3690-3691)

Odnosnie braku zgody na zlecenie opisanego wyżej zadania Prezes wyjaśnił: (...) *niestety nie zdołaliśmy odnaleźć kopii zgody wyrażonej przez Dysponenta Funduszu.*

(akta kontroli str. 3571)

Zgodnie z § 3 ust. 9 lit. f umowy nr 134/2020, wydatek ten (w wysokości 99 000 zł) należy uznać za niekwalifikowalny.

(akta kontroli str. 1860-1879)

6. Prezes dopuścił do tego, by czas trwania audycji, zrealizowanych przez Fundację Profeto.pl w ramach projektu Busol@ był niezgodny z czasem zadeklarowanym w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020, tj. był krótszy.

Na podstawie analizy czasu trwania 42 audycji (50% wszystkich, tj. 10 audycji z 2023 r.; 11 z 2022 r., 10 z 2021 r. i 11 z 2020 r.) stwierdzono, że tylko dwie audycje w 2023 r. i trzy w 2020 r. (tj. 12% ogółu analizowanych) spełniły warunek określony w ofercie, stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020, tzn., by każda audycja zawierała sześć wejść lektorskich, każde wejście lektorskie trwało od sześć do siedmiu minut (tj. część merytoryczna audycji powinna trwać minimum 36 minut)¹¹¹.

(akta kontroli str. 656-748, 3920)

Przyczyną tej nieprawidłowości było nieuwzględnienie przez Prezesa w umowach zawartych w Fundację Profeto.pl ww. warunku dotyczącego jakości audycji tematycznych (czasu trwania wejść lektorskich) zawartego w ofercie stanowiącej załącznik do umowy nr 50/2020. W § 1 pkt 1 lit. d umów z 2020 r. i 2021 r. (umowy na lata 2022-2023 nie były dostępne w siedzibie Fundacji), wskazano tylko łączną liczbę audycji (21 w każdym roku), łączny czas trwania audycji (wejść lektorskich i muzycznych) oraz ogólną tematykę audycji.

(akta kontroli str. 121, 132, 143, 155, 1074-1083)

Prezes wyjaśnił: *Przygotowanie audycji stanowi proces twórczy i ostateczny kształt, treść, długość wypowiedzi uczestników audycji jest uzależniona od indywidualnych cech uczestników procesu twórczego. Tym samym są to czynniki, których nie da się do końca kontrolować i idealnie wyegzekwować, bowiem doszłoby do zaburzenia procesu twórczego, co podważałoby sens tworzenia takich audycji. Długość wejść lektorskich opisanych w Ofercie miała charakter poglądowy i dlatego nie była uwzględniana na poziomie wskaźników rezultatu czy wskaźników produktu. Dlatego też nie było to przedmiotem umowy, o której mowa w pytaniu. Podkreślić należy, że przyjęta całościowa minimalna długość audycji została zachowana, podobnie jak tematyka audycji oraz ich ilość.*

(akta kontroli str. 1410-1411)

Wyjaśnienia te nie mogą być uwzględnione, gdyż dotyczą uwarunkowań możliwych do przewidzenia na etapie projektowania oferty.

7. Fundacja nie zrealizowała jednego z działań zaplanowanych w ramach tzw. modułu informacyjno-edukacyjnego, stanowiącego część zadania pn. *organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych*, którego założonym rezultatem

¹¹¹ Długość trwania 10 audycji w 2023 r. wynosiła od dziewięciu do 33 minut (16:38; 25:13; 23:16; 33:00; 14:47; 31:28; 29:26; 25:09; 9:02). Długość trwania poddanych analizie audycji w 2022 r. (nr 01-09) od 17 do 31 minut (24:18; 20:25; 28:26; 22:01; 23:49; 17:19; 24:21; 23:32; 28:21; 25:05; 31:27). Długość trwania analizowanych 11 audycji w 2021 (nr 06-15) od 13 do 29 minut (13:48; 12:26; 24:37; 19:23; 20:48; 16:32; 17:35; 19:21; 22:23; 28:55); Długość audycji w 2020 r. (nr od 11 do 21) od 13 do 42 minut (24:40; 34:18; 24:40; 24:40; 41:40; 21:07; 31:05; 13:11; 36:33; 39:26; 41:45).

było: *podniesienie świadomości dotyczącej wolności wyznawania wiary i prześladowania chrześcijan*. Fundacja zobowiązała się w ramach tego zadania do sporządzenia i przekazania w każdym roku do kluczowych instytucji otoczenia szkoły i rodziny (kuratoria oświaty, urzędy wojewódzkie, powiatowe centra pomocy rodzinie, poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz ośrodki duszpasterskie) *pakiету edukacyjnego* zawierającego m.in. audycje tematyczne. Działania takie nie zostały jednak zrealizowane.

(akta kontroli str. 73-209, 668-689)

Prezes wyjaśnił: *Audycje zostały wyemitowane i zamieszczone na stronie projektu Busol@, natomiast pakiety edukacyjne jako narzędzie dodatkowej promocji, od początku traktowaliśmy szeroko: stąd praca specjalisty ds. promocji który spełniał tą rolę (tu pakiety informacji/linków dostępnych w naszej dokumentacji projektowej (i skala oddziaływania strony internetowej i samego radia. Dlatego też na poziomie wskaźników rezultatów czy wskaźników produktu nie zamieszczaliśmy ilościowego ujęcia terminy „pakiety edukacyjne, nie przewidywaliśmy także tego na poziomie konstruowania budżetu. Dlatego też sformułowanie „pakiet edukacyjny” nie występuje w kosztorysie, sporządzenie i wysyłka takich „pakietów” wymagałaby nakładów, których nie zaplanowaliśmy.*

(akta kontroli str. 1405)

Wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, gdyż podjęcie przedstawionych działań, tj. sporządzenie i przekazanie *pakietów edukacyjnych* było, zgodnie ofertą stanowiącą załącznik do umowy nr 50/2020, wskazanych jako niezbędne do upowszechnienia i utrwalenia opisanych wyżej rezultatów projektu.

8. Fundacja wydatkowała kwotę 11 836,90 zł dotyczącą wdrożenia *Programu GtG* z w ramach projektu Horyzonty niezgodnie z postanowieniami umowy nr 134/2020. Dotyczyło to:

a) wydatków w wysokości 3690 zł poniesionych na stworzenie strony internetowej *Programu GtG* <https://griegtograce.pl/>, gdyż przy realizacji tego działania nie dopełniono obowiązków informacyjnych określonych w § 7 ust. 1 umowy nr 134/2020, zgodnie z którym wykonawca, realizując zadania składające się na przedmiot umowy, zobowiązuje się do zamieszczenia na stronie internetowej dotyczącej realizowanego zadania w jednej zakładce zawierającej informacje o zadaniu klauzuli: *Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości* – taka klauzula powinna być także zamieszczona na wszystkich materiałach;

b) wydatków w wysokości 8146,90 zł, które nie zostały zaplanowane w kosztorysie jako niezbędne do realizacji projektu i powinny być poniesione w ramach kosztów administracyjnych (zgodnie z § 3 ust. 2 umowy nr 134/2020), tj. kosztów zakupu telefonu z ładowarką (1977,90 zł), laptopa wraz z akcesoriami i oprogramowaniem (5920 zł) oraz rutera (249 zł).

(akta kontroli str. 3907-3919)

Zgodnie z § 3 ust. 9 pkt a i f tej umowy dotacji wydatki te należy je uznać za niekwalifikowalne.

Prezes wyjaśnił: *Trudno nam z perspektywy czasu odnieść się to braku stosownego zdania i Logotypów na stronie griegtograce.pl, sprawdzamy z wykonawcą strony dlaczego informacja ta nie jest widoczna. Po wyjaśnieniu tego braku uzupełnimy zapis tak szybko jak to będzie możliwe. (...) Wydatki, o których mowa w pytaniu stanowiły koszt działań projektowych a nie koszty administracyjne z uwagi na fakt, iż związane były z wdrożeniem programu. Koszty te nie zostały zakwestionowane w toku weryfikacji raportu częściowego.*

(akta kontroli str. 3952-3953)

9. Fundacja dokonywała płatności za działania realizowane w ramach umów nr 50/2020 i 134/2020 przed datą dokonania oceny merytorycznej i formalnej dotyczących tych wydatków, tj. oceny rzetelności ich dokumentowania (zgodności z art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości) oraz kwalifikowalności wydatków (zgodności wydatków z warunkami wynikającymi z § 3 ust. 9 tych umów).

W projekcie Busol@ (umowa nr 50/2020) dotyczyło to średnio 42% analizowanych dokumentów dotyczących działań realizowanych w latach 2021-2023, a mianowicie:

- w 2021 r. w przypadku 116 z 164 objętych analizą (tj. 70,7% wszystkich badanych), w tym 63,8% dotyczyło faktur i 36,2% rachunków do umowy o dzieło/zlecenia – na łączną kwotę 513 546,65 zł;
- w roku 2022 r. – 14 z 178 objętych badaniem (tj. 8%), w tym 13 faktur i jednego rachunku do umowy zlecenia/o dzieło – na łączną kwotę 14 915,79 zł;
- w 2023 r. – 74 z 160 poddanych badaniu (tj. 46%), w tym 64,9% faktur i 35,2% rachunków do umowy zlecenia/o dzieło – na łączną kwotę 299 190 zł;

W projekcie Horyzonty dotyczyło to średnio 22% analizowanych dokumentów w kolejnych latach, a mianowicie:

- w 2021 r. w przypadku 20 z 49 objętych analizą (tj. 40,8% poddanych badaniu), w tym 18 faktur i dwóch rachunków do umowy o dzieło/zlecenia – na łączną kwotę 311 994,60 zł;
- w roku 2022 r. – 11 z 51 (tj. 21,6% badanych), w tym 10 faktur¹¹² i jednego rachunku do umowy zlecenia/o dzieło – na łączną kwotę 58 515,18 zł;
- w 2023 r. – dwóch z 50 dokumentów poddanych badaniu, w tym w jednym przypadku nie wskazano dat przeprowadzenia kontroli dokumentów księgowych (faktura nr 03/08/2023 z dnia 28 sierpnia 2023 r.), w drugim kontrolę przeprowadzono po dokonaniu płatności (faktura A1/6/2023 z dnia 26 czerwca 2023 r.); łączna kwota faktur – 22 500 zł.

(akta kontroli str. 1508-1567)

Prezes wyjaśnił: (...) zgodnie z umową zobowiązani byliśmy do opisywania dokumentów zgodnie z ustawą o rachunkowości. Zgodnie z posiadaną przez nas wiedzą wskazanie daty (w naszym przypadku błędnie podanej) nie jest obligatoryjne. Zostało to uregulowane przez Dysponenta Funduszu w taki sposób, iż załącznikiem do umowy był wzór metryczki do opisu dokumentów, w której wskazana została data. Artykuł 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości wskazuje, iż należy podać miesiąc oraz sposób ujęcia dowodu a nie ma konieczności podawania jego dnia.

W 2021 roku na dokumentach księgowych przyjęto zasadę datowania potwierdzenia wydatku zgodnie z umową, sprawdzenia pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz nadanemu numerowi ewidencyjnemu na koniec danego miesiąca lub nawet na koniec kolejnego. Wynikało to ze sposobu obiegu dokumentów – np. numer ewidencyjny zgodnie z zasadami księgowymi odpowiada danemu miesiącowi, w którym została zaksięgowana faktura. Zdarzało się więc, że faktura była płacona np. w lutym, ale wystawiona w styczniu była w takim miesiącu księgowana i jednocześnie przyjmowała numer ewidencyjny poprzedniego miesiąca. Aby mieć pewność, że żaden z numerów nie ulegnie zmianie przyjęto zasadę datowania tego zgodnie z powyższym. Założono też błędnie, że pozostałe daty mogą odpowiadać dacie zbieżnej z datą, co więcej - podczas wysyłania próbek dokumentów do Funduszu Sprawiedliwości nie otrzymaliśmy wtedy informacji, że podany system nanoszenia dat jest błędny. Kwestionowane przez Państwa daty nie były działaniem celowym a wynikały z przyjętego sposobu datowania dokumentów.

(akta kontroli str. 3565, 3898-3900)

¹¹² Faktury nr: 185/2022 z 7 listopada 2022 r., 117/2022 z 27 czerwca 2022 r., 118/2022 z 27 czerwca 2022 r., 21/2022 z 10 lutego 2022 r., 3418/2022 z 26 kwietnia 2022 r., A2/4/2022 z 11 kwietnia 2022 r., 2/12/2022 z 19 grudnia 2022 r., FA/000321/2022 z 7 października 2022 r., 4/09/2022 z 26 września 2022 r., 2/07/2022 z 13 lipca 2022 r.

10. Fundacja nie dokonała zwrotu na konto Dysponenta Funduszu niewykorzystanych środków przeznaczonych na wydatki administracyjne w projekcie Busol@ (umowa nr 50/2020) i Horyzonty (umowa nr 134/2020) w łącznej kwocie 1 116 387,01 zł (tj. 12 825,71 zł w ramach środków przeznaczonych na projekt Busol@ i 1 103 561,30 zł – projekt Horyzonty).

Ze środków dotacji przeznaczonych w latach 2020-2023 na koszty administracyjne zgodnie z umową nr 50/2020 (w łącznej kwocie 960 000 zł), nie została wykorzystana kwota w wysokości 13 016,91 zł. Ponieważ w 2020 r. dokonano zwrotu niewykorzystanej kwoty na te wydatki w wysokości 191,20 zł ostateczna kwota do zwrotu w ramach tego projektu powinna wynieść 12 825,71 zł. Ze środków dotacji na wydatki administracyjne zgodnie z umową nr 134/2020 przeznaczono 1 818 000 zł Fundacja wydatkowała 714 438,70 zł; co oznacza, że kwota zwrotu powinna wynieść 1 103 561,30 zł.

(akta kontroli str. 1570-1571)

Prezes wyjaśnił: *Koszty administracyjne oraz ich nadwyżka nie były zwracane do dysponenta Funduszu. Żaden zapis umowy na zobowiązywał do tego Fundacji. (...) 23 czerwca 2020 roku Fundacja zwróciła się z prośbą o wyjaśnienie rozliczeń kosztów administracyjnych – odpowiedź przyszła tego samego dnia o godzinie 14:14 od opiekuna projektu Busola (...), która była zgodna z umową (projekt Busola) oraz ze stanowiskiem Prezesa Zarządu Fundacji z 10 kwietnia 2020 roku. W przypadku niewydatkowania tych środków w całości były one przez nas przekazywane uchwałą Zarządu po wykonaniu corocznego sprawozdania finansowego na realizację celów statutowych Fundacji Alegoria.*

(akta kontroli str. 3741-3742)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie. Fikcja poniesienia wydatków ze środków dotacji na koszty administracyjne określona w § 4 ust. 5 umowy dotacji (koszty administracyjne są rozliczane w sposób ryczałtowy i są traktowane jako wydatki poniesione), dotycząca jedynie uproszczonego sposobu rozliczania tych kosztów, nie może oznaczać – w świetle innych postanowień umowy – że wydatek na ten cel może być uznany za kwalifikowalny w sytuacji, gdy faktycznie nie został poniesiony. Należy wskazać, że dotacja, zgodnie z § 3 ust. 2 umowy, powinna zostać wykorzystana w określonym czasie. Z § 3 ust. 3 umowy wynika, że wydatki miały być dokonywane m.in. w sposób celowy i oszczędny, co oznacza, że wydatki (w tym na koszty administracyjne) powinny być dokonane – w przeciwnym bowiem razie nie można byłoby przeanalizować wykorzystania środków z dotacji pod tym kątem. Podnieść też należy, że § 3 ust. 9 lit. c umowy dotacji przewidywał, że wydatki ponoszone na realizację zadań będących przedmiotem umowy są kwalifikowalne, jeżeli faktycznie były poniesione w okresie realizacji zadania. Bardzo istotnego argumentu przemawiającego za tym, że niewydatkowane środki dotacji na koszty administracyjne nie mogą być traktowane jako kwalifikowalne, dostarczają § 3 ust. 1 oraz § 4 ust. 1 umowy. Zawarto w nich jednoznaczne zobowiązanie do wydatkowania całej kwoty dotacji (czyli również kosztów administracyjnych) wyłącznie na realizację zadań będących przedmiotem tej umowy. Brak wykorzystania części środków i wynikająca z tego faktu możliwość wydatkowania ich na inne zadania statutowe Fundacji pozostaje w rażącej sprzeczności z powyższymi postanowieniami. Podkreślić też trzeba, że przepisy rozporządzenia w sprawie Funduszu nie dopuszczają w żadnym zakresie możliwości rozliczenia środków z dotacji, w sytuacji, gdy faktycznie nie poniesiono wydatków.

11. Fundacja nieprawidłowo przygotowała ofertę złożoną na VII Konkurs (stanowiącą w efekcie załącznik do umowy nr 134/2020), tj. niezgodnie z wymaganiami tego Konkursu określonymi w *Ogłoszeniu w sprawie przeprowadzenia VII otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy*

Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Przeciwdziałania przyczynom przestępczości dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i niedziałających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2020 – 2023 (dalej: Ogłoszenie), a mianowicie:

- wbrew § 7 ust. 1 lit. a i ust. 4 Ogłoszenia, wymagającym, by w kosztorysie oferty Fundacja określiła kwoty odpowiadające skali i rodzajom zaplanowanych zadań oraz zapewniła przejrzystość kosztorysu i jego spójność z planowanymi zadaniami, Prezes nie zapewnił spójności danych dotyczących liczby zaplanowanych do wyprodukowania spotów i ich emisji w poszczególnych latach z liczbą ww. produktów umieszczonych w kosztorysie. W opisie zadania zaplanowano bowiem wyprodukowanie w 2020 r. – 36 spotów i wyemitowanie ich 1080 razy, w latach 2021-2023 wyprodukowanie jednego spotu promocyjnego miesięcznie i zapewnienie 90 jego emisji miesięcznie (w sumie w okresie realizacji projektu 72 spoty, które miały zostać wyemitowane 3240 razy). Natomiast w kosztorysie wskazano inne liczby: w 2020 r. miało zostać wyprodukowanych 18 spotów, 540 razy emitowanych, w 2021 i 2022 r. po 12 spotów w każdym z tych lat, które będą emitowane 720 razy w roku, zaś w 2023 r. zaplanowano sfinansowanie produkcji 12 spotów i ich 270 emisji (w sumie 54 spoty wyemitowane 2250 razy);
- niezgodnie z § 7 ust. 1 lit. a i ust. 4 Ogłoszenia, dopuszczono także do niespójności następujących informacji zawartych w opisie projektu z kosztorysem: (1) okresu realizacji działania pn. Wdrożenie *Programu GtG* (w opisie wskazano tylko jeden rok 2021, w kosztorysie lata 2021-2023); (2) liczby audiobooków (w tabeli *Ryzyka realizacji zadania* wskazano 10 audiobooków, w kosztorysie tylko siedem); (3) liczby seminariów *StworzOna* oraz planowanego w nich uczestnictwa, w kosztorysie wskazano, że zostanie zorganizowanych 18 seminariów, w opisie działania wskazano, że będą one skierowane do ok. 80 osób w każdym roku, czyli 240 osób w trakcie realizacji projektu, zaś w opisie spodziewanych rezultatów przewidziano organizację 24 seminariów, dla łącznie 480 osób;
- wbrew § 6 ust. 9 Ogłoszenia, wymagającym by oferta obejmowała opis zadania na cały okres jego realizacji, w tym: opis i uzasadnienie tematyki działań, celów działań, grup docelowych działań, a także określonych ilościowo i jakościowo produktów i rezultatów, przewidzianych do realizacji w kolejnych latach projektu, nie określono opisu realizacji działania polegającego na *Wdrożeniu Programu GtG* oraz jego ilościowych i jakościowych produktów oraz rezultatów.

(akta kontroli str. 1844-1956)

Prezes wyjaśnił: *Podczas przygotowywania oferty dołożyliśmy starań by była ona przygotowana zgodnie z ogłoszeniem w sprawie przeprowadzenia VII Otwartego konkursu ofert (...). Zachowaliśmy należyłą staranność podczas przygotowywania oferty do Projektu Horyzonty, jednak z uwagi na upływ czasu od momentu składania ofert nie jesteśmy w stanie podać przyczyny z powodu, której w ofercie znalazły się rozbieżności w treści opisowej a kosztorysowej. (...) Dodatkowo pragniemy wskazać, iż zgodnie z wyżej wskazanym ogłoszeniem o konkursie a dokładnie § 8 dotyczącym kryteriów oceny ofert każda oferta była dwóch etapach przez powołaną przez Dysponenta Funduszu komisję konkursową, która już na etapie oceny ofert mogła zwrócić uwagę na ww. błędy. Gdyby błędy te zostały odkryte przez Komisję Konkursową, to zapewne Fundacja Alegoria już na etapie oferty dokonałaby jej weryfikacji oraz doprowadziłaby ją do zgodności opisów z kosztorysem oraz harmonogramem. Nadmieniamy, iż wszystkie działania od początku realizacji Projektu Horyzonty były realizowane zgodnie z danymi wskazanymi w kosztorysie. Należy zwrócić uwagę, że pomimo zaistniałych rozbieżności, nie powstała wątpliwość w jakim zakresie zadania miało zostać zrealizowane. Bowiem zgodnie z § 5 pkt 13*

Ogłoszenia kwalifikowanymi są tylko wydatki przewidziane w kosztorysie. Tym samym Fundacja zobowiązana była zrealizować wydatki przewidziane w kosztorysie, które naszym zdaniem odpowiadały „skali i rodzajom działań”.

(akta kontroli str. 3949-3950)

NIK stwierdza, że ponieważ oferta złożona przez Fundację w ramach VII Konkursu posiadała uchybienia formalne, które nie pozwalały na dokonanie rzetelnej oceny merytorycznej – w zakresie oceny jakościowej obejmującej zasadność realizacji działania pn. *Wdrożenie Programu GtG* oraz oceny racjonalności, spójności i zasadności niektórych wydatków¹¹³ – nie powinna być przyjęta przez Dysponenta Funduszu do realizacji w tym kształcie.

12. W sprawozdaniach półrocznych za I i II półrocze 2021 r. i informacjach kwartalnych za II, III i IV kwartał 2021 r. Prezes wykazał nieprawidłową wysokość wydatków na realizację zadania pn. *Organizowanie oraz przeprowadzanie akcji i przedsięwzięć informacyjnych w roku 2021 r.* w wysokości 564 082,15 zł, mimo że wydatki faktycznie zrealizowane były niższe i wyniosły 563 721,55 zł.

(akta kontroli str. 530-560, 747-748)

Prezes wyjaśnił: *Faktycznie wydatkowano kwotę 563 721,55 złotych, nie przekroczono zaplanowanej na zadanie kwoty 563 750,00 złotych. Różnicę (28,45 zł) zwrócono na konto Ministerstwa Sprawiedliwości. Błąd w systemie AFS wynika z braku naniesienia poprawki w kwocie wydatków kwalifikowalnych w zadaniu o nazwie Inspiratorium - cykliczne spotkania. Dotyczy to wynagrodzenia Pani A. P-J, a dokładnie kosztów ZUS Pracodawcy, które błędnie zostały wypłacone ze środków projektowych zamiast wkładu własnego. Po konsultacji z opiekunem sprawa została wyjaśniona i środki zostały przez nas zwrócone na konto projektowe, natomiast nie zostało to poprawione w systemie AFS przez co zarówno sprawozdania kwartalne jak i półroczne dają większą sumę niż jest w rzeczywistości, nie zmienia to jednak faktu, że nie przekroczono kwot przeznaczonych na realizację tego zadania.*

(akta kontroli str. 1404-1405)

13. Fundacja w dniu 26 listopada 2020 r. zapłaciła za fakturę nr FAK/8/2020/MAGKR kwotę w wysokości 40 000 zł, z rachunku bankowego, który nie był rachunkiem przypisanym do umowy dotacji, co było niezgodnie z § 3 ust. 4 umowy nr 134/2020. Wskazane postanowienie umowne nakładało obowiązek gromadzenia, wydatkowania i rozliczania środków dotacji wyłącznie za pośrednictwem odrębnego rachunku bankowego, o którym była mowa w § 2 ust. 6 ww. umowy 134/2020.

Dokonano zwrotu ww. kwoty 40 000 zł na rachunek dotacji w dniu 27 listopada 2020 r.

(akta kontroli str. 3506, 3551, 3903, 2314)

Prezes wyjaśnił: *Płatność została dokonana przez księgowość z innego rachunku bankowego niż ten wyodrębniony do realizacji Projektu z uwagi na fakt, iż księgowa chciała ominąć opłatę od przelewu.*

(akta kontroli str. 2314)

14. Fundacja dokonując wyboru realizatora usługi polegającej na produkcji i emisji spotów oraz produkcji i dystrybucji audiobooków w latach 2020-2023 w ramach projektu Horyzonty, nie stosowała zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości, pomimo tego, że wartość wydatków brutto z dotacji celowej wyniosła w 2020 r. 138 200 zł; w 2021 r. i 2022 r. po 212 800 zł, a w 2023 r. – 145 300 zł.

(akta kontroli str. 787, 901, 1074-1083, 1259-1288, 3506-3543)

Stanowiło to naruszenie § 6 ust. 2 umowy 134/2020, zgodnie z którym należało stosować zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości w odniesieniu do zamówień i konkursów, których wartość jest równa lub większa aniżeli wyrażona w złotych równowartość kwoty 30 000 euro. Wymóg ten dotyczył

¹¹³ Wymaganej Kartą Oceny merytorycznej, stanowiącej załącznik nr 2 do Ogłoszenia.

m.in. wydatków określonych w § 42 pkt 1 i 5 rozporządzenia w sprawie Funduszu, tj. organizowania oraz przeprowadzania akcji i przedsięwzięć informacyjnych (produkcja i emisja spotów reklamowych i audycji w ramach projektu Busol@ i projektu Horyzonty) oraz organizowania lub zlecenia organizacji konferencji, seminariów (produkcja audiobooków z konferencji przeprowadzonych w ramach projektu Horyzonty).

Prezes wyjaśnił: *Zgodnie z uprzednio obowiązującą ustawą prawo zamówień publicznych art. 4 ust 3 lit g) oraz lit h) takie zamówienia zwolnione są ze stosowania zamówień publicznych oraz zgodnie z oświadczeniem Prezesa z dnia 15 kwietnia 2020 roku nie stosowaliśmy ww. zasad tylko wybraliśmy usługodawcę, który w naszej ocenie najlepiej spełniał warunki realizacji ww. usług. Podkreślić należy, iż usługi te zostały wykonane bez żadnych naszych zastrzeżeń.*

(akta kontroli str. 3758-3759)

Powyższe wyjaśnienia nie zasługują na uwzględnienie, biorąc pod uwagę, że w umowie nr 134/2020 Fundacja została zobowiązana do stosowania zasad równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości przy zlecaniu wszystkich zadań o wartości przekraczającej 30 000 euro netto.

15. Pomimo zakończenia działań projektowych w projektach Busol@ i Horyzonty nie zostały sporządzone *raporty końcowe*, których opracowanie założono w ofertach stanowiących załączniki do umów nr 50/2020 i 134/2020.

(akta kontroli str. 73-209, 874-891, 915-922, 1096-1111)

Prezes wyjaśnił: *Uznaliśmy, iż raport nie został przygotowany do chwili obecnej z uwagi na fakt, iż do chwili obecnej nie otrzymaliśmy informacji z Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczącej zaakceptowaniu raportu końcowego dotyczącego realizowanego przez nas projektu. Jak tylko wniosek ten zostanie przygotowany z naszej strony przygotujemy raport zgodnie z zapisami umieszczonymi w ofercie. Wspomniany raport wiązać się miał bowiem z zakończeniem projektu i jego rozliczeniem. Zasoby naszego zespołu skierowane zostały na korespondencję z Ministerstwem Sprawiedliwości w kontekście przedłużania przyjęcia ostatniego sprawozdania oraz na poddanie się kontroli Najwyższej Izby Kontroli.*

(akta kontroli str. 3903-3905)

Wyjaśnienia te nie zasługują na uwzględnienie, gdyż w wymienionych ofertach zaplanowano opracowanie raportów *pod koniec realizacji projektu Busol@ i Horyzonty*, nie zaś po jego zakończeniu i rozliczeniu.

Łączna kwota wydatków z dotacji celowej, wymienionych w wyżej wskazanych nieprawidłowościach, wydatków niekwalifikowanych wyniosła:

- w odniesieniu do projektu Horyzonty: (1) 1 805 900 zł środków; wydatkowanych niegospodarnie, tj. niezgodnie z § 3 ust. 9 lit. b umowy nr 134/2020; (2) 110 836,90 wydatków poniesionych niezgodnie z warunkami określonymi w umowie, tj. wbrew § 3 ust. 9 lit. f umowy nr 134/2020 oraz (3) niewykorzystanych środków na wydatki administracyjne 1 103 561,30 zł, tj. razem 3 020 298,20 zł;
- w odniesieniu do dotacji celowej na realizację projektu Busol@ nie wykorzystano 12 825,71 zł środków przeznaczonych na wydatki administracyjne.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski	W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o: 1. Złożenie do Dysponenta Funduszu korekty sprawozdań z realizacji projektu Horyzonty zawierających prawidłowe kwoty wydatków kwalifikowalnych, tj. kwoty pomniejszone o wydatki, które nie były niezbędne do realizacji zadania oraz zwrot wydatków niekwalifikowalnych w wysokości 3 020 298,20 zł. 2. Dokonanie korekty sprawozdań z realizacji projektu Busol@ za I i II półrocze 2021 r. oraz informacji kwartalnych za II-IV kwartał poprzez wpisanie właściwej kwoty zrealizowanych wydatków oraz zwrot wydatków niekwalifikowalnych w wysokości 12 825,71 zł. 3. Podjęcie działań w celu opracowania przez zespół projektowy raportów końcowych, przewidzianych w ofertach stanowiących załączniki do umów nr 50/2020 i 134/2020, jako elementu oceny projektów Busol@ i Horyzonty w kontekście trwałości rezultatów.
Uwagi	NIK nie formułuje uwag

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, 20 stycznia 2025 r.

Kontrolerzy:
Violetta Nowak
Doradca techniczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Kielcach
p.o. Wicedyrektor
Krzysztof Wilkosz

.....
podpis
Dawid Juwa
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

.....
podpis
Monika Górniak-Napora
Starszy inspektor kontroli państwowej

.....
podpis